

Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej
na dzień 31 grudnia 2016 roku i za rok obrotowy
zakończony tego dnia

Spis treści

Słownik	4
Podsumowanie	6
Podstawa sporządzenia	6
Działalność PZU	6
Wyniki operacyjne.....	7
System zarządzania.....	7
Profil ryzyka.....	7
Wycena dla celów wypłacalności	7
Zarządzanie kapitałem.....	7
A. Działalność i wyniki operacyjne	9
A.1. Działalność	9
A.2. Wynik z działalności ubezpieczeniowej.....	11
A.3. Wynik z działalności lokacyjnej (inwestycyjnej)	13
A.4. Wyniki z pozostałych rodzajów działalności	14
A.5. Wszelkie inne informacje	15
B. System zarządzania	16
B.1. Informacje ogólne o systemie zarządzania	16
B.2. Wymogi dotyczące kompetencji i reputacji.....	20
B.3. System zarządzania ryzykiem, w tym własna ocena ryzyka i wypłacalności	21
B.4. System kontroli wewnętrznej	25
B.5. Funkcja audytu wewnętrznego.....	26
B.6. Funkcja aktuarialna	28
B.7. Outsourcing.....	29
C. Profil ryzyka	30
C.1. Ryzyko aktuarialne	31
C.2. Ryzyko rynkowe.....	33
C.3. Ryzyko kredytowe/ ryzyko niewykonania zobowiązań przez kontrahenta	35
C.4. Ryzyko płynności	36
C.5. Ryzyko operacyjne	37
C.6. Pozostałe istotne ryzyka	38
D. Wycena aktywów i zobowiązań.....	40
D.1. Aktywa.....	40
D.2. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe.....	45
D.3. Inne zobowiązania	47
D.4. Alternatywne metody wyceny	50
E. Zarządzanie kapitałem	53
E.1. Środki własne	53

E.2. Kapitałowy wymóg wypłacalności i minimalny wymóg kapitałowy	56
E.5. Niezgodność z minimalnym wymogiem kapitałowym i niezgodność z kapitałowym wymogiem wypłacalności	57
Spis załączników	58

Słownik

- 1) **Dyrektywa WII** – Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II);
- 2) **EIOPA** – Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (ang. European Insurance and Occupational Pensions Authority);
- 3) **Grupa PZU** – PZU jako jednostka dominująca oraz jednostki od niej zależne, w tym spółki zależne w rozumieniu obowiązujących przepisów o rachunkowości;
- 4) **Jednostka** – jednostki organizacyjne oraz komórki organizacyjne PZU;
- 5) **Jednostka zależna** – jednostka gospodarcza (w tym jednostka nie będąca spółką kapitałową, jak np. spółka cywilna, fundusz inwestycyjny), która pośrednio lub bezpośrednio kontrolowana jest przez PZU; fakt sprawowania kontroli wynika z przesłanek opisanych w Międzynarodowym Standardzie Sprawozdawczości Finansowej 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”;
- 6) **Kierujący** – kierujący pionem, jednostką organizacyjną (z wyłączeniem Centrali) lub komórką organizacyjną w Centrali;
- 7) **KNF, organ nadzoru** – Komisja Nadzoru Finansowego;
- 8) **Kodeks pracy** – Kodeks pracy z dnia 26 czerwca 1974 r. (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1666);
- 9) **KSH** – Kodeks spółek handlowych z dnia 15 września 2000 r. (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 1578, z późn. zm.);
- 10) **LAC** - Korekta z tytułu zdolności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i odroczonej podatku dochodowych do pokrywania strat;
- 11) **MSSF** – Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzone przez Komisję Europejską, które na 31 grudnia 2016 roku zostały opublikowane i weszły w życie;
- 12) **NBP** – Narodowy Bank Polski;
- 13) **PIU** – Polska Izba Ubezpieczeń;
- 14) **PSR** – Polskie Standardy Rachunkowości, określone w ustawie o rachunkowości oraz w wydanych na jej podstawie aktach wykonawczych, w szczególności rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 12 kwietnia 2016 roku w sprawie zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (Dz.U. z 2016 r., poz. 562), rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (Dz.U. z 2001 r. Nr 149, poz. 1674, z późn. zm.); w sprawach nieuregulowanych w ustawie o rachunkowości oraz w wydanych na jej podstawie aktach wykonawczych, stosuje się odpowiednio Krajowe Standardy Rachunkowości i/lub MSSF;
- 15) **PZU, Spółka** – Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna;
- 16) **PZU Życie** - Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie Spółka Akcyjna;
- 17) **SCR** – kapitałowy wymóg wypłacalności w systemie WII;
- 18) **System WII** – całość wymogów następujących aktów prawnych oraz wytycznych organów nadzoru: dyrektywa WII, ustawa o działalności ubezpieczeniowej, rozporządzenie delegowane, rozporządzenia wykonawcze oraz wytyczne EIOPA oraz KNF;
- 19) **QRT** – kwartalne i roczne ilościowe formularze sprawozdawcze;
- 20) **rozporządzenie delegowane** – rozporządzenie delegowane z dnia 10 października 2014 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II) z późn. zm.;
- 21) **rozporządzenie wykonawcze dotyczące SFCR** – rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/2452 z dnia 2 grudnia 2015 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do procedur, formatów i wzorów

formularzy dotyczących sprawozdania na temat wypłacalności i kondycji finansowej zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE;

- 22) **ustawa o biegłych rewidentach** - o biegłych rewidentach, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym z 7 maja 2009 r. (t.j. Dz.U. z 2016, poz. 1000 z późn. zm.);
- 23) **ustawa o rachunkowości** – ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 330 z późn. zm.);
- 24) **ustawa o działalności ubezpieczeniowej** – ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1844);
- 25) **wytyczne EIOPA** – Wytyczne EIOPA dotyczące sprawozdawczości i publicznego ujawniania;
- 26) **Zasady ładu korporacyjnego** – Zasady ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych wydane przez KNF, obowiązujące od 1 stycznia 2015 roku.
- 27) **Nazwy spółek:**
 1. AAS Balta – Apdrošināšanas Akciju Sabiedrība Balta.
 2. Alior Bank – Alior Bank SA.
 3. Artimed – Artimed Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej sp. z o.o.
 4. CM Medica – Centrum Medyczne Medica sp. z o.o.
 5. Elvita - Przedsiębiorstwo Świadczeń Zdrowotnych i Promocji Zdrowia ELVITA – Jaworzno III sp. z o.o.
 6. Gamma – Centrum Medyczne Gamma sp. z o.o.
 7. Grupa Kapitałowa Alior Banku – Alior Bank wraz z jednostkami zależnymi: Alior Services sp. z o.o., Centrum Obrotu Wierzytelnościami sp. z o.o., Alior Leasing sp. z o.o., Meritum Services ICB SA, Money Makers TFI SA, New Commerce Services sp. z o.o., Absource sp. z o.o.
 8. Grupa Kapitałowa Armatura – Armatura Kraków SA wraz z jednostkami zależnymi: Armatoora SA, Aquaform SA, Aquaform Badprodukte GmbH, Aquaform Ukraine TOW, Aquaform Romania SRL, Morehome.pl sp. z o.o.
 9. Link4 – Link4 Towarzystwo Ubezpieczeń SA.
 10. Medicus - Medicus w Opolu sp. z o.o.
 11. Pekao – Bank Pekao SA.
 12. PFR – Polski Fundusz Rozwoju SA.
 13. Proelmed – Przedsiębiorstwo Usług Medycznych PROELMED sp. z o.o.
 14. Prof-med - Specjalistyczna Przychodnia Przemysłowa Prof-Med sp. z o.o.
 15. PTE PZU – Powszechne Towarzystwo Emerytalne PZU SA.
 16. PZU LT GD - UAB PZU Lietuva Gyvybes Draudimas
 17. PZU CO – PZU Centrum Operacji SA.
 18. PZU Ukraine – PrJSC IC PZU Ukraine.
 19. PZU Ukraine Life – PrJSC IC PZU Ukraine Life Insurance.
 20. SPMP – Specjalistyczna Przychodnia Medycyny Pracy sp. z o.o.
 21. SU Krystynka – Sanatorium Uzdrowskowie „Krystynka” sp. z o.o.
 22. TFI PZU SA – Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych PZU SA.
 23. TUW PZUW – Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych Polski Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych

Podsumowanie

Podstawa sporządzenia

Obowiązek sporządzenia niniejszego sprawozdania wynika z art. 284 ustawy o działalności ubezpieczeniowej implementującej wymogi Dyrektywy WII do krajowego porządku prawnego. Układ sprawozdania jest zgodny z załącznikiem XX rozporządzenia delegowanego, z zastrzeżeniem, że ujawniane są wyłącznie informacje mające zastosowanie do działalności prowadzonej przez PZU.

Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone zgodnie z przepisami:

- ustawy o działalności ubezpieczeniowej;
- rozporządzenia delegowanego;
- wytycznych EIOPA;
- rozporządzenia wykonawczego dotyczącego SFCR;

Wycena aktywów, zobowiązań innych niż rezerwy techniczno–ubezpieczeniowe została wykonana w oparciu o przepisy ustawy o działalności ubezpieczeniowej, rozporządzenia delegowanego oraz wytycznych EIOPA w sprawie ujmowania i wyceny aktywów i zobowiązań innych niż rezerwy techniczno–ubezpieczeniowe.

Wycena rezerw techniczno–ubezpieczeniowych została wykonana w oparciu o przepisy ustawy o działalności ubezpieczeniowej, rozporządzenia delegowanego oraz wytycznych EIOPA dotyczących wyceny rezerw techniczno–ubezpieczeniowych.

Wartość środków własnych została ustalona na podstawie ustawy o działalności ubezpieczeniowej, rozporządzenia delegowanego oraz Wytycznych EIOPA w sprawie klasyfikacji środków własnych.

SCR obliczany jest na podstawie formuły standardowej WII i wykorzystywany jest do wyznaczania regularnego wymogu kapitałowego dla Spółki. Podstawowym celem jest pełne pokrycie ryzyk związanych z istniejącą działalnością, a także z nową działalnością podjęta w ciągu następnych 12 miesięcy. Wszystkie obliczenia dotyczące modułów i podmodułów ryzyka oparte są na metodach zdefiniowanych w rozporządzeniu delegowanym.

Działalność PZU

PZU jest największym ubezpieczycielem działającym na rynku ubezpieczeń majątkowych i pozostałych osobowych w Polsce z udziałem rynkowym na poziomie 33,3% (z uwzględnieniem reasekuracji czynnej wobec Link4) oraz jednym z największych w Europie Środkowo-Wschodniej. PZU jest podmiotem dominującym Grupy PZU.

W sierpniu 2016 roku opublikowano Strategię Grupy PZU na lata 2016-2020, a kluczowe zmiany w stosunku do strategii przyjętej w styczniu 2015 roku dotyczyły:

- zwiększenia nacisku na rentowność działalności podstawowej Grupy PZU (ubezpieczenia), m.in. poprzez redukcję kosztów stałych o 400 mln zł do 2018 roku;
- przyspieszenia wzrostu skali Grupy PZU, w tym rozwoju filarów: Zdrowie oraz Inwestycje;
- ujęcia w Strategii Grupy PZU planu w zakresie inwestycji w sektor bankowy;
- zwiększenia roli innowacyjności w Grupie PZU jako narzędzia do realizacji celów w zakresie rentowności i wzrostu.

W 2016 roku, zostały poczynione kroki w kierunku zwiększenia inwestycji w sektor bankowy. W 2015 roku PZU zainicjował ten proces poprzez zakup 25,19% udziałów w kapitale zakładowym Alior Banku. Kolejny etap stanowiła przeprowadzona przez Alior Bank transakcja nabycia wydzielonej części Banku BPH SA obejmującej jego podstawową działalność.

Monitorując potencjalne cele, wpisujące się w Strategię Grupy PZU w zakresie budowy grupy bankowej o dużej skali i rentowności, PZU ogłosił w grudniu 2016 roku podpisanie umowy z UniCredit S.p.A dotyczącej zakupu 20% akcji Banku

Pekao S.A. (wspólnie z Polskim Funduszem Rozwoju PFR - 32,8%). Dzięki sfinalizowaniu transakcji (niedokonanym jeszcze na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania SFCR) Grupa PZU stanie się największą grupą finansową w Europie Środkowo – Wschodniej, będącą liderem w ubezpieczeniach, sektorze bankowym, jak i zarządzaniu aktywami.

Z uwagi na ww. transakcję planowane jest odnowienie strategii Grupy PZU na najbliższe lata.

PZU charakteryzuje się wysokim bezpieczeństwem prowadzonej działalności. Potwierdzają to zarówno wysokie współczynniki adekwatności kapitałowej jak i ocena agencji ratingowej S&P Global Ratings na poziomie A-. Jest to rating o jeden stopień powyżej ratingu Polski dla zadłużenia w walucie obcej.

Wyniki operacyjne

Poza przedstawionymi powyżej, w 2016 roku nie zaszły istotne zmiany w modelu biznesowym, zakresie działalności ani wynikach operacyjnych Spółki (działalność i wyniki operacyjne szczegółowo przedstawiono w części A).

System zarządzania

W 2016 roku miały miejsce liczne zmiany osobowe w składach organów statutowych PZU: Zarządu i Rady Nadzorczej oraz zmodyfikowano systemowe podejście do nadzoru nad funkcjami kluczowymi (szczegółowe informacje przedstawiono w części B.).

Obowiązujący w Spółce system zarządzania, w tym organizacja, jest adekwatny do skali działalności, zakresu realizowanych funkcji, skali i złożoności ryzyk i wspiera skutecznie realizację celów strategicznych oraz bieżących celów biznesowych i operacyjnych.

Profil ryzyka

Z początkiem roku 2016 PZU sprawnie przeszedł do reżimu WII, co zostało poprzedzone kilkuletnimi przygotowaniem.

Największy wpływ na wielkość (SCR) wyznaczonego formułą standardową, miały ryzyko rynkowe i ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach majątkowo-osobowych.

Szczegółowe informacje dotyczące profilu ryzyka Spółki zostały opisane w części C.

Wycena dla celów wypłacalności

Spółka wycenia aktywa i zobowiązania według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach tych samych aktywów lub zobowiązań. W przypadku braku takiego rynku zastosowane zostały alternatywne metody wyceny.

Spółka wycenia rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w wartości, której inny zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji (zakład odniesienia) mógłby zgodnie z oczekiwaniami zażądać za przejęcie zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych i wywiązanie się z nich.

Szczegóły dotyczące metod wyceny oraz różnic w stosunku do sprawozdań finansowych zostały opisane w części D.

Zarządzanie kapitałem

W październiku 2016 roku Strategia Grupy PZU została uzupełniona o Politykę kapitałową i dywidendową Grupy PZU na lata 2016-2020, której założenia przedstawiono w części E. Jej celem jest koncentracja na stopie zwrotu dla akcjonariuszy poprzez efektywne zarządzanie kapitałem, przy zachowaniu poziomu bezpieczeństwa i utrzymaniu zasobów kapitałowych na cele strategicznego rozwoju poprzez akwizycje.

Na 31 grudnia 2016 roku Spółka spełniała wymogi wypłacalności i posiadała dopuszczone środki własne na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności. Kapitałowy wymóg wypłacalności (SCR) wynosił 7 872 486 tys. zł, a dopuszczone

Środki własne 22 828 451 tys. zł, co zapewniało współczynnik pokrycia SCR dopuszczonymi środkami własnymi na poziomie 290%.

A. Działalność i wyniki operacyjne

A.1. Działalność

A.1.1. Nazwa i forma prawna

Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna (PZU, Spółka) należy do Grupy Kapitałowej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń (Grupa PZU), w której jest dominującym podmiotem.

A.1.2. Organ nadzoru odpowiedzialny za nadzór finansowy nad Spółką oraz organ sprawujący nadzór nad Grupą PZU

Organ nadzoru odpowiedzialny za nadzór finansowy nad PZU oraz Grupą PZU:

Komisja Nadzoru Finansowego (KNF), Plac Powstańców Warszawy 1, 00-030 Warszawa

A.1.3. Biegły rewident Spółki

Marcin Dymek, nr ewidencyjny 9899, działający w imieniu podmiotu uprawnionego do badania KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., nr ewidencyjny 3546, ul. Inflancka 4A 00-189 Warszawa, Polska.

A.1.4. Udziałowcy posiadający znaczne pakiety akcji Spółki

Na dzień 31 grudnia 2016 roku akcjonariat PZU prezentował się następująco:

Lp.	Nazwa akcjonariusza	Liczba akcji oraz głosów	Procent udziału w kapitale podstawowym oraz w ogólnej liczbie głosów na WZA
1.	Skarb Państwa ¹⁾	295 217 300	34,1875%
2.	Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK ¹⁾	44 260 000	5,1255%
3.	Pozostali akcjonariusze	524 045 700	60,6870%
	Razem	863 523 000	100,0000%

¹⁾ Na podstawie raportu bieżącego nr 17/2017 dotyczącego wykazu akcjonariuszy posiadających co najmniej 5% liczby głosów na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu PZU rozpoczętym 18 stycznia, a zakończonym 8 lutego 2017 roku.

A.1.5. Pozycja Spółki w prawnej strukturze Grupy PZU

Strukturę kapitałową Grupy PZU według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku zaprezentowano w załączniku nr 1 do niniejszego sprawozdania.

W załączniku nie zostały zamieszczone fundusze inwestycyjne, nad którymi Grupa PZU sprawowała kontrolę na dzień 31 grudnia 2016 roku. Do funduszy tych należały: PZU SFIO Universum, PZU FIZ Dynamiczny, PZU FIZ Sektora Nieruchomości, PZU FIZ Sektora Nieruchomości 2, PZU FIZ Aktywów Niepublicznych BIS 1, PZU FIZ Aktywów Niepublicznych BIS 2, PZU FIZ Aktywów Niepublicznych Witelo Fund, PZU FIZ Surowcowy, PZU FIO Globalny Obligacji Korporacyjnych, PZU Sejf+, PZU Dłużny Rynków Wschodzących, PZU Dłużny Aktywny, PZU Telekomunikacja Media Technologia, PZU Akcji Spółek Dywidendowych, PZU FIO Gotówkowy, PZU FIZ Forte.

Dodatkowo do Grupy PZU należały na dzień 31 grudnia 2016 roku spółki zależne od funduszy:

- 1) Armatura Kraków SA wraz ze swoimi spółkami zależnymi tworzącymi Grupę Kapitałową Armatura (Armatoora SA, Aquaform SA, Aquaform Badprodukte GmbH, Aquaform Ukraine TOW, Aquaform Romania SRL, Morehome.pl sp. z o.o.);
- 2) Arm Property sp. z o.o.;
- 3) spółki prawa handlowego mające charakter jednostek specjalnego przeznaczenia zależne od funduszy PZU FIZ Sektor Nieruchomości i PZU FIZ Sektor Nieruchomości 2, których liczba wynosiła odpowiednio dla każdego funduszu: 24 i 11.

A.1.6. Istotne linie biznesowe PZU oraz istotne obszary geograficzne, na których Spółka prowadzi działalność

PZU będąc podmiotem dominującym Grupy PZU oferuje szeroki zakres ubezpieczeniowych produktów majątkowych i osobowych, a w tym ubezpieczenia komunikacyjne, majątkowe, osobowe, rolne oraz ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Na koniec 2016 roku oferta PZU obejmowała ponad 200 produktów ubezpieczeniowych zarówno na terenie Polski jak i poza granicami kraju. Ubezpieczenia komunikacyjne stanowią najistotniejszą grupę produktów oferowanych przez PZU, zarówno pod względem liczby obowiązujących umów ubezpieczenia, jak również udziału składki w łącznej wartości składki przypisanej brutto.

Informacja na temat składek, odszkodowań i świadczeń, kosztów w podziale na linie biznesowe w systemie WII oraz według kraju zawiera formularz QRT S.05.01.02, stanowiący załącznik nr 2 oraz S.05.02.01, stanowiący załącznik nr 3 do sprawozdania.

A.1.7. Wszelkie istotne zdarzenia gospodarcze i inne, które miały miejsce w okresie sprawozdawczym i które wywarły istotny wpływ na PZU

A.1.7.1. Umorzenie certyfikatów i jednostek uczestnictwa

W 2016 roku PZU umorzył certyfikaty inwestycyjne PZU Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Dynamicznego na kwotę 1 036 862 tys. zł oraz jednostki uczestnictwa PZU Specjalistycznego Funduszu Inwestycyjnego Universum na kwotę 6 250 000 tys. zł. Wynik zrealizowany na tych transakcjach wyniósł odpowiednio 7 512 tys. z oraz 764 374 tys. zł.

A.1.7.2. Dywidenda z PZU Życie

30 czerwca 2016 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie PZU Życie podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku za rok obrotowy 2015 w kwocie 1 677 124 tys. zł przeznaczając na dywidendę kwotę 1 450 000 tys. zł.

Zważywszy na wypłatę w dniu 31 grudnia 2015 roku zaliczki na poczet dywidendy przewidywanej na koniec roku obrotowego 2015 w kwocie 625 000 tys. zł, pozostała do wypłaty część dywidendy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku wynosiła 825 000 tys. zł. Wypłaty dywidendy dokonano 19 października 2016 roku.

A.1.7.3. Wypłacone dywidendy

20 maja 2016 roku Zarząd PZU postanowił wystąpić do Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PZU z wnioskiem w sprawie podziału zysku netto PZU za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku w kwocie 2 248 522 tys. zł w następujący sposób:

- 1 796 128 tys. zł, tj. 2,08 zł na akcję przeznaczyć na wypłatę dywidendy;
- 442 394 tys. zł przeznaczyć na kapitał zapasowy;
- 10 000 tys. zł przeznaczyć na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych.

30 czerwca 2016 roku ZWZ PZU podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku netto PZU za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku zgodną z wnioskiem Zarządu PZU, a dywidendę wypłacono 21 października 2016 roku.

A.2. Wynik z działalności ubezpieczeniowej

Składki, odszkodowania oraz koszty w podziale na linie biznesowe przedstawia formularz QRT S.05.01.02 stanowiący załącznik nr 2 do sprawozdania.

A.2.1. Główne czynniki Spółka mające wpływ na osiągnięty wynik techniczny wg PSR

W 2016 roku PZU uzyskał wynik techniczny na poziomie 536 523 tys. zł wobec 636 334 tys. zł w poprzednim roku (spadek o 15,7%).

Główne czynniki wpływające na rezultaty finansowe PZU w 2016 roku to:

- wzrost składki przypisanej brutto do poziomu 10 682 014 tys. zł, tj. o 20,6% w porównaniu z poprzednim rokiem głównie w ubezpieczeniach komunikacyjnych jako efekt wzrostu średniej składki (w następstwie wprowadzanych stopniowo od końca 2015 roku zmian w średniej cenie i wzrostu liczby ubezpieczeń) oraz w ubezpieczeniach świadczenia pomocy oferowanego głównie w ramach pakietu z ubezpieczeniami komunikacyjnymi. Po uwzględnieniu udziału reasekuratorów i zmiany stanu rezerw składki, składka zarobiona netto wyniosła 9 212 816 tys. zł i była o 16,6% wyższa niż w 2015 roku;
- wyższy poziom odszkodowań i świadczeń kształtujący się na poziomie 6 148 534 tys. zł, co oznacza wzrost o 22,1% w porównaniu z 2015 rokiem. Główną zmianę odnotowano w grupie ubezpieczeń komunikacyjnych jako pochodną wzrostu portfela ubezpieczeń oraz w ubezpieczeniach upraw rolnych w następstwie wystąpienia w I półroczu 2016 roku licznych szkód powodowanych siłami natury;
- wyższe koszty akwizycji (wzrost o 282 738 tys. zł) związane głównie ze wzrostem bezpośrednich kosztów akwizycji w następstwie rosnącego portfela ubezpieczeń. Jednocześnie, w ubezpieczeniach bankowych odnotowano spadek bezpośrednich kosztów akwizycji będący efektem zmiany zasad rozliczeń z bankami w ramach umów bancassurance - od 1 kwietnia zgodnie z wymogami ustawy o działalności ubezpieczeniowej zostały zmienione zasady wynagradzania ubezpieczających w umowach grupowych;
- spadek kosztów administracyjnych do poziomu 723 941 tys. zł względem 753 737 tys. zł w 2015 roku przede wszystkim jako efekt stosowania dyscypliny kosztowej.

Wynik techniczny wg PSR w podziale na klasy ustawowe (tys. zł)	2016	2015
Następstwa wypadków i choroba	161 836	144 485
Komunikacyjne - odpowiedzialność cywilna	(139 296)	(192 888)
Komunikacyjne pozostałe	31 319	16 237
Morskie, lotnicze i transportowe	(7 450)	15 325
Od ognia i innych szkód rzeczowych	202 703	384 745
Odpowiedzialność cywilna	298 956	258 603
Kredyty i gwarancje	12 247	11 988
Świadczenie pomocy	3 574	(279)
Ochrona prawna	1 777	(1 012)
Pozostałe ubezpieczenia finansowe	(29 143)	(870)
Razem	536 523	636 334

A.2.2. Przychody (składki)

W 2016 roku PZU zebrał składki brutto o wartości 10 682 014 tys. zł, czyli o 20,6% więcej niż w 2015 roku. Składały się na nie przede wszystkim:

- składki z tytułu ubezpieczeń OC komunikacyjnych stanowiące 38,1% portfela ubezpieczeń PZU (31,9% w poprzednim roku). W 2016 roku wartość ich była o 44,2% wyższa niż w poprzednim roku, głównie jako efekt wzrostu średniej składki w następstwie wprowadzanych od końca 2015 roku zmian w średniej cenie oraz wyższej liczby ubezpieczeń;
- składki z tytułu ubezpieczeń AC z udziałem 25,8% w całości składki przypisanej brutto PZU (czyli o 1,4 p.p. więcej niż w analogicznym okresie ubiegłego roku) - przyrost związany ze wzrostem liczby ubezpieczeń, jak i stopniowym wprowadzaniem podwyżek;
- składki z tytułu ubezpieczeń od ognia i szkód majątkowych, stanowiące 19,2% portfela składki PZU. W 2016 roku udział ich w portfelu ubezpieczeń spadł o 3,4%, natomiast wartość była wyższa o 2,4% w stosunku do poprzedniego roku – efekt pozyskania kilku dużych kontraktów w ramach reasekuracji czynnej oraz wyższej sprzedaży ubezpieczeń mieszkań;
- składki z tytułu ubezpieczeń NNW i pozostałych, których udział wynosił 10,4% (spadek o 2,6 p.p. w stosunku do 2015 roku). W ramach tej kategorii ubezpieczeń zanotowano spadek wartości składki z ubezpieczeń różnych strat finansowych w wyniku rozpoznania znacznie niższej, niż w roku ubiegłym składki pochodzącej z podjętej w 2015 roku współpracy z dużym klientem w ramach obligatoryjnej kwotowej umowy reasekuracji czynnej.

Składka przypisana brutto wg PSR w podziale na klasy ustawowe (tys. zł)	2016	2015
Następstwa wypadków i choroba	430 054	448 999
Komunikacyjne - odpowiedzialność cywilna	4 072 382	2 824 430
Komunikacyjne pozostałe	2 759 943	2 167 667
Morskie, lotnicze i transportowe	53 779	44 664
Od ognia i innych szkód rzeczowych	2 046 884	1 999 292
Odpowiedzialność cywilna	694 274	715 157
Kredyty i gwarancje	69 923	77 076
Świadczenie pomocy	365 168	291 123
Ochrona prawna	7 159	3 535
Pozostałe ubezpieczenia finansowe	182 448	286 093
Razem	10 682 014	8 858 036

A.2.3. Koszty

A.2.3.1. Odszkodowania i rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe wg PSR

W 2016 roku wartość netto odszkodowań i świadczeń oraz przyrostu stanu rezerw PZU wyniosła 6 148 534 tys. zł. W stosunku do 2015 roku wartość odszkodowań łącznie ze zmianą stanu rezerw była wyższa o 22,1%. Do zmiany wartości odszkodowań i świadczeń netto przyczyniły się następujące czynniki:

- znacznie wyższy poziom szkód z ubezpieczeń upraw rolnych w następstwie wystąpienia w I półroczu 2016 roku licznych roszczeń z tytułu szkód powodowanych siłami natury (odszkodowania z tytułu ujemnych skutków przezimowań były o ponad 230 mln wyższe, niż średnia z ostatnich 3 lat);
- wzrost wartości odszkodowań i świadczeń w grupie ubezpieczeń komunikacyjnych będący efektem wzrostu portfela ubezpieczeń (większa liczba szkód zgłoszonych) oraz wyższej częstości szkód z OC częściowo kompensowane spadkiem średniej wypłaty;
- wyższa szkodowość w grupie ubezpieczeń dodatkowych, w tym ubezpieczeń świadczenia pomocy, oferowanych głównie w ramach pakietu ubezpieczeń komunikacyjnych.

Odszkodowania i świadczenia netto wg PSR w podziale na grupy ustawowe (tys. zł)	2016	2015
Następstwa wypadków i choroba	136 289	142 804
Komunikacyjne - odpowiedzialność cywilna	2 890 823	2 307 128
Komunikacyjne pozostałe	1 660 041	1 477 498
Morskie, lotnicze i transportowe	34 869	11 493
Od ognia i innych szkód rzeczowych	983 086	692 926
Odpowiedzialność cywilna	186 083	210 412
Kredyty i gwarancje	8 655	12 768
Świadczenie pomocy	201 392	159 653
Ochrona prawna	1 905	549
Pozostałe ubezpieczenia finansowe	45 391	21 398
Razem	6 148 534	5 036 629

A.2.3.2. Koszty akwizycji i administracyjne

W 2016 roku koszty akwizycji (bez pomniejszania o przychody z tytułu prowizji reasekuracyjnych) wyniosły 1 855 068 tys. zł i wzrosły o 18,0% w stosunku do poziomu z 2015 roku. Przyrost ten wynikał głównie ze wzrostu bezpośrednich kosztów akwizycji (prowizji) będących konsekwencją głównie wzrostu sprzedaży. Jednocześnie, w ubezpieczeniach bankowych, odnotowano znaczny spadek udziału prowizji w składce przypisanej brutto będący efektem zmiany zasad rozliczeń z bankami w ramach grupowych umów bancassurance, dostosowując je do regulacji z art. 18 i 19 nowelizacji ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

Koszty administracyjne PZU w 2016 roku ukształtowały się na poziomie 723 941 tys. zł, czyli były o 4,0% niższe w relacji do poprzedniego roku. Na ich poziom wpłynęło głównie zwiększenie dyscypliny kosztowej m.in. w zakresie kosztów nieruchomości i marketingu.

A.2.3.3. Pozostałe przychody i koszty techniczne

Saldo pozostałych przychodów i kosztów technicznych w 2016 roku było ujemne i wyniosło 169 274 tys. zł. Względem roku 2015 zanotowano gorszy wynik o 55 877 tys. zł, m.in. w wyniku znacznie niższych przychodów z tytułu odsetek za nieterminowe opłacenie należności, spadku przychodów technicznych z tytułu retrocesji oraz zmiany wartości odpisów aktualizujących wartość należności.

A.3. Wynik z działalności lokacyjnej (inwestycyjnej)

A.3.1. Przychody i koszty działalności lokacyjnej

W 2016 roku wynik netto na działalności inwestycyjnej PZU wyniósł 1 897 566 tys. zł wobec 2 023 981 tys. zł w 2015 roku (spadek o 6,2%). Do wyniku w 2016 roku kontrybuowały głównie następujące czynniki:

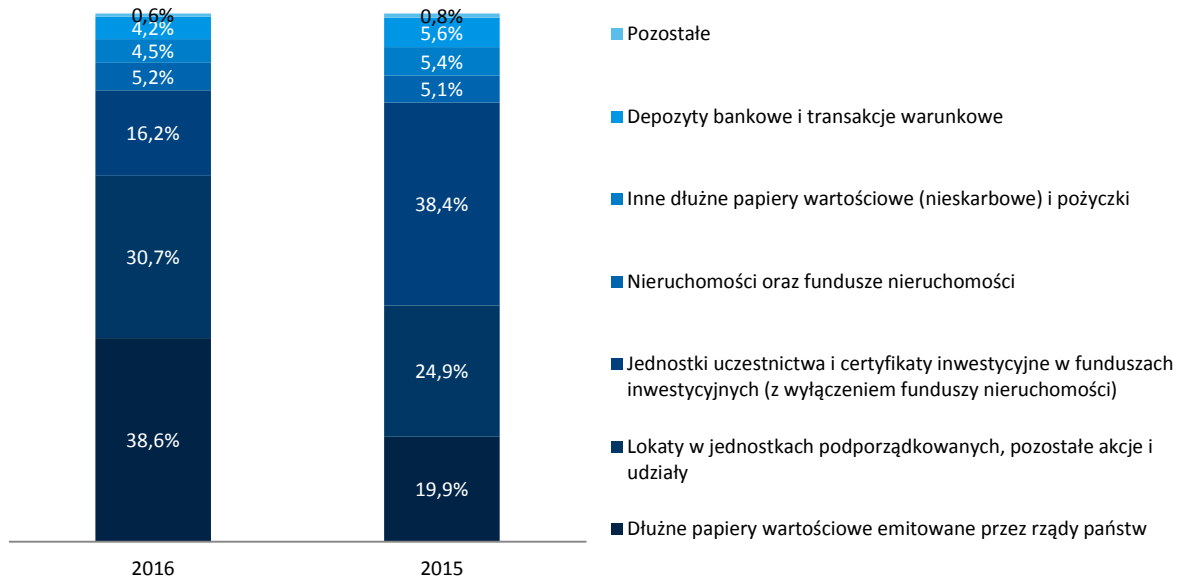
- dywidenda z PZU Życie na poziomie o 825 000 tys. zł;
- umorzenie jednostek uczestnictwa funduszu PZU Specjalistyczny Fundusz Inwestycyjny Otwarty Universum i związana z tym realizacja kapitału z aktualizacji wyceny w kwocie 764 376 tys. zł;
- wynik z pozostałych lokat na poziomie 308 190 tys. zł.

Zmiana kapitału z aktualizacji wyceny wyniosła 53 016 tys. zł, na co główny wpływ miały następujące czynniki:

- opisane powyżej umorzenie jednostek uczestnictwa funduszu PZU Specjalistyczny Fundusz Inwestycyjny Otwarty Universum,
- wzrost wyceny spółki PZU Życie.

W grudniu 2016 roku wartość portfela lokat PZU wynosiła 31 476 581 tys. zł wobec 32 356 048 tys. zł na koniec 2015 roku.

Struktura aktywów finansowych¹

Największą część portfela lokat PZU stanowiły dłużne papiery wartościowe emitowane przez rządy państw (38,6%). Wzrost tej pozycji względem 2015 roku wynikał głównie z operacji umorzenia jednostek uczestnictwa funduszu PZU Specjalistyczny Fundusz Inwestycyjny Otwarty Universum. Umorzenie jednostek tego funduszu zostało w istotnej części zrealizowane w formie rzeczowej, tj. w formie polskich obligacji skarbowych. W wyniku omawianej operacji, jak również w wyniku operacji umorzenia certyfikatów inwestycyjnych funduszu PZU Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Dynamiczny, spadł udział jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych (z wyłączeniem funduszy nieruchomości). Portfele funduszy wchodzących w skład tej kategorii lokat obejmowały głównie pożyczki korporacyjne i obligacje nieskarbowe oraz akcje notowane, natomiast w wyniku omawianych powyżej operacji dotyczących umorzeń jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych istotnemu zmniejszeniu uległ udział obligacji skarbowych.

Istotną część portfela lokat PZU, z wyłączeniem funduszy, stanowiły lokaty w jednostkach podporządkowanych, pozostałe akcje i udziały. Ich udział wyniósł 30,7% wobec 24,9% na koniec 2015 roku. Największy udział w tej klasie lokat stanowiły akcje PZU Życie, natomiast główną przyczyną wzrostu udziału tej kategorii lokat było objęcie akcji nowej emisji Alior Banku w 2016 roku.

A.4. Wyniki z pozostałych rodzajów działalności

W 2016 roku saldo pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych było ujemne i wynosiło 361 739 tys. zł wobec dodatniego w 2015 roku na poziomie 19 314 tys. zł. Począwszy od połowy 2014 roku saldo pozostałych kosztów operacyjnych było obciążone kosztami odsetek oraz zmianą wyceny z tytułu różnic kursowych od pożyczki zaciągniętej od PZU Finance AB na łączną kwotę 850 000 tys. euro (500 000 tys. euro w lipcu 2014 roku oraz 350 000 tys. euro w październiku 2015 roku). W 2016 koszty odsetek i różnic kursowych od otrzymanej pożyczki PZU Finance AB (publ.)

¹ Poszczególne kategorie lokat prezentowane z wyłączeniem portfeli funduszy inwestycyjnych prezentowanych w wydzielonej linii.

wyniosły 202 108 tys. zł, tj. były wyższe o blisko 307,0% w stosunku do 2015 roku jako efekt wyższych różnic kursowych. Dodatkowo, na poziom pozostałych kosztów operacyjnych istotny wpływ miał podatek od niektórych instytucji finansowych, tzw. podatek bankowy, obciążenie z tego tytułu w 2016 roku wyniosło 147 668 tys. zł.

Ogólny rachunek zysków i strat (tys. zł)	2016	2015
Wynik techniczny	536 523	636 334
Wynik netto na działalności inwestycyjnej	1 897 566	2 023 981
Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych	(361 739)	19 314
Zysk (strata) brutto	1 876 333	2 475 921
Zysk (strata) netto	1 592 951	2 248 522

A.5. Wszelkie inne informacje

A.5.1. Nabycie akcji Pekao

W grudniu 2016 roku PZU ogłosił podpisanie umowy z UniCredit dotyczącej zakupu 20% akcji Pekao (wspólnie z PFR - 32,8%).

B. System zarządzania

B.1. Informacje ogólne o systemie zarządzania

Obowiązujący w Spółce system zarządzania, w tym organizacja, jest adekwatny do skali działalności, zakresu realizowanych funkcji, skali i złożoności ryzyk i wspiera skutecznie realizację celów strategicznych oraz bieżących celów biznesowych i operacyjnych.

B.1.1. Rada Nadzorcza

Zgodnie ze Statutem Spółki w skład Rady Nadzorczej wchodzi od siedmiu do jedenastu członków. Liczbę członków Rady Nadzorczej określa Walne Zgromadzenie. Członkowie Rady Nadzorczej są powoływani przez Walne Zgromadzenie na okres wspólnej kadencji trwającej trzy kolejne pełne lata obrotowe.

Co najmniej jeden członek Rady Nadzorczej musi posiadać kwalifikacje w dziedzinie rachunkowości lub rewizji finansowej w rozumieniu i zgodnie z wymogami Ustawy o biegłych rewidentach. Dodatkowo, co najmniej jeden członek Rady Nadzorczej powinien spełniać określone w Statucie kryteria niezależności (członek niezależny), dotyczące m.in. powiązań na tle zawodowym lub pokrewieństwa zwłaszcza z osobami zarządzającymi lub nadzorującymi PZU i podmioty z Grupy PZU. Członek niezależny ma obowiązek przedłożenia pisemnego oświadczenia dotyczącego spełnienia wszystkich kryteriów niezależności przewidzianych w Statucie oraz poinformowania Spółki o zaprzestaniu spełniania tych kryteriów. Ponadto, Statut przyznaje Skarbowi Państwa uprawnienie do powoływania i odwoływania jednego członka Rady Nadzorczej w drodze pisemnego oświadczenia składanego Zarządowi. Uprawnienie to wygaśnie z chwilą, gdy Skarb Państwa przestanie być akcjonariuszem Spółki.

Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością Spółki i we wszystkich dziedzinach jej działalności.

Rada Nadzorcza uchwała Regulamin Rady Nadzorczej określający jej organizację i sposób wykonywania czynności. Regulamin określa skład oraz sposób powoływania Rady Nadzorczej, zadania i zakres działalności oraz sposób jej zwoływania i prowadzenia obrad.

Rada Nadzorcza wybiera ze swojego składu Przewodniczącego i Wiceprzewodniczącego, a także może wybrać spośród swoich członków Sekretarza.

W ramach Rady Nadzorczej PZU funkcjonują następujące komitety:

- Komitet Audytu;
- Komitet Nominacji i Wynagrodzeń;
- Komitet Strategii.

Komitet Audytu ma charakter doradczy i opiniodawczy wobec Rady i jest powoływany w celu zwiększenia efektywności wykonywania przez Radę czynności nadzorczych w zakresie badania prawidłowości sprawozdawczości finansowej, efektywności systemu kontroli wewnętrznej, w tym audytu wewnętrznego oraz systemu zarządzania ryzykiem. Ponadto, Komitet Audytu może wnioskować do Rady Nadzorczej o zlecenie wykonania określonych czynności kontrolnych w Spółce, a wykonawcą zleconych kontroli może być jednostka wewnętrzna lub podmiot zewnętrzny.

Komitet Nominacji i Wynagrodzeń ma charakter doradczy i opiniodawczy wobec Rady Nadzorczej i jest powoływany w celu zwiększenia efektywności wykonywania przez Radę czynności nadzorczych w zakresie kształtowania struktury zarządczej, w tym kwestii rozwiązań organizacyjnych, zasad wynagradzania i wynagrodzeń oraz doboru kadry o odpowiednich kwalifikacjach.

Komitet Strategii ma charakter doradczy i opiniodawczy wobec Rady i jest powoływany w celu zwiększenia efektywności wykonywania przez radę czynności nadzorczych w zakresie opiniowania wszelkich dokumentów o charakterze strategicznym przedkładanych jej przez Zarząd (w szczególności strategii rozwoju Spółki) oraz przedstawianie Radzie Nadzorczej rekomendacji w zakresie planowanych inwestycji mających istotny wpływ na aktywa Spółki.

Zgodnie z Regulaminem Rady Nadzorczej, oprócz powoływania przewidzianego w Statucie Komitetu Audytu oraz Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń, w celu prawidłowego wykonywania czynności nadzorczych Rada Nadzorcza może powoływać inne stałe komitety o charakterze doradczym i opiniodawczym, których kompetencje, skład i tryb pracy określa uchwalony przez radę regulamin danego komitetu. Regulamin przewiduje możliwość korzystania przez Radę oraz powołane przez nią komitety z usług ekspertów oraz firm doradczych.

B.1.2. Zarząd

Zgodnie ze Statutem Spółki, w skład Zarządu wchodzi od trzech do siedmiu członków, powoływanych na okres wspólnej kadencji, która obejmuje trzy kolejne pełne lata obrotowe.

Członkowie Zarządu, w tym Prezes Zarządu, są powoływani i odwoływani przez Radę Nadzorczą. Prezes Zarządu nowej kadencji powołany przed upływem bieżącej kadencji może złożyć wniosek do Rady Nadzorczej o powołanie pozostałych członków Zarządu nowej kadencji przed upływem kadencji bieżącej.

Zarząd wykonuje wszelkie uprawnienia w zakresie zarządzania Spółką, niezastrzeżone przepisami prawa lub postanowieniami Statutu dla Walnego Zgromadzenia lub Rady Nadzorczej. Do reprezentowania Spółki uprawnieni są dwaj członkowie Zarządu działający łącznie lub jeden członek Zarządu działający łącznie z prokurentem. Zarząd uchwała swój regulamin, który zatwierdza Rada Nadzorcza. Pracami Zarządu kieruje Prezes Zarządu.

Podział obowiązków między członkami Zarządu określa zarządzenie Prezesa Zarządu w sprawie wykonywania przez członków Zarządu nadzoru organizacyjnego w Spółce oraz powierzenia funkcji Szefów Pionów.

W PZU funkcjonują stanowiska Dyrektorów Grupy PZU. Celem ich utworzenia jest zapewnienie spójnego i efektywnego modelu zarządczego w PZU i PZU Życie opartego o funkcjonalny podział odpowiedzialności członków Zarządów PZU i PZU Życie. Stanowiska Dyrektorów Grupy PZU powierzane są członkom Zarządu PZU Życie niebędącym członkami Zarządu PZU. Dyrektorzy Grupy PZU w PZU nadzorują bezpośrednio te same obszary działalności (piony, struktury poza pionami, jednostki organizacyjne), które nadzorują w PZU Życie.

Poniżej zaprezentowano zakres odpowiedzialności członków Zarządu PZU oraz Dyrektorów Grupy PZU według stanu na koniec 2016 roku:

Imię i nazwisko	Funkcja w Grupie PZU	Zakres odpowiedzialności na koniec 2016 roku	Dodatkowy zakres odpowiedzialności w ciągu roku
Michał Krupiński	Prezes Zarządu PZU od 19 stycznia 2016 roku	zarządzanie Grupą PZU, zarządzanie korporacyjne, audyt wewnętrzny, obszar strategii i projektów, obszar projektów bankowych, analizy makroekonomiczne	HR, zarządzanie korporacyjne, administracja i logistyka, bezpieczeństwo, inwestycje, finanse, aktuariat, obsługa prawna, operacje majątkowe, compliance, ryzyko, IT, likwidacja, contact center, marketing
Roger Hodgkiss	Członek Zarządu PZU od 19 stycznia 2016 roku	ubezpieczenia masowe majątkowe – sprzedaż, produkty i taryfy, zarządzanie siecią Oddziałów PZU i kanałami sprzedaży, bancassurance, sprzedaż agencyjna produktów życiowych, sprzedaż dla klienta korporacyjnego	contact center, posprzedażowa obsługa klienta
Andrzej Jaworski	Członek Zarządu PZU od 14 maja 2016 roku	biznes zdrowotny, nieruchomości,	bancassurance, operacje zagraniczne,
Tomasz Kulik	Członek Zarządu PZU od 14 października 2016 roku	finanse, aktuariat	
Maciej Rapkiewicz	Członek Zarządu PZU od 22 marca 2016 roku	zarządzanie ryzykiem	inwestycje, strategia, bancassurance
Paweł Surówka	Członek Zarządu PZU od 20 stycznia 2016 roku do 19 marca 2016 roku	inwestycje, strategia i projekty, analizy makroekonomiczne	aktuariat

	Dyrektor Grupy PZU od 1 listopada 2016 roku		
Aleksandra Agatowska	Dyrektor Grupy PZU w PZU SA od 25 marca 2016 roku	marketing, innowacje, zakupy, zarządzanie relacjami z klientem	administracja
Tomasz Karusewicz	Dyrektor Grupy PZU od 29 stycznia 2016 roku	IT, operacje majątkowe i życiowe	
Bartłomiej Litwińczuk	Dyrektor Grupy PZU od 19 sierpnia 2016 roku	bezpieczeństwo, obsługa prawna, HR	
Sławomir Niemierka	Dyrektor Grupy PZU od 19 marca 2012 roku	reasekuracja, compliance	ryzyko, bezpieczeństwo
Roman Pałac	Dyrektor Grupy PZU od 15 lutego 2016 roku	likwidacja szkód i świadczeń, contact center i posprzedażowa obsługa klienta, ubezpieczenia korporacyjne	

Poza komitetami utworzonymi na poziomie Rady Nadzorczej, w PZU funkcjonują następujące komitety:

- Komitet Ryzyka Grupy PZU;
- Komitet Ryzyka Kredytowego PZU SA i PZU Życie SA;
- Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami;
- Komitet Data Governance;
- Komitet Sponsoringu, Prewencji i CSR;
- Komitet Innowacji;
- Sztab Kryzysowy.

B.1.3. Zadania i obowiązki osób nadzorujących kluczowe funkcje

Osobami pełniącymi kluczowe funkcje w Spółce są członkowie Zarządu, członkowie RN oraz osoby nadzorujące w PZU funkcje kluczowe:

- Funkcja aktuarialna;
- Funkcja zarządzania ryzykiem;
- Funkcja zgodności z przepisami;
- Funkcja audytu wewnętrznego.

Główny Aktuariusz odpowiada za realizację funkcji aktuarialnej w PZU, w ramach której wykonywane są zadania opisane w części B.6.

Dyrektor Biura Ryzyka jest odpowiedzialny za realizację funkcji zarządzania ryzykiem, w ramach której wykonywane są zadania opisane w części B.3.1.

Dyrektor Biura Compliance jest odpowiedzialny za realizację funkcji zgodności z przepisami, w ramach której wykonywane są zadania opisane w części B.4.2.

Dyrektor Biura Audytu Wewnętrznego jest odpowiedzialny za realizację funkcji audytu wewnętrznego, w ramach której wykonywane są zadania opisane w części B.5.1.

B.1.4. Schemat organizacyjny

Schemat organizacyjny Spółki z 2016 roku odzwierciedlający zmiany w nadzorze organizacyjnym sprawowanym przez członków Zarządu nad funkcjami kluczowymi stanowi załącznik nr 4 do sprawozdania.

B.1.5. Istotne zmiany systemu zarządzania, które miały miejsce w okresie sprawozdawczym

W okresie sprawozdawczym Spółka zmieniła systemowe podejście do nadzoru nad funkcjami kluczowymi. Pierwotnie przyjęto zasadę, że osobami nadzorującymi kluczowe funkcje: zarządzania ryzykiem, zgodności z przepisami, audytu wewnętrznego są członkowie Zarządu wskazani imiennie w Zarządzeniu Prezesa Zarządu w sprawie wykonywania przez członków Zarządu nadzoru organizacyjnego w Spółce oraz powierzenia funkcji Szefów Pionów. W marcu 2016 roku zasada ta została zmieniona i jako osoby nadzorujące Funkcję zarządzania ryzykiem wskazano Dyrektora Biura Ryzyka, Funkcję zgodności z przepisami - Dyrektora Biura Compliance a Funkcję audytu wewnętrznego - Dyrektora Biura Audytu Wewnętrznego. Nadzór nad Funkcją aktuarialną pozostał bez zmian i sprawuje go Główny Aktuariusz.

W ciągu 2016 roku, w skład Zarządu PZU wchodziły oraz pełniły funkcje Dyrektora Grupy PZU następujące osoby:

Imię i nazwisko (skład Zarządu w 2016 roku)	Funkcja w PZU/ Grupie PZU	Zakres odpowiedzialności
Dariusz Krzewina	p.o. Prezesa Zarządu PZU od 9 grudnia 2015 roku do 18 stycznia 2016 roku Członek Zarządu PZU od 15 marca 2013 roku do 23 czerwca 2016 roku	Zarządzanie korporacyjne, HR, ubezpieczenia korporacyjne, administracja i logistyka, bancassurance i reasekuracja, obszar inwestycji, marketing, obszar likwidacji szkód, finanse, sprzedaż, strategia, operacje
Przemysław Dąbrowski	Członek Zarządu PZU od 21 grudnia 2010 roku do 18 marca 2016 roku	Obszar finansów, aktuariat
Rafał Grodzicki	Członek Zarządu PZU od 1 lipca 2015 roku do 18 stycznia 2016 roku	Operacje ubezpieczeniowe, operacje zagraniczne (działalność międzynarodowa) oraz obszar biznesu zdrowotnego
Tomasz Tarkowski	Członek Zarządu PZU od 21 kwietnia 2011 roku do 19 stycznia 2016 roku	Obszar likwidacji szkód
Tobiasz Bury	Dyrektor Grupy PZU od 16 stycznia 2014 roku do 29 stycznia 2016 roku	Ubezpieczenia masowe, zarządzanie siecią Oddziałów PZU i kanałami sprzedaży, contact center i posprzedażowa obsługa klienta
Przemysław Henschke	Dyrektor Grupy PZU od 7 lutego 2012 roku do 29 stycznia 2016 roku	Obszar IT
Beata Kozłowska-Chyła	Członek Zarządu PZU od 19 stycznia 2016 roku do 17 października 2016 roku	Administracja i logistyka, obszar obsługi prawnej, obszar operacji majątkowych
Robert Pietryszyn	Członek Zarządu PZU od 19 stycznia 2016 roku do 13 maja 2016 roku	obszar biznesu zdrowotnego, marketing, operacje zagraniczne, nieruchomości, bancassurance, obszar innowacji, nieruchomości, zarządzanie relacjami z klientem
Sebastian Klimek	Członek Zarządu PZU od 22 marca 2016 roku do 30 sierpnia 2016 roku	Obszar finansów, aktuariat

Na dzień sporządzenia sprawozdania SFCR w skład Zarządu PZU wchodził:

- 1) Paweł Surówka – Prezes Zarządu PZU;
- 2) Roger Hodgkiss – członek Zarządu PZU;
- 3) Maciej Rapkiewicz – członek Zarządu PZU;
- 4) Andrzej Jaworski – członek Zarządu PZU;
- 5) Tomasz Kulik – członek Zarządu PZU.

Niniejsze sprawozdanie zostało przyjęte przez Zarząd PZU w powyższym składzie.

B.1.6. Informacje na temat zasad i praktyk dotyczących wynagradzania Rady Nadzorczej, Zarządu oraz pracowników

Członkowie Rady Nadzorczej PZU nie otrzymują wynagrodzenia zmiennego zależnego od wyników Spółki. Zasady ich wynagradzania ustala bezpośrednio Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy. W 2016 roku członkowie Rady Nadzorczej otrzymywali stałe miesięczne wynagrodzenie.

Wynagrodzenia Członków Zarządu PZU ustalane są indywidualnie przez Radę Nadzorczą i składają się z następujących składników:

- miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego;
- wynagrodzenia zmiennego w postaci nagrody rocznej stanowiącej określony procent rocznego wynagrodzenia zasadniczego przyznawanego decyzją Rady Nadzorczej Spółki w drodze uchwały, na podstawie oceny pracy członka Zarządu, w terminie miesiąca od dnia zatwierdzenia sprawozdań finansowych Spółki przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie oraz uzyskania przez Członka Zarządu absolutorium za rok obrotowy podlegający ocenie;
- świadczeń dodatkowych ustalanych indywidualnie oraz przysługujących członkowi Zarządu jako pracownikowi na podstawie Kodeksu pracy i przepisów wewnętrznych Spółki.

Spółka określiła zasady wynagradzania pracowników, a w szczególności osób pełniących kluczowe funkcje, stanowiąc element efektywnego zarządzania ryzykiem Spółki. Obowiązujące zasady wdrażają postanowienia dotyczące kształtowania zasad wynagradzania w podmiotach działających na rynku ubezpieczeń zawarte w przepisach prawa, w Zasadach Ładu Korporacyjnego oraz w ramach rozporządzenia delegowanego oraz ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

Zgodnie z Polityką wynagradzania, wynagrodzenie zmienne ustalane jest odmiennie dla poszczególnych grup pracowników lub poszczególnych osób. Jego poziom jest uzasadniony wynikami finansowymi Spółki, a także osiągniętymi wynikami pracy. Zasady przyznawania wynagrodzenia zmiennego mają na celu wspieranie prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem, zniechęcanie do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza limity zaakceptowane przez Radę Nadzorczą, a także wspieranie realizacji strategii działalności i ograniczenie konfliktu interesów. Wynagrodzenia zmienne może podlegać ograniczeniom w zakresie możliwej do przyznania kwoty maksymalnej. Polityka wynagradzania przewiduje również możliwość odroczenia wypłaty znacznej części wynagrodzenia zmiennego. Polityka wynagradzania nie przewiduje wynagradzania pracowników w formie uprawnień do akcji, bądź opcji na akcje oraz dodatkowych programów emerytalno-rentowych lub programów wcześniejszych emerytur dla członków zarządu lub rady nadzorczej i innych osób nadzorujących funkcje kluczowe.

B.1.7. Informacje dotyczące istotnych transakcji zawartych w okresie sprawozdawczym z akcjonariuszami oraz z członkami Zarządu lub Rady Nadzorczej

W 2016 roku Spółka wypłaciła akcjonariuszom dywidendę, co zostało opisane w części A.1.7.3.

B.2. Wymogi dotyczące kompetencji i reputacji

B.2.1. Wymogi dotyczące umiejętności, kwalifikacji i wiedzy fachowej wobec osób, które faktycznie zarządzają Spółką lub wykonują czynności w ramach innych kluczowych funkcji

Osobą pełniącą funkcję kluczową w Spółce może być osoba, która spełnia wymagania określone w obowiązujących przepisach prawa oraz przepisach wewnętrznych Spółki w szczególności:

- posiada pełną zdolność do czynności prawnych;

- posiada wyższe wykształcenie uzyskane w Rzeczypospolitej Polskiej lub uzyskane w innym państwie w rozumieniu właściwych przepisów tego państwa, chyba że Spółka skieruje wniosek i uzyska zgodę na odstępnie od tego wymogu od organu nadzoru;
- nie była skazana za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe prawomocnym wyrokiem sądu;
- posiada doświadczenie zawodowe niezbędne do wykonywania nadzorowanej kluczowej funkcji;
- daje rękojmię wykonywania zadań w sposób należyty.

Przeprowadzając ocenę doświadczenia kandydata na stanowisko osoby pełniącej kluczową funkcję, Spółka na podstawie przedstawionych przez kandydata dokumentów, uwzględnia jej wcześniejsze doświadczenie zawodowe, w szczególności:

- długość zatrudnienia;
- charakter i złożoność wykonywanych obowiązków;
- zakres kompetencji, odpowiedzialności i uprawnień decyzyjnych na zajmowanych stanowiskach;
- wiedzę w zakresie działalności instytucji ubezpieczeniowych oraz rozumienie ryzyka w działalności ubezpieczeniowej;
- liczbę podwładnych.

W zakresie oceny kompetencji, osoba pełniąca kluczową funkcję powinna posiadać, w szczególności wiedzę i doświadczenie adekwatne do pełnionej funkcji z zakresu:

- rynków ubezpieczeń i rynków finansowych (świadomość i rozumienie biznesowego, ekonomicznego i rynkowego środowiska, w którym Spółka prowadzi działalność oraz świadomość wiedzy i potrzeb ubezpieczających), strategii i modelu biznesowego (szczegółowa znajomość strategii i modelu Spółki);
- systemu zarządzania (świadomość i zrozumienie ryzyka, na które narażona jest Spółka i możliwości zarządzania nim oraz zdolność oceny efektywności rozwiązań w Spółce dla zapewnienia prawidłowego zarządzania, nadzoru i kontroli w Spółce, a także niezbędnych zmian w tych obszarach);
- analizy finansowej i aktuarialnej (zdolność do interpretacji finansowych i aktuarialnych informacji Spółki, wdrażania odpowiednich mechanizmów kontrolnych i podejmowania niezbędnych działań na podstawie tych informacji);
- zasad, reguł i wymogów przepisów prawa związanych z funkcjonowaniem Spółki, w tym umiejętności dostosowania do zmian przepisów prawa.

B.2.2. Ocena kompetencji i reputacji osób, które faktycznie zarządzają Spółką lub wykonują czynności w ramach innych kluczowych funkcji

Spółka ocenia i weryfikuje kompetencje oraz reputację osób pełniących kluczowe funkcje w Spółce.

Spółka dokonuje:

- oceny kompetencji i reputacji kandydata wybranego na stanowisko osoby pełniącej kluczową funkcję;
- weryfikacji oceny osoby pełniącej kluczową funkcję:
 - raz do roku w procesie aktualizacji oceny kompetencji i reputacji, lub
 - w przypadku zaistnienia okoliczności wskazujących na niezgodność działań tej osoby z przepisami prawa, mogących skutkować, w szczególności niezgodnością działalności Spółki z przepisami prawa, przestępstwem finansowym lub zagrożeniem prawidłowego zarządzania Spółką.

B.3. System zarządzania ryzykiem, w tym własna ocena ryzyka i wypłacalności

B.3.1. Opis systemu zarządzania ryzykiem

System zarządzania ryzykiem w PZU oparty jest na:

- strukturze organizacyjnej – obejmującej podział kompetencji i zadań realizowanych przez organy statutowe, komitety oraz jednostki w procesie zarządzania ryzykiem;
- procesie zarządzania ryzykiem, w tym metodach identyfikacji, pomiaru i oceny, monitorowania i kontrolowania, raportowania ryzyka oraz podejmowania działań zarządczych.

Struktura organizacyjna systemu zarządzania ryzykiem to cztery poziomy kompetencyjne. Trzy pierwsze obejmują:

- Radę Nadzorczą, która sprawuje nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego procesu w ramach decyzji określonych w statucie Spółki i regulaminie Rady Nadzorczej oraz za pośrednictwem powołanego Komitetu Audytu;
- Zarząd, który organizuje i zapewnia działanie systemu zarządzania ryzykiem poprzez uchwalanie strategii, polityk, wyznaczanie apetytu na ryzyko, określenie profilu ryzyka i określenie tolerancji na poszczególne kategorie ryzyka;
- Komitety, które podejmują decyzje dotyczące ograniczania poziomu poszczególnych ryzyk do ram wyznaczonych przez apetyt na ryzyko. Komitety przyjmują procedury i metodyki związane z ograniczaniem poszczególnych ryzyk, a także akceptują limity ograniczające poszczególne rodzaje ryzyka.

Czwarty poziom kompetencyjny dotyczy działań operacyjnych i podzielony jest pomiędzy trzy linie obrony:

- pierwsza linia obrony – obejmuje bieżące zarządzanie ryzykiem na poziomie jednostek oraz podejmowanie decyzji w ramach procesu zarządzania ryzykiem;
- druga linia obrony – obejmuje zarządzanie ryzykiem poprzez wyspecjalizowane komórki zajmujące się identyfikacją, monitorowaniem i raportowaniem o ryzyku oraz kontrolą limitów;
- trzecia linia obrony – obejmuje audyt wewnętrzny, który przeprowadza niezależne audyty elementów systemu zarządzania ryzykiem oraz czynności kontrolnych wbudowanych w działalność.

Proces zarządzania ryzykiem składa się z następujących etapów:

1) Identyfikacja

Rozpoczyna się wraz z propozycją rozpoczęcia tworzenia produktu ubezpieczeniowego, nabycia instrumentu finansowego, zmiany procesu operacyjnego, a także z chwilą wystąpienia każdego innego zdarzenia potencjalnie wpływającego na powstanie ryzyka. Proces identyfikacji występuje do momentu wygaśnięcia zobowiązań, należności lub działań związanych z danym ryzykiem. Identyfikacja ryzyka polega na rozpoznaniu rzeczywistych i potencjalnych źródeł ryzyka, następnie analizowanych pod względem istotności.

2) Pomiar i ocena ryzyka

Przeprowadzane są, w zależności od charakterystyki danego typu ryzyka oraz poziomu jego istotności. Pomiar ryzyka przeprowadzają wyspecjalizowane jednostki. Biuro Ryzyka odpowiada za rozwój narzędzi oraz za pomiar ryzyka w zakresie określającym apetyt na ryzyko, profil ryzyka i limity tolerancji;

3) Monitorowanie i kontrola ryzyka

Polega na bieżącym przeglądzie odchyień realizacji od założonych punktów odniesienia (limitów, wartości progowych, planów, wartości z poprzedniego okresu, wydanych rekomendacji i zaleceń).

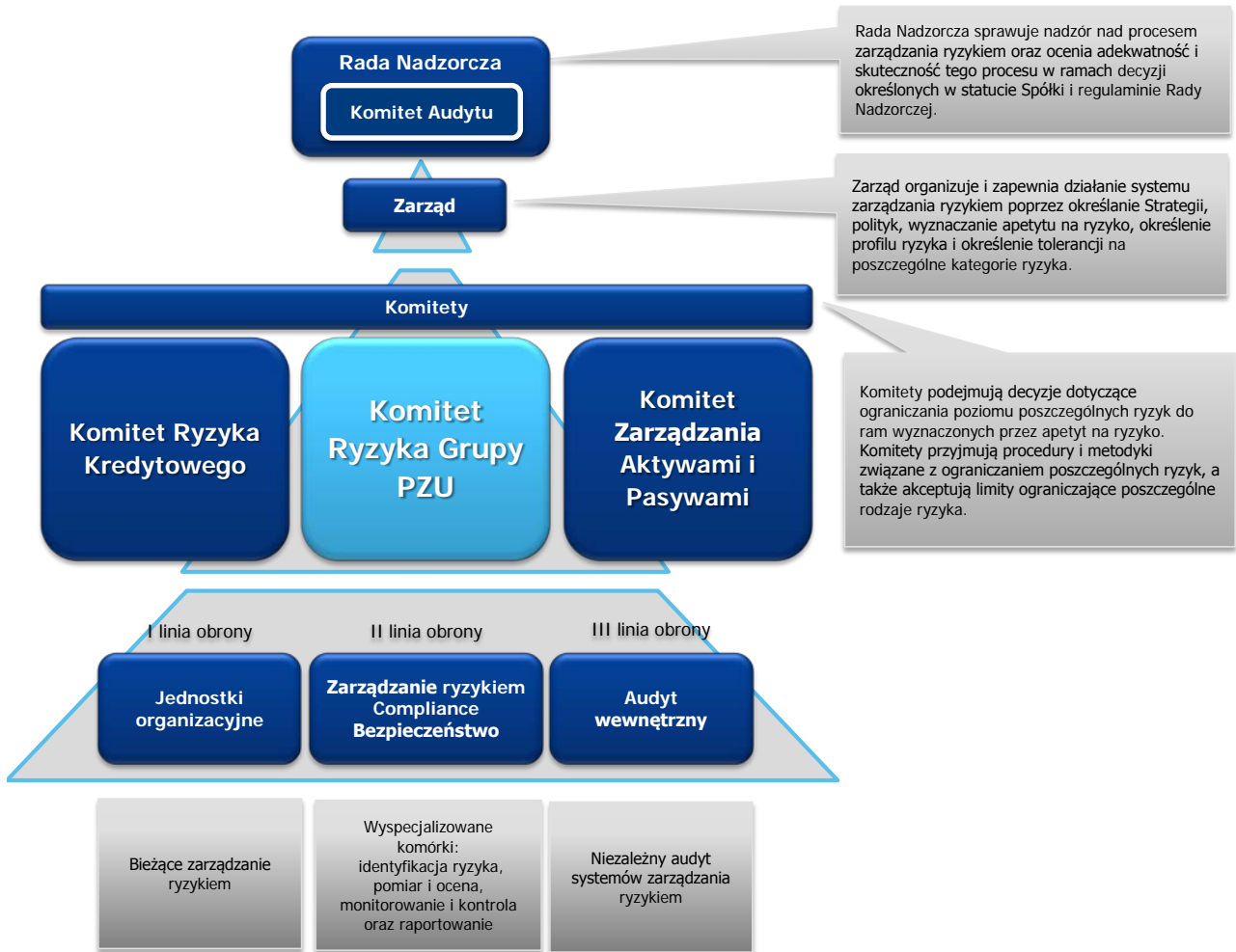
4) Raportowanie

Umożliwia efektywną komunikację o ryzyku i wspiera zarządzanie ryzykiem na różnych poziomach decyzyjnych.

5) Działania zarządcze

Działania te obejmują, m.in.: unikanie ryzyka, transfer ryzyka, ograniczanie ryzyka, określanie apetytu na ryzyko, akceptację poziomu ryzyka oraz narzędzia wspierające te działania.

Schemat struktury organizacyjnej systemu zarządzania ryzykiem

Do zadań Funkcji zarządzania ryzykiem należą w szczególności:

- przygotowanie strategii zarządzania ryzykiem oraz polityk zarządzania poszczególnymi ryzykami;
- przegląd polityk;
- opracowanie metodyki pomiaru poszczególnych ryzyk;
- projektowanie narzędzi wspierających proces zarządzania ryzykiem;
- identyfikacja, pomiar i ocena, monitorowanie i kontrola ryzyka;
- sporządzanie raportów kontrolnych oraz monitorowanie wykorzystania limitów i ograniczeń;
- przygotowanie zasad i metodyk dotyczących zarządzania ryzykiem;
- opracowanie propozycji siatki limitów i ograniczeń;
- sporządzanie informacji o ryzyku na potrzeby organów nadzoru;
- sporządzanie informacji o ryzyku na potrzeby agencji ratingowych;
- przeprowadzanie testów stresu;
- monitorowanie poziomu ryzyka.

Osobą nadzorującą Funkcję zarządzania ryzykiem jest Dyrektor Biura Ryzyka, który podlega Członkowi Zarządu PZU odpowiedzialnemu za ryzyko. Za systemowe zarządzanie ryzykiem odpowiedzialne jest Biuro Ryzyka, które współpracuje w procesie ze wszystkimi komórkami organizacyjnymi Spółki.

B.3.2. Własna ocena ryzyka i wypłacalności

Proces własnej oceny ryzyka i wypłacalności jest integralną częścią procesu planowania finansowego i składa się z następujących etapów:

- przygotowanie i zatwierdzenie założeń do przeprowadzenia procesu w danym roku;
- przygotowanie i zatwierdzenie przez właściwe jednostki a następnie przekazanie do Biura Ryzyka danych zgodnych z wyceną przyjętą w systemie WII i spójnych ze Strategią Grupy PZU oraz planami finansowymi Grupy PZU i Spółki;
- analiza i ocena ryzyk;
- analiza spełnienia wymogów dotyczących rezerw techniczno-ubezpieczeniowych;
- przeprowadzenie oceny dotyczącej potrzeb kapitałowych przy realizacji założeń planu finansowego;
- przeprowadzenie oceny kondycji kapitałowej Grupy PZU (w ujęciu zagregowanym) lub Spółki w wyniku testów stresu;
- analiza zgodności z apetytem na ryzyko oraz profilem ryzyka;
- propozycja zmian w zakresie obniżenia ekspozycji na ryzyko lub podwyższenia środków własnych, jeżeli zostanie to uznane za konieczne;
- zmiany w planie finansowym lub projekcie planu finansowego, jeżeli zostaną uznane za konieczne;
- zatwierdzenie wyników własnej oceny ryzyka i wypłacalności oraz podjęcie ewentualnych działań zarządczych;
- udokumentowanie wyników procesu własnej oceny ryzyka i wypłacalności w formie raportu;
- sporządzenie protokołu z własnej oceny ryzyka i wypłacalności;
- przekazanie do organu nadzoru raportu z własnej oceny ryzyka i wypłacalności na potrzeby organu nadzoru.

Proces własnej oceny ryzyka i wypłacalności oraz przeprowadzane w ramach niego analizy zostały skonsultowane tak, aby stanowić wsparcie procesu planowania finansowego w zakresie analizy profilu ryzyka oraz oceny spełnienia wymogów kapitałowych w zakładanym horyzoncie czasu i przy realizacji określonych w planie finansowym założeń. Stanowi on również podsumowanie i kontrolę efektywności działań podejmowanych w toku procesu zarządzania ryzykiem.

Struktura procesu własnej oceny ryzyka i wypłacalności oraz zakres odpowiedzialności poszczególnych uczestników procesu został dostosowany do obowiązków poszczególnych jednostek wynikających z ich zakresu kompetencji określonych w ramach systemu zarządzania oraz z procesu planowania finansowego. Zarząd Spółki odpowiada za zorganizowanie i zapewnienie efektywnego funkcjonowania procesu własnej oceny ryzyka i wypłacalności. Członkowie Zarządu Spółki nadzorujący jednostki biorące udział w procesie nadzorują działania związane z procesem własnej oceny ryzyka i wypłacalności w podległych im obszarach oraz zatwierdzają przygotowane w ich obszarach dane i analizy konieczne do przeprowadzenia własnej oceny ryzyka i wypłacalności. Biuro Ryzyka rozwija proces własnej oceny ryzyka i wypłacalności, koordynuje przeprowadzenie oceny oraz dokonuje oceny własnych potrzeb w zakresie wypłacalności, oceny ciągłej zgodności z wymogami kapitałowymi i oceny odchyień profilu ryzyka od założeń leżących u podstaw wyznaczenia kapitałowego wymogu wypłacalności. Wszystkie dane prognostyczne dostarczane są do Biura Ryzyka za pośrednictwem Biura Planowania i Kontrolingu, które odpowiada za ich wewnętrzną spójność oraz zgodność z planami finansowymi.

Własna ocena ryzyka i wypłacalności jest przeprowadzana regularnie, co najmniej raz w roku, lub po wystąpieniu istotnych zmian w profilu ryzyka wynikających ze zmian operacji wewnętrznych lub zmian otoczenia biznesowego. Częstotliwość przeprowadzenia własnej oceny ryzyka i wypłacalności jest spójna z rewizją planów finansowych oraz towarzyszących im nowych prognoz rozwoju działalności, które odpowiadają realizacji Strategii Grupy PZU oraz uwzględniają zmiany wynikające z rozwoju portfela oraz zmian w otoczeniu biznesowym.

Wyniki własnej ocen ryzyka i wypłacalności są dokumentowane w formie raportu. Raport podlega niezależnemu przeglądowi wykonywanemu przez Biuro Audytu Wewnętrznego a następnie, po zaopiniowaniu przez Komitet Ryzyka Grupy PZU, zatwierdzeniu przez Zarząd.

Ocena ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności dokonywana jest dla wszystkich ryzyk uznanych za istotne zgodnie z postanowieniami Strategii zarządzania ryzykiem oraz polityk zarządzania poszczególnymi ryzykami, tj. ryzyka

aktuarialnego, ryzyka rynkowego, ryzyka niewypłacalności kontrahenta oraz ryzyka operacyjnego. Dodatkowo szacowany jest bufor na możliwą materializację ryzyk trudnomierzalnych (w tym ryzyka braku zgodności).

Ocena ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności w 2016 r. objęła lata 2016-2020 zgodnie z horyzontem Strategii Grupy PZU oraz towarzyszących jej planów finansowych. W ramach oceny ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności przeprowadzane zostały analizy w celu określenia czy przy danej strategii działalności Spółka utrzyma niezbędny poziom kapitału, adekwatny do ryzyka, na jakie jest narażona obecnie i na jakie może być narażona w przyszłości (również w przypadku wystąpienia nagłych zdarzeń odzwierciedlonych w scenariuszach szokowych). Testowane scenariusze zbudowane zostały w oparciu o profil ryzyka PZU, umożliwiając weryfikację potrzeb kapitałowych w nowych warunkach obejmujących zarówno istotne zmiany w otoczeniu makroekonomicznym, jak i szoki charakterystyczne dla sektora ubezpieczeń. Ponadto analiza obejmuje scenariusze wpływające zarówno na aktywa, jak i na pasywa.

Jeżeli w wyniku własnej oceny ryzyka i wypłacalności w kolejnych latach projekcji zostanie zidentyfikowany możliwy spadek współczynnika wypłacalności poniżej akceptowalnego poziomu lub przekroczenie limitów profilu ryzyka, Dyrektor Biura Ryzyka, we współpracy z Dyrektorem Biura Planowania i Kontrolingu, przedstawia możliwe działania, w tym zmiany w zakresie planów finansowych, mające na celu obniżenie poziomu ryzyka lub podwyższenie środków własnych. Podlegają one zatwierdzeniu przez Członka Zarządu nadzorującego Biuro Ryzyka, w uzgodnieniu z Członkiem Zarządu nadzorującym Biuro Planowania i Kontrolingu.

B.4. System kontroli wewnętrznej

B.4.1. Opis systemu kontroli wewnętrznej

W ramach systemu zarządzania w PZU funkcjonuje, obok systemu zarządzania ryzykiem, system kontroli wewnętrznej mający na celu zapewnienie przestrzegania przez Spółkę wymogów regulacyjnych oraz skuteczność i wydajność operacji w świetle jego celów oraz zabezpieczenia dostępności i wiarygodności informacji finansowych i niefinansowych.

Obejmuje on w szczególności funkcję zgodności z przepisami, procedury administracyjne i księgowe, organizację kontroli wewnętrznej, a także ustalenia w zakresie raportowania na wszystkich szczeblach struktury organizacyjnej.

System kontroli wewnętrznej wspomaga Radę Nadzorczą, Zarząd, Kierujących i pracowników Spółki w realizacji celów określonych w szczególności w strategii Spółki, co wymaga, aby koncentrował się na następujących obszarach:

- środowisku kontroli wewnętrznej, tj. promowaniu znaczenia kontroli wśród pracowników i nadzoru ze strony kierownictwa, stylu zarządzania, w tym delegowaniu zadań, uczciwości, wartości etycznych i rozwoju pracowników;
- identyfikacji i ocenie ryzyka, w tym utrzymywaniu go na akceptowalnym poziomie;
- czynnościach kontrolnych i podziale obowiązków;
- jakości informacji i jej komunikowaniu, tj. zapewnieniu przepływu informacji, które pozwalają prowadzić i kontrolować działalność Spółki;
- monitorowaniu efektywności mechanizmów kontrolnych.

W zależności od rodzaju zadań określonych w regulaminach organizacyjnych pionów i jednostek, opisach stanowisk i zakresach zadań pracowników, zakres kontroli wewnętrznej obejmuje w szczególności:

- kompletność, aktualność i zgodność z obowiązującymi przepisami prawa regulacji wewnętrznych dotyczących danej działalności;
- prawidłowość, kompletność i terminowość wykonywanych czynności, w tym obiegu dokumentów;
- prawidłowość organizacji i podziału pracy;
- przestrzeganie pełnomocnictw, upoważnień, limitów i innych elementów kontrolnych, w szczególności w zakresie:
 - podpisywania korespondencji wewnętrznej i wychodzącej na zewnątrz Spółki,
 - zawierania transakcji skutkujących powstaniem zobowiązań dla Spółki,
 - podejmowania decyzji biznesowych,
 - korzystania z systemów informatycznych;

- prawidłowość przebiegu procesów;
- prawidłowość ewidencji księgowej;
- bezpieczeństwo systemów informatycznych oraz sieci teleinformatycznych;
- bezpieczeństwo informacji chronionych, w rozumieniu obowiązujących regulacji wewnętrznych.

W przypadku zidentyfikowania przez pracownika Spółki nieprawidłowości stwierdzonych w wyniku kontroli, pracownik zobowiązany jest do ich udokumentowania i poinformowania bezpośredniego przełożonego. Jednocześnie pracownik zobowiązany jest do ich raportowania zgodnie z obowiązującymi w Spółce regulacjami wewnętrznymi, np. przewidującymi raportowanie do Funkcji zgodności w ramach Procedury zgłaszania nieprawidłowości.

Bezpośredni przełożony podejmuje działania w celu usunięcia uchybień oraz informuje Kierującego, w przypadku konieczności podjęcia dalszych działań.

B.4.2. Funkcja zgodności z przepisami

Celem funkcji zgodności z przepisami jest zapewnienie efektywnego systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności z wymogami regulacyjnymi i regulacjami wewnętrznymi Spółki.

Funkcja ta obejmuje:

- doradzanie Zarządowi i Radzie Nadzorczej Spółki w zakresie zgodności z przepisami prawa;
- ocenę możliwego wpływu wszelkich zmian otoczenia prawnego na operacje Spółki;
- określenie i ocenę ryzyka związanego z nieprzestrzeganiem przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Spółkę standardów postępowania.

Do zadań Funkcji zgodności z przepisami należą w szczególności:

- wdrożenie kompleksowego systemu rozwiązań compliance w Spółce;
- wprowadzenie w Spółce procesów i procedur umożliwiających efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności;
- ustanowienie zasad zapewnienia zgodności z przepisami, obejmujących określenie zadań, kompetencji i obowiązków sprawozdawczych przypisanych Funkcji zgodności z przepisami;
- określenie planu zapewnienia zgodności, obejmującego planowane działania Funkcji zgodności z przepisami, które uwzględniają wszystkie obszary działalności Spółki oraz ich ekspozycję na ryzyko związane z przestrzeganiem przepisów ;
- ocena adekwatności środków przyjmowanych przez Spółkę w celu zapobiegania niezgodności z prawem;
- opracowanie spójnych rozwiązań systemowych w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności celem ich wdrożenia przez spółki Grupy PZU.

Osobą nadzorującą funkcję zgodności z przepisami jest Dyrektor Biura Compliance, który podlega Dyrektorowi Grupy. Za systemowe zarządzanie ryzykiem braku zgodności odpowiedzialne jest Biuro Compliance, które współpracuje w procesie ze wszystkimi komórkami organizacyjnymi Spółki.

B.5. Funkcja audytu wewnętrznego

B.5.1. Opis wdrożenia funkcji audytu wewnętrznego

Funkcja audytu wewnętrznego w PZU realizowana jest przez Biuro Audytu Wewnętrznego jako tzw. „trzecia linia obrony”, która przeprowadza niezależne audyty elementów systemu zarządzania ryzykiem oraz czynności kontrolnych wbudowanych w działalność PZU.

Audyt wewnętrzny obejmuje niezależną ocenę ryzyka, badanie wszystkich jednostek, produktów, systemów, procesów biznesowych, procesów zarządzania ryzykiem z częstotliwością zależną od zidentyfikowanych obszarów ryzyk i poziomu istotności ryzyk, a także od roli i skuteczności kontroli wewnętrznej w ich redukowaniu.

Do zadań Funkcji audytu wewnętrznego należy:

- ocena adekwatności i efektywności systemu kontroli wewnętrznej i innych elementów systemu zarządzania;
- ustanawianie, wdrażanie i utrzymanie planu audytu określającego zakres prac audytorskich, które mają być podjęte w kolejnych latach, uwzględniającego wszystkie rodzaje działalności i cały system zarządzania Spółką;
- przedstawienie planu audytu Zarządowi Spółki i Komitetowi Audytu;
- wydawanie rekomendacji na podstawie wyników prac przeprowadzonych zgodnie z planem audytu, sprawdzanie stosowania się do decyzji podjętych przez Zarząd Spółki w ramach wydanych rekomendacji.

Biuro Audytu Wewnętrznego realizuje następujące rodzaje audytów:

- planowe zapewniające, polegające na przeprowadzeniu badań, których celem jest dostarczenie niezależnej oceny i usprawnienie badanych procesów;
- doraźne.

Wyniki planowych audytów są przedstawiane w raportach. Wyniki doraźnych audytów przedstawiane są w formie oraz przekazywane w sposób i w terminach uzgodnionych z osobą podejmującą decyzję o ich przeprowadzeniu.

Nadzór nad terminowością realizacji rekomendacji przez jednostki sprawują nadzorujący je Członkowie Zarządu lub Dyrektorzy Grupy PZU. Biuro Audytu Wewnętrznego monitoruje stan realizacji rekomendacji na podstawie informacji pozyskiwanych od poszczególnych jednostek, w tym podejmuje decyzję o ich uznaniu za zrealizowane. Realizacja rekomendacji skierowanych do poszczególnych jednostek może podlegać weryfikacji Biura Audytu Wewnętrznego.

Biuro Audytu Wewnętrznego sporządza kwartalne sprawozdania obejmujące w szczególności informację o dotychczasowej realizacji planu audytu oraz informację o wynikach monitorowania rekomendacji. Ponadto przygotowuje sprawozdanie roczne z działalności, które obejmuje informację o zrealizowanych audytach (w tym o wykonaniu planu audytu) oraz ocenę systemu kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem.

W celu zapewnienia jakości i doskonalenia audytu wewnętrznego prowadzona jest wewnętrzna (corocznie) i zewnętrzna (nie rzadziej niż raz na pięć lat) ocena działalności audytu wewnętrznego w Spółce.

B.5.2. Niezależność i obiektywizm audytu wewnętrznego

Funkcja audytu wewnętrznego jest obiektywna i niezależna od funkcji operacyjnych. Niezależność Biura Audytu Wewnętrznego jest zabezpieczona poprzez wprowadzenie szeregu rozwiązań. Biuro Audytu Wewnętrznego raportuje bezpośrednio do Rady Nadzorczej. Powołanie i odwołanie ze stanowiska Dyrektora Biura Audytu Wewnętrznego wymaga opinii Komitetu Audytu.

Audyty wewnętrzne w PZU realizowane są przez pracowników Biura Audytu Wewnętrznego (audytorów wewnętrznych), którzy stanowią zespół o wysokich kwalifikacjach zawodowych i etycznych oraz posiadają wiedzę, umiejętności i znajomość zagadnień niezbędnych do realizacji audytów.

W uzasadnionych przypadkach, Biuro Audytu Wewnętrznego może korzystać ze wsparcia pracowników spółek Grupy PZU lub usługodawców spoza Grupy PZU.

Na czas przeprowadzania czynności audytowych, pracownicy włączeni do zespołu audytowego, posiadają uprawnienia audytorów wewnętrznych oraz zobowiązani są do przestrzegania obowiązków audytorów wewnętrznych. Kierujący wykonaniem audytu przekazuje ww. pracownikom przepisy wewnętrzne Spółki

Audytorzy wewnętrzni mają dostęp do niezbędnych informacji, wyjaśnień, dokumentów i danych umożliwiających terminowe i poprawne wykonanie zadań.

Biuro Audytu Wewnętrznego przygotowuje Sprawozdanie roczne z działalności, które obejmuje:

- informację o zrealizowanych audytach (w tym o wykonaniu planu audytu);
- ocenę systemu kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem.

Biuro Audytu Wewnętrznego sporządza również w cyklach kwartalnych, sprawozdanie obejmujące w szczególności:

- informację o realizacji planu audytu;
- informację o wynikach monitorowania rekomendacji.

Dyrektor Biura Audytu Wewnętrznego, po akceptacji sprawozdania, o którym mowa powyżej, przekazuje je:

- Członkom Zarządu PZU i Dyrektorom Grupy PZU w formie elektronicznej w terminie do końca miesiąca następującego po zakończeniu kwartału, którego dotyczy informacja;
- Komitetowi Audytu w terminach, które są uzależnione od porządku i terminu posiedzeń Komitetu Audytu.

Zakres czynności audytowych realizowanych w ramach poszczególnych audytów oraz wydawane oceny poaudytowe stanowią autonomiczne decyzje Biura Audytu Wewnętrznego. Zadania są rozdzielane w taki sposób, aby zapobiec potencjalnym i rzeczywistym konfliktom interesów. Każdy pracownik jest zobowiązany do poinformowania przełożonego w przypadku wystąpienia konfliktu interesów. Zbierane są informacje od pracowników audytu wewnętrznego na temat potencjalnego konfliktu interesów i w miarę potrzeb dokonuje się rotacji przydzielonych zadań. Ponadto każdy z audytorów nie może przed upływem jednego roku oceniać działalności, którą sam uprzednio wykonywał lub zarządzał. W PZU wdrożono Kodeks Etyki Audytora Wewnętrznego, w oparciu o wytyczne Instytutu Audytorów Wewnętrznych (IIA) zawarte w Kodeksie Etyki IIA. Celem Kodeksu jest promowanie najlepszych praktyk wykonywania obowiązków, wzorców postawy etycznej oraz determinowanie potrzeby ciągłego rozwoju zawodowego i kształtowania właściwego wizerunku audytorów wewnętrznych. Audytorom wewnętrznym nie wolno przyjmować odpowiedzialności za działalność operacyjną, która podlega ocenie audytu wewnętrznego.

B.6. Funkcja aktuarialna

Celem działalności Funkcji aktuarialnej w PZU jest:

- koordynacja ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych;
- zapewnienie adekwatności metodologii i stosowanych modeli, jak również założeń przyjętych do ustalania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych;
- ocena, czy dane wykorzystane do obliczenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych są wystarczające i czy są odpowiedniej jakości;
- porównanie najlepszych oszacowań z danymi wynikającymi ze zgromadzonych doświadczeń;
- informowanie Zarządu lub Rady Nadzorczej o wiarygodności i adekwatności ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych;
- nadzorowanie obliczeń rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności w przypadkach stosowanych przybliżeń, w tym podejścia indywidualnego;
- wyrażanie opinii na temat ogólnej polityki przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia;
- wyrażanie opinii na temat adekwatności rozwiązań w zakresie reasekuracji w kontekście ich wpływu na wysokość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych;
- wnoszenie wkładu w efektywne wdrażanie systemu zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie:
 - modelowanie ryzyka leżącego u podstaw obliczeń kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego,
 - własna ocena ryzyka i wypłacalności;

W przyjętym modelu funkcjonowania kluczowe zadania Funkcji aktuarialnej są realizowane przez wskazanych pracowników Biura Aktuarialnego, a osobą nadzorującą Funkcję aktuarialną jest Główny Aktuarusz. Wybór takiej struktury uwzględnia istniejące dotychczas w PZU interakcje i zasoby oraz ma na celu spełnienie wymogów niezależności.

W ramach wykonywanych zadań, poza własnymi analizami, Funkcja aktuarialna wykorzystuje analizy, opracowania i raporty przygotowywane przez inne jednostki organizacyjne, w tym m.in.:

- Biuro Zarządzania Ryzykiem;
- Biuro Reasekuracji;
- Biuro Analityczno-Aktuarialne;
- Biura produktowe;
- Biuro Planowania i Kontrolingu;

- Biuro Zarządzania Informacją

Na podstawie zebranych materiałów uzupełnionych o własne opracowania Funkcja aktuarialna przygotowuje po zakończeniu każdego roku raport adresowany do Zarządu.

B.7. Outsourcing

Spółka przyjęła zasady dokonywania outsourcingu, w tym outsourcingu czynności uznawane przez Spółkę za podstawowe lub ważne. Spółka nie powierza dostawcom realizacji kluczowych funkcji systemu zarządzania.

Przed zawarciem umowy outsourcingu czynności podstawowych lub ważnych dokonywana jest ocena ryzyka outsourcingu potencjalnego dostawcy.

Umowy outsourcingu czynności podstawowych lub ważnych zawierają postanowienia wymagane przepisami prawa, w tym zabezpieczające odpowiedni poziom wykonywania powierzonych czynności i możliwość przeprowadzania kontroli realizacji umowy przez Spółkę oraz uprawnione do tego podmioty. Podmioty zewnętrzne posiadają ponadto plany awaryjne dotyczące realizacji umowy i są zobowiązane do ich aktualizacji w przypadku zmiany okoliczności związanych z realizacją umowy. Projekty umów opiniowane są przez wyznaczone jednostki, w tym Biuro Prawne oraz Biuro Compliance.

Spółka monitoruje ryzyko związane z outsourcingiem i zarządza nim na poziomie bieżącym i systemowym. W szczególności dokonywana jest bieżąca ocena jakości i terminowości realizacji danej umowy oraz przynajmniej raz w roku przeprowadzana jest kontrola okresowa dostawców, mająca na celu zbadanie jakości wykonania przez dostawcę zleconych mu czynności. W ramach systemowego zarządzania ryzykiem outsourcingu dokonuje się w szczególności oceny ryzyka outsourcingu w skali Spółki oraz raportowania do Zarządu Spółki i organu nadzoru.

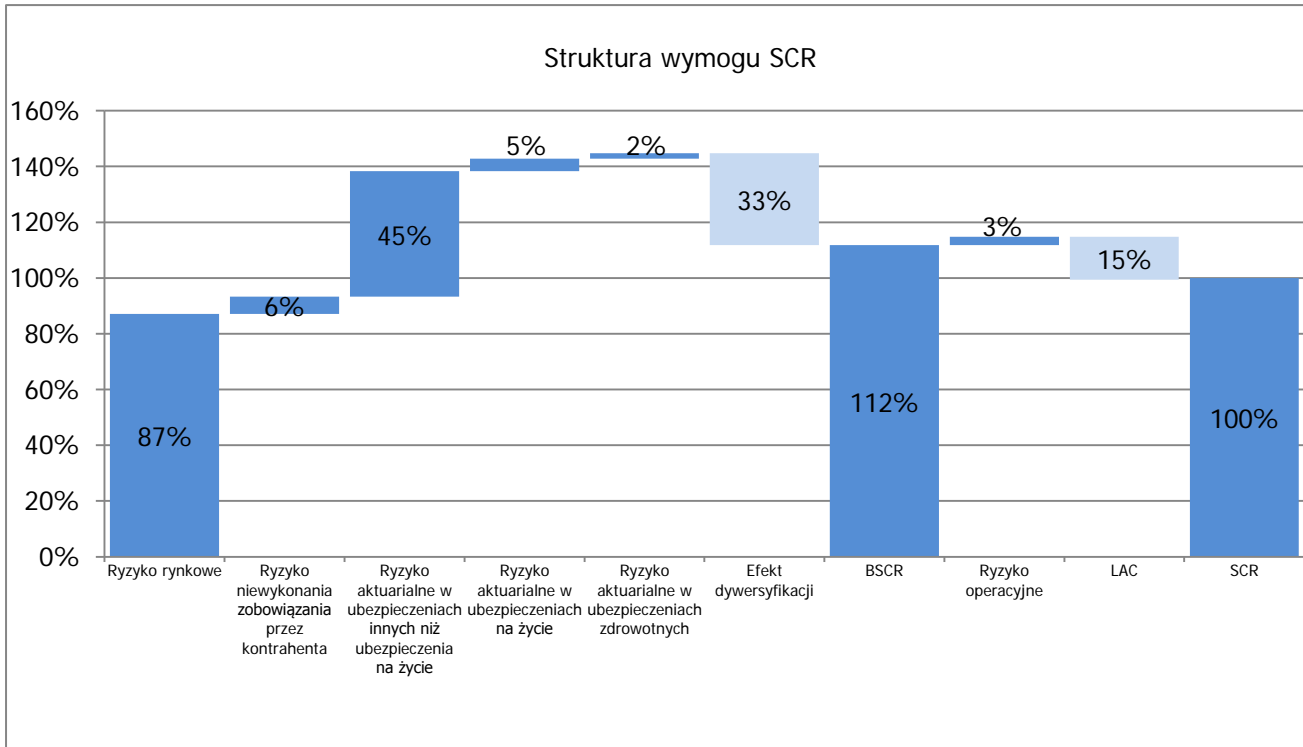
W PZU outsourcing czynności podstawowych lub ważnych dokonywany jest dla lokowania środków Spółki oraz w ramach procesów obsługi likwidacji szkód i assistance. Wszystkie podmioty, którym powierzone zostały czynności w ramach outsourcingu, podlegają jurysdykcji polskiej.

C. Profil ryzyka

Spółka opracowała i wdrożyła system zarządzania ryzykiem, który jest ukierunkowany zarówno na kontrolę ryzyka, jak również na zachowanie odpowiedniego poziomu kapitalizacji. Poprzez identyfikację, analizę, pomiar, kontrolę, zarządzanie oraz raportowanie ryzyka związanego z prowadzoną działalnością operacyjną PZU jest w stanie zrealizować swoje zobowiązania wobec klientów i partnerów biznesowych oraz wypełnić wymogi płynące z przepisów prawnych i regulacji zewnętrznych. Kategorie ryzyka istotne dla PZU wskazane w tabeli poniżej:

Lp.	Kategoria ryzyka	Definicja
1.	ryzyko aktuarialne	możliwość poniesienia straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań, jakie mogą wynikać z zawartych umów ubezpieczenia i umów gwarancji ubezpieczeniowych, w związku z niewłaściwymi założeniami dotyczącymi wyceny składek i tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych
2.	ryzyko rynkowe	ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany sytuacji finansowej wynikające bezpośrednio lub pośrednio z wahań poziomu i wahań zmienności rynkowych cen aktywów, spreadu kredytowego, wartości zobowiązań i instrumentów finansowych
3.	ryzyko niewykonania zobowiązań przez kontrahenta	ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany sytuacji finansowej wynikające z wahań wiarygodności i zdolności kredytowej emitentów papierów wartościowych, kontrahentów i wszelkich dłużników, materializujące się niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta
4.	ryzyko operacyjne	ryzyko poniesienia straty wynikającej z niewłaściwych lub błędnych procesów wewnętrznych, działań ludzi, funkcjonowania systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych
5.	ryzyko braku zgodności	ryzyko niedostosowania się lub naruszenia przez Spółkę, podmioty zależne lub osoby z nimi powiązane przepisów prawa, przepisów wewnętrznych oraz przyjętych przez Spółkę lub podmioty zależne standardów postępowania, w tym norm etycznych, które skutkuje lub może skutkować poniesieniem przez Spółkę, podmioty zależne lub osoby działające w jej imieniu sankcji prawnych, powstania strat finansowych bądź utraty reputacji lub wiarygodności

Kapitałowy wymóg wypłacalności (SCR) jest kalkulowany według formuły standardowej według systemu WII. Na kapitałowy wymóg wypłacalności składa się 8 modułów: ryzyko rynkowe, ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta, ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia na życie, ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach na życie, ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach zdrowotnych, ryzyko wartości niematerialnych i prawnych, ryzyko operacyjne oraz korekta z tytułu zdolności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i odroczonej podatku dochodowych do pokrywania strat. Efektowi dywersyfikacji podlega pięć pierwszych modułów i wraz z ryzykiem wartości niematerialnych i prawnych, które w Polsce odgrywa marginalną rolę a w PZU wynosi zero, tworzą tzw. podstawowy wymóg wypłacalności (BSCR). Spółka nie korzysta przy kalkulacji SCR z przepisów przejściowych, które w przypadku niektórych podmiotów europejskich „łagodzą” skutki przejścia na nowy system.

Największy wpływ na wielkość kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) wyznaczonego formułą standardową, miały następujące rodzaje ryzyka: ryzyko rynkowe (87%), ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach majątkowo-osobowych (45%).

W Spółce przeprowadzono testy warunków skrajnych zgodnie z metodyką KNF, EIOPA oraz analizy wrażliwości w odniesieniu do istotnych ryzyk i zdarzeń według scenariuszy przygotowanych na potrzeby własnej oceny ryzyka i wypłacalności. Ponadto każdorazowo przy rewizji ratingu przeprowadzane są testy stresu. Wyniki każdej z przeprowadzonych analiz świadczą o tym, że PZU posiada środki własne w wysokości przekraczające kapitałowy wymóg wypłacalności.

C.1. Ryzyko aktuarialne

Identyfikacja ryzyka rozpoczyna się wraz z procesem tworzenia produktu ubezpieczeniowego i towarzyszy mu, aż do momentu wygaśnięcia zobowiązań z nim związanych. Identyfikacja ryzyka aktuarialnego odbywa się m. in. poprzez:

- analizę ogólnych warunków ubezpieczenia pod kątem przyjmowanego ryzyka i zgodności z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa;
- analizę ogólnych/szczególnych warunków ubezpieczenia lub innych wzorców umów pod kątem ryzyka aktuarialnego przyjmowanego na ich podstawie;
- rozpoznanie potencjalnych ryzyk związanych z danym produktem w celu ich późniejszego pomiaru i monitorowania;
- analizę wpływu wprowadzenia nowych produktów ubezpieczeniowych na wymogi kapitałowe i margines ryzyka Spółki obliczone według formuły standardowej;
- weryfikację i walidację zmian w produktach;
- ocenę ryzyka aktuarialnego przez pryzmat podobnych, istniejących produktów;
- monitorowanie istniejących produktów;
- analizę polityki underwritingowej, taryfikacyjnej, rezerw i reasekuracyjnej oraz procesu obsługi szkód i świadczeń.

Ocena ryzyka aktuarialnego polega na rozpoznaniu stopnia zagrożenia lub grupy zagrożeń stanowiących o możliwości powstania szkody oraz na dokonaniu analizy elementów ryzyka, w sposób umożliwiający podjęcie decyzji o przyjęciu ryzyka do ubezpieczenia i ponoszenia odpowiedzialności przez Spółkę.

Pomiar ryzyka aktuarialnego dokonywany jest w szczególności przy użyciu:

- analizy wybranych wskaźników;
- metody scenariuszowej – analizy utraty wartości spowodowanej przez zadaną zmianę czynników ryzyka;
- metody faktorowej – uproszczonej wersji metody scenariuszowej, zredukowanej do przypadku jednego scenariusza dla jednego czynnika ryzyka;
- danych statystycznych;
- miar ekspozycji i wrażliwości;
- wiedzy eksperckiej pracowników.

Monitorowanie i kontrolowanie ryzyka aktuarialnego obejmuje analizę poziomu ryzyka za pomocą zestawu raportów zawierających wybrane wskaźniki.

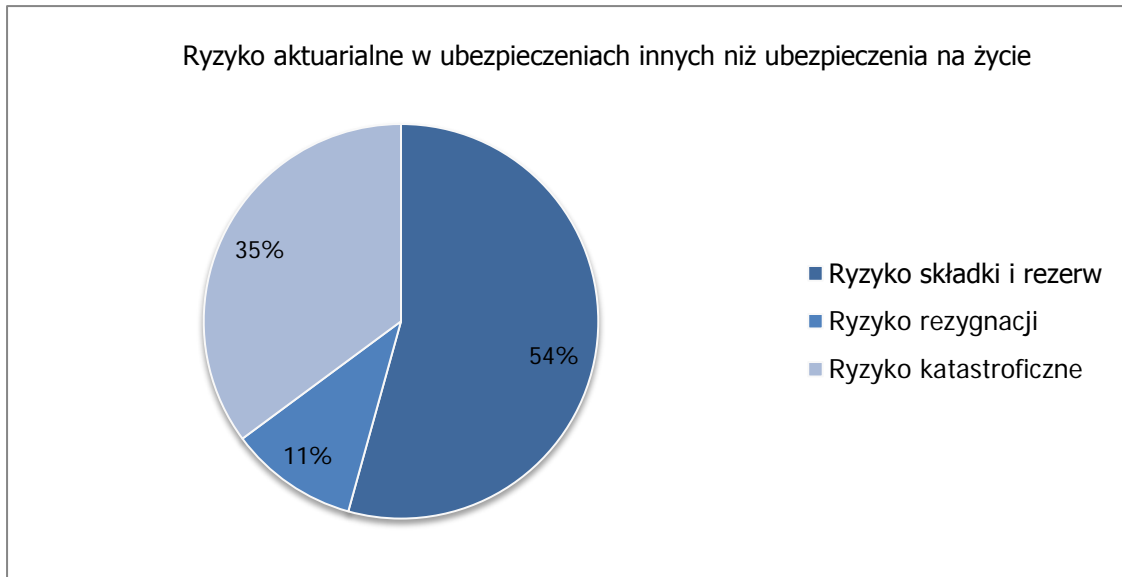
Raportowanie ma na celu efektywną komunikację o ryzyku aktuarialnym i wspiera zarządzanie tym ryzykiem na różnych poziomach decyzyjnych od pracownika do Rady Nadzorczej. Częstotliwość poszczególnych raportów oraz zakres informacji są dostosowane do potrzeb informacyjnych na poszczególnych poziomach decyzyjnych.

Działania zarządcze w procesie zarządzania ryzykiem aktuarialnym realizowane są w szczególności poprzez:

- określenie tolerancji na ryzyko aktuarialne i jego monitorowanie;
- decyzje biznesowe i plany sprzedażowe;
- kalkulację i monitorowanie adekwatności rezerw techniczno-ubezpieceniowych;
- strategię taryfową oraz monitorowanie istniejących szacunków i ocenę adekwatności składki;
- proces oceny, wyceny i akceptacji ryzyka aktuarialnego;
- stosowanie narzędzi ograniczania ryzyka aktuarialnego, w tym w szczególności reasekuracji i prewencji.

Ograniczanie ryzyka aktuarialnego odbywa się w szczególności poprzez następujące czynności:

- zdefiniowanie zakresów odpowiedzialności w ogólnych warunkach ubezpieczenia lub innych wzorcach umów;
- działania koasekuracyjne i reasekuracyjne;
- ustanowienie adekwatnej polityki taryfikacyjnej;
- stosowanie odpowiedniej metodyki obliczania rezerw;
- stosowaną procedurę oceny ryzyka przyjmowanego do ubezpieczenia (underwritingu);
- stosowaną procedurę likwidacji szkód;
- decyzje i plany sprzedażowe;
- prewencję.

Powyższy wykres przedstawia udział poszczególnych podmodułów w ryzyku aktuarialnym (bez efektu dywersyfikacji) na dzień 31 grudnia 2016 roku. Największą część modułu ryzyka aktuarialnego w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia na życie stanowi ryzyko składki i rezerw.

W zakresie ryzyka składki i rezerw podejmowane są następujące działania:

- aktywne monitorowanie wskaźnika mieszanego;
- analiza wpływu zmian otoczenia zewnętrznego na statystyki wykorzystywane do kalkulacji składek i rezerw;
- proaktywne monitorowanie wyników poszczególnych produktów;
- opracowanie i wdrożenie strategii dotyczącej podejścia do kwestii zadośćuczynień, obejmującej m.in. analizę zmian orzecznictwa sądowego, prowadzenia sporów na etapie przedsądowym i sądowym, legislacji oraz działań medialnych;
- program reasekuracji w celu mitygacji ewentualnych strat finansowych powstałych w wyniku nieoczekiwanego wzrostu szkodowości.

W zakresie ryzyka katastroficznego w ubezpieczeniach majątkowo-osobowych podejmowane są następujące działania:

- monitorowanie zmian ekspozycji portfela;
- monitorowanie pojemności i zachowka programu reasekuracji wraz z ewentualną ich modyfikacją w celu mitygacji strat powstałych w wyniku zdarzeń katastroficznych;
- mapa ekspozycji w ubezpieczeniach majątkowych;
- budowa modelu ryzyka powodziowego, który będzie wykorzystywany w szerokim spektrum zastosowań biznesowych (m.in. underwriting, taryfikacja) oraz mapy ekspozycji powodziowej.

PZU nie zidentyfikował żadnych istotnych koncentracji ryzyk w odniesieniu do ryzyka aktuarialnego.

Ochrona reasekuracyjna w ramach PZU zabezpiecza działalność ubezpieczeniową, ograniczając skutki wystąpienia zjawisk o charakterze katastroficznym, mogących w negatywny sposób wpłynąć na sytuację finansową Spółki.

C.2. Ryzyko rynkowe

Identyfikacja ryzyka rynkowego polega na rozpoznaniu rzeczywistych i potencjalnych źródeł tego ryzyka. Proces identyfikacji ryzyka rynkowego związanego z aktywami rozpoczyna się w momencie podjęcia decyzji o rozpoczęciu dokonywania transakcji na danym typie instrumentów finansowych. Jednostki, które podejmują decyzję o rozpoczęciu dokonywania transakcji na danym typie instrumentów finansowych sporządzają opis instrumentu zawierający w

szczegółności opis czynników ryzyka i przekazują go do Biura Ryzyka, które na jego podstawie identyfikuje i ocenia ryzyko rynkowe.

Proces identyfikacji ryzyka rynkowego związanego ze zobowiązaniami ubezpieczeniowymi rozpoczyna się wraz z procesem tworzenia produktu ubezpieczeniowego i jest związany z identyfikacją zależności wielkości przepływów finansowych z tego produktu od czynników ryzyka rynkowego. Zidentyfikowane ryzyka rynkowe podlegają ocenie ze względu na kryterium istotności tj. czy z materializacją ryzyka związana jest strata mogąca mieć wpływ na kondycję finansową danego podmiotu.

Pomiar ryzyka rynkowego dokonywany jest przy użyciu poniższych miar ryzyka:

- VaR, wartości narażonej na ryzyko, będącej miarą ryzyka kwantyfikującą potencjalną stratę ekonomiczną, która w horyzoncie jednego roku przy normalnych warunkach rynkowych nie zostanie przekroczona z prawdopodobieństwem 99,5%;
- formuły standardowej;
- miar ekspozycji i wrażliwości;
- skumulowanej miesięcznej straty.

Przy pomiarze ryzyka rynkowego wyróżnia się w szczególności następujące etapy:

- gromadzenie informacji o aktywach i zobowiązaniach generujących ryzyko rynkowe;
- wyliczenie wartości ryzyka.

Pomiar ryzyka dokonywany jest:

- codziennie dla miar ekspozycji i wrażliwości instrumentów znajdujących się w systemie transakcyjnym Kondor+;
- miesięcznie przy wykorzystaniu częściowego modelu wewnętrznego lub formuły standardowej.

Monitorowanie ryzyka rynkowego przebiega dwutorowo, wewnątrz w jednostkach organizacyjnych odpowiedzialnych za operacyjne zarządzanie ryzykiem rynkowym oraz niezależnie przez Biuro Ryzyka. Monitorowanie ryzyka rynkowego polega na analizie poziomu ryzyka i wykorzystania wyznaczonych limitów. Monitorowanie odbywa się w cyklach dziennych lub miesięcznych, adekwatnie do zdefiniowanych limitów.

Raportowanie polega na komunikacji o poziomie ryzyka rynkowego, efektach monitorowania i kontrolowania różnym poziomom decyzyjnym. Częstotliwość poszczególnych raportów oraz zakres informacji są dostosowane do potrzeb informacyjnych na poszczególnych poziomach decyzyjnych.

Działania zarządcze w odniesieniu do ryzyka rynkowego polegają w szczególności na:

- dokonywaniu transakcji służących zmniejszeniu ryzyka rynkowego, tj. sprzedaż instrumentu finansowego, zamknięcie instrumentu pochodnego, kupno zabezpieczającego instrumentu pochodnego;
- dywersyfikacji portfela aktywów w szczególności ze względu na kategorię ryzyka rynkowego, terminy zapadalności instrumentów, koncentrację zaangażowania w jednym podmiocie, koncentrację geograficzną;
- stanowieniu ograniczeń i limitów ryzyka rynkowego.

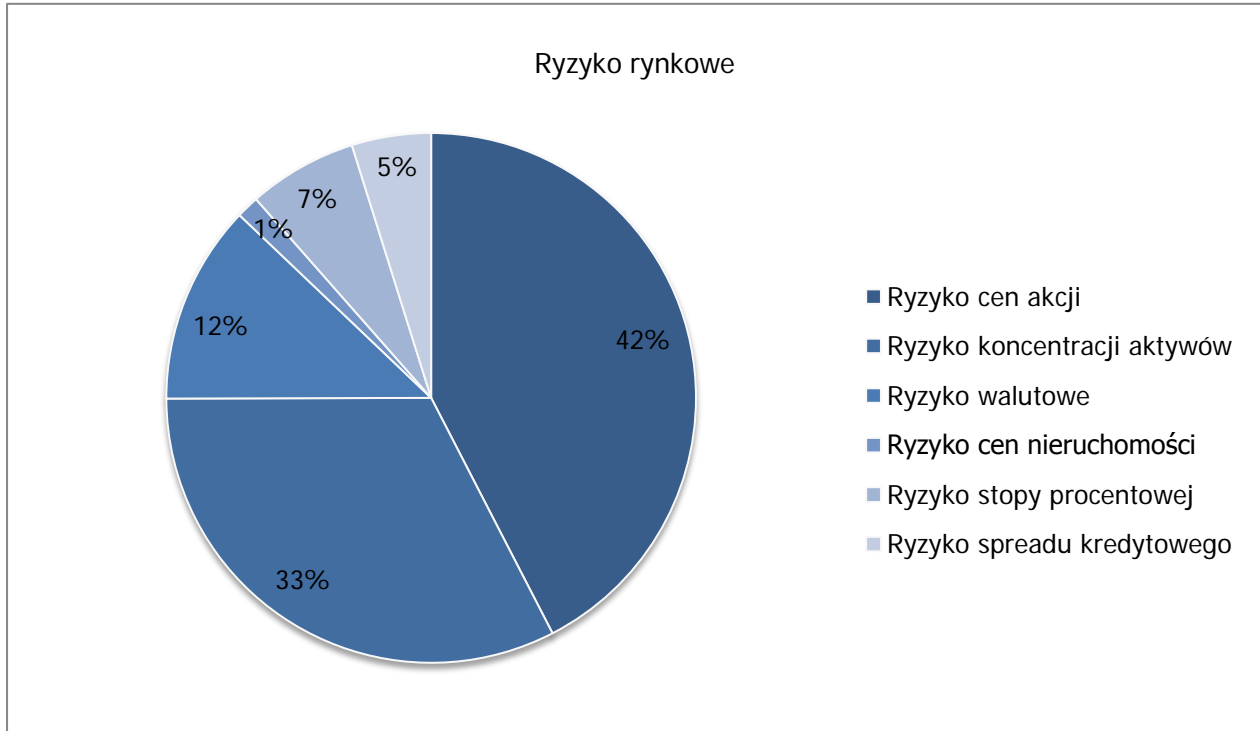
Stanowienie limitów jest głównym narzędziem zarządczym mającym na celu utrzymanie pozycji ryzyka w ramach akceptowalnego poziomu tolerancji na ryzyko. Struktura limitów dla poszczególnych kategorii ryzyka rynkowego, jak również dla poszczególnych jednostek ustalana jest w taki sposób, aby były one spójne z tolerancją na ryzyko ustaloną przez Zarząd. W PZU Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami ustanawia dodatkowe szczegółowe limity ryzyka rynkowego, za wyjątkiem limitów ryzyka spreadu kredytowego, dla których limity stanowi Komitet Ryzyka Kredytowego.

W zakresie ryzyka cen akcji podejmowane są następujące działania:

- aktywne ustalanie limitów zaangażowania dla akcji, zarówno dla inwestycji w złotych jak i dla innych walut;
- codzienne monitorowanie zmian ekspozycji portfela;
- proaktywne obserwowanie zmian na rynku akcji, analizowanie informacji napływających ze spółek;
- omawianie sytuacji na rynku akcji na posiedzeniach Komitetu Inwestycyjnego TFI PZU SA, Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami i podejmowanie ewentualnych decyzji ograniczających wzrost ryzyka;
- wprowadzenie aplikacji do monitorowania limitów.

W zakresie ryzyka cen nieruchomości podejmowane są następujące działania:

- nabycie każdej nieruchomości poprzedzone jest analizą i decyzją Komitetu Inwestycyjnego Rynku Nieruchomości TFI PZU SA lub zgromadzenia inwestorów;
- monitorowanie zmian na rynku nieruchomości.

Powyższy wykres przedstawia udział poszczególnych podmodułów w ryzyku rynkowym (bez efektu dywersyfikacji) na dzień 31 grudnia 2016 roku. Największą część modułu ryzyka rynkowego stanowi ryzyko cen akcji.

W PZU koncentracja ryzyka w odniesieniu do ryzyka rynkowego występuje na zaangażowaniu w papiery wartościowe wyemitowane przez Skarb Państwa RP oraz zaangażowania kapitałowe w akcje/ udziały jednostek podporządkowanych.

Koncentracja ryzyka rynkowego jest ograniczana poprzez stanowienie limitów na poszczególne rodzaje lokat przez odpowiednie Komitety.

C.3. Ryzyko kredytowe/ ryzyko niewykonania zobowiązań przez kontrahenta

Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest optymalizacja poziomu ryzyka kredytowego prowadząca do ograniczenia strat spowodowanych materializacją tego ryzyka oraz zapewnienie adekwatnych i efektywnych mechanizmów kontrolnych, przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań organizacyjnych, proceduralnych i technicznych.

Identyfikacja ryzyka kredytowego odbywa się na etapie podejmowania decyzji o zainwestowaniu w nowy typ instrumentu finansowego lub zaangażowaniu o charakterze kredytowym w nowy podmiot. Identyfikacja polega na analizie czy z daną inwestycją wiąże się ryzyko kredytowe, od czego uzależniony jest jego poziom i zmienność w czasie. Identyfikacji podlegają rzeczywiste i potencjalne źródła ryzyka kredytowego.

Ocena ryzyka polega na oszacowaniu prawdopodobieństwa materializacji ryzyka oraz potencjalnego wpływu materializacji ryzyka na kondycję finansową.

Pomiar ryzyka kredytowego dokonywany jest przy użyciu:

- miar ekspozycji (wartość zaangażowania kredytowego brutto i netto oraz zaangażowanie kredytowe netto ważone okresem zapadalności);
- VaR, z zastrzeżeniem, że Biuro Ryzyka dokonuje wyliczenia tej miary dla całego obszaru Spółki.

Monitorowanie ryzyka kredytowego polega na analizie bieżącego poziomu ryzyka, ocenie zdolności kredytowej i określeniu stopnia wykorzystania wyznaczonych limitów.

W PZU monitorowanie odbywa się w cyklach:

- miesięcznych dla zaangażowań z tytułu ubezpieczeń finansowych;
- półrocznych dla zaangażowań Biura Reasekuracji PZU;
- dziennych w przypadku pozostałych limitów zaangażowania;
- miesięcznych w przypadku limitów ryzyka VaR.

Raportowanie polega na komunikacji o poziomie ryzyka kredytowego i koncentracji, efektach monitorowania i kontrolowania różnym poziomom decyzyjnym. Częstotliwość poszczególnych raportów oraz zakres informacji są dostosowane do potrzeb informacyjnych na poszczególnych poziomach decyzyjnych.

Działania zarządcze w odniesieniu do ryzyka kredytowego polegają w szczególności na:

- dokonywaniu transakcji służących zmniejszeniu ryzyka kredytowego, tj. sprzedaż instrumentu finansowego, zamknięcie instrumentu pochodnego, kupno zabezpieczającego instrumentu pochodnego, restrukturyzacji udzielonego zadłużenia;
- przyjęciu zabezpieczenia;
- reasekuracji portfela ubezpieczeń finansowych;
- dywersyfikacji portfela aktywów i ubezpieczeń finansowych w szczególności ze względu na państwo, sektor;
- stanowieniu limitów ograniczających zaangażowanie wobec pojedynczego podmiotu, grupy podmiotów, sektorów, państw.

Struktura limitów ryzyka kredytowego dla poszczególnych emitentów jest ustalana w taki sposób, aby były one spójne z profilem ryzyka i tolerancją na ryzyko zatwierdzonymi przez Zarząd. W PZU jest ona ustalana przez Komitet Ryzyka Kredytowego. Dodatkowo Komitet Ryzyka Kredytowego ustala szczegółowe limity kwotowe i ograniczenia jakościowe.

W PZU koncentracja ryzyka w odniesieniu do ryzyka niewykonania zobowiązania przez kontrahenta występuje poprzez pozycje reasekuracyjne i środki pieniężne na rachunkach w bankach.

W przypadku pozostałych ekspozycji koncentracja ryzyka kredytowego jest ograniczana poprzez stanowienie limitów ograniczających zaangażowanie wobec pojedynczych podmiotów, grupy podmiotów oraz limitów kredytowych dla sektorów oraz krajów innych niż Polska przez Komitet Ryzyka Kredytowego.

PZU dokonuje regularnych przeglądów stanowionych limitów wraz z analizą ryzyka koncentracji.

Prowadzona przez Spółkę działalność lokacyjna jest zgodna z zasadą „ostrożnego inwestora”. To oznacza, że środki lokowane są w sposób zapewniający bezpieczeństwo, jakość, płynność przy jednoczesnym zachowaniu rentowności.

C.4. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności finansowej jest to możliwość utraty zdolności do bieżącego regulowania zobowiązań Spółki wobec jej klientów lub kontrahentów.

Identyfikacja ryzyka polega na analizie możliwości wystąpienia trzech rodzajów zdarzeń:

- niedoboru środków płynnych w stosunku do bieżących potrzeb Spółki;
- braku płynności posiadanych instrumentów finansowych;
- strukturalnego niedopasowania zapadalności aktywów do wymagalności zobowiązań.

Ocena i pomiar ryzyka są przeprowadzane poprzez oszacowanie niedoborów środków finansowych na wypłaty zobowiązań. Oszacowanie to dokonywane jest w następujących ujęciach:

- luk płynnościowych (statycznym, ryzyko płynności finansowej długoterminowej) – poprzez monitorowanie niedopasowania przepływów netto wynikających z umów ubezpieczenia zawartych do dnia bilansowego i wpływów z tytułu aktywów na pokrycie zobowiązań ubezpieczeniowych w poszczególnych okresach, na podstawie projekcji przepływów sporządzonej na dany dzień;
- planów finansowych (dynamicznym, ryzyko płynności finansowej średnioterminowej) – poprzez analizę przepływów pieniężnych wynikających z planów finansowych;
- stress testowym (ryzyko płynności finansowej średnioterminowej) – poprzez oszacowanie możliwości zbycia w krótkim czasie portfela lokat finansowych na zaspokojenie zobowiązań z tytułu wystąpienia zdarzeń ubezpieczeniowych, w tym o charakterze nadzwyczajnym;
- preliminarzy bieżących (bieżącym, ryzyko płynności finansowej krótkoterminowej) – poprzez monitorowanie zgłoszonego przez inne jednostki zapotrzebowania na środki w terminie określonym przez obowiązujące w PZU regulacje.

Ograniczeniu ryzyka płynności finansowej służą:

- utrzymywanie środków w wyodrębnionym portfelu płynnościowym, w wysokości zgodnej z limitami wartości tego portfela;
- utrzymywanie odpowiednich środków w walucie obcej w portfelach lokat przeznaczonych na pokrycie zobowiązań ubezpieczeniowych wyrażonych w danej walucie obcej;
- postanowienia Umowy o zarządzanie portfelami instrumentów finansowych zawartej pomiędzy TFI PZU SA oraz PZU dotyczące ograniczenia czasu wycofania środków z portfeli zarządzanych przez TFI PZU SA do maksymalnie 3 dni po złożeniu zapotrzebowania na środki;
- posiadanie otwartych linii kredytowych w bankach lub/i dokonywanie transakcji sell-buy-back na skarbowych papierach wartościowych utrzymywanych do terminu wykupu;
- centralizacja zarządzania portfelami/funduszami przez TFI PZU SA.

PZU dokonuje analiz „stress testowych” płynności dotyczących zdarzeń ubezpieczeniowych, w tym o charakterze nadzwyczajnym i spadku cen lokat finansowych. Analizy polegają na oszacowaniu możliwości sfinansowania wypłaty odszkodowań i świadczeń w wyniku zdarzeń ubezpieczeniowych (scenariusz zakładający spadek składki netto w stosunku do rocznego planu finansowego Spółki), w tym o charakterze nadzwyczajnym, w drodze szybkiej sprzedaży portfela lokat finansowych (stress test wrażliwości wyceny lokat finansowych na wzrost stóp procentowych). PZU nie zidentyfikował istotnej koncentracji ryzyk w odniesieniu do ryzyka płynności.

Monitorowanie ryzyka płynności finansowej polega na analizie wykorzystania wyznaczonych limitów.

Raportowanie polega na komunikacji o poziomie ryzyka płynności finansowej różnym poziomom decyzyjnym. Częstotliwość poszczególnych raportów oraz zakres informacji są dostosowane do potrzeb informacyjnych na poszczególnych poziomach decyzyjnych.

Spółka nie ocenia ryzyka płynności przy uwzględnieniu wartości oczekiwanego zysku z przyszłych składek, o której mowa w art. 295 ust. 5 Rozporządzenia. Z tej przyczyny wartość oczekiwanego zysku z przyszłych składek nie została zaprezentowana.

C.5. Ryzyko operacyjne

Identyfikacja ryzyka operacyjnego odbywa się w szczególności poprzez:

- gromadzenie i analizę informacji o incydentach ryzyka operacyjnego;
- samoocenę ryzyka operacyjnego;
- analizy scenariuszowe.

Ocena i pomiar ryzyka operacyjnego odbywa się poprzez:

- określanie skutków wystąpienia incydentów ryzyka operacyjnego;

- szacowanie skutków wystąpienia potencjalnych incydentów ryzyka operacyjnego, które mogą wystąpić w działalności Spółki.

Monitorowanie i kontrolowanie ryzyka operacyjnego realizowane jest głównie poprzez ustanowiony system wskaźników ryzyka operacyjnego umożliwiających ocenę zmian poziomu ryzyka operacyjnego w czasie oraz czynników mających wpływ na jego poziom w działalności.

Raportowanie polega na komunikacji o poziomie ryzyka operacyjnego, efektach monitorowania i kontrolowania różnym poziomom decyzyjnym. Częstotliwość poszczególnych raportów oraz zakres informacji są dostosowane do potrzeb informacyjnych na poszczególnych poziomach decyzyjnych.

Działania zarządcze w ramach reakcji na zidentyfikowane i ocenione ryzyko operacyjne polegają w szczególności na:

- ograniczaniu ryzyka poprzez podjęcie działań mających na celu minimalizację ryzyka, między innymi poprzez wzmocnienie systemu kontroli wewnętrznej;
- transferze ryzyka – w szczególności za pomocą zawarcia umowy ubezpieczenia;
- unikaniu ryzyka poprzez niepodejmowanie lub wycofanie się z określonej działalności biznesowej w przypadku stwierdzenia zbyt wysokiego ryzyka operacyjnego, którego koszty ograniczenia są nieopłacalne;
- akceptacji ryzyka – aprobatę konsekwencji wynikających z ewentualnej materializacji ryzyka operacyjnego, jeśli nie zagraża ono przekroczeniem poziomu tolerancji na ryzyko operacyjne.

Plany ciągłości działania w PZU zostały wdrożone. Przetestowano działania zabezpieczające poprawne funkcjonowanie procesów objętych Planem w przypadku wystąpienia awarii.

Na podstawie analizy wskaźników ryzyka operacyjnego stwierdzono, że w PZU na koniec 2016 roku:

- w obszarze bezpieczeństwa, najistotniejsze incydenty bezpieczeństwa dotyczyły usiłowania wyłudzenia odszkodowań i świadczeń oraz ujawnienia informacji chronionej;
- w obszarze kadrowym nie odnotowano zdarzeń, które mogłyby istotnie wpłynąć na zmianę w poziomie wskaźników;
- w obszarze technologii teleinformatycznych (dla najistotniejszych systemów informatycznych) zidentyfikowane awarie nie wpłynęły w istotnym stopniu na działalność operacyjną, a poziom dostępności najistotniejszych systemów informatycznych utrzymywał się na akceptowalnym poziomie bliskim 100%;
- w obszarze prawnym, dane na koniec 2016 roku potwierdzają utrzymujący się trend wzrostowy zarówno liczby, jak i wartości przedmiotu sporu dla spraw sądowych w toku. Wiąże się to z dużą dynamiką przyrostu nowych roszczeń zgłaszanych, na którą główny wpływ mają czynniki takie jak: aktywność kancelarii odszkodowawczych, prokonsumenckie orzecznictwo połączone z dużym marginesem swobody interpretacji przepisów oraz wzrostem świadomości prawnej społeczeństwa. W dłuższym okresie ukształtowana została, niekorzystna dla PZU i innych firm ubezpieczeniowych, linia orzecznicza zachęcająca do występowania na drogę sądową.

Ponadto należy podkreślić, że nakładane na zakłady ubezpieczeń obowiązki wdrożenia licznych wytycznych wydawanych przez KNF dodatkowo generują istotne ryzyko prawne oraz reputacyjne.

C.6. Pozostałe istotne ryzyka

Przez ryzyko utraty reputacji rozumie się ryzyko związane z negatywnym odbiorem wizerunku podmiotu przez klientów, kontrahentów, inwestorów, akcjonariuszy, podmioty administracji publicznej oraz opinię publiczną. Z kolei ryzyko outsourcingu to ryzyko negatywnego wpływu ze strony podmiotu zewnętrznego na ciągłość, integralność lub jakość funkcjonowania PZU, jego majątku lub pracowników.

Ryzyko braku zgodności uwzględnia w szczególności ryzyko niedostosowania działalności PZU do zmieniającego się otoczenia prawnego (zarówno w aspekcie tzw. „hard law”, jak i „soft law”). Materializacja tego ryzyka może nastąpić w związku z opóźnieniem wdrożenia lub brakiem jasnych i jednoznacznych przepisów, czyli tzw. luką prawną. Może to powodować nieprawidłowości w działalności PZU, co w konsekwencji może przyczynić się do wzrostu kosztów (np. z uwagi na kary administracyjne), jak i zwiększenia ryzyka utraty reputacji, a więc spadku wiarygodności PZU na rynku (w efekcie możliwość poniesienia straty finansowej).

Identyfikacja i ocena ryzyka braku zgodności realizowana jest dla poszczególnych procesów wewnętrznych przez kierujących komórkami lub jednostkami organizacyjnymi, zgodnie z podziałem odpowiedzialności za raportowanie. Dodatkowo Biuro Compliance identyfikuje ryzyko braku zgodności na podstawie działań własnych oraz pozyskanych informacji, w tym wynikających ze zgłoszeń do rejestrów konfliktu interesów, prezentów i korzyści oraz nieprawidłowości, a także wpływających zapytań.

Ocena i pomiar ryzyka braku zgodności dokonywane są poprzez określenie skutków materializacji ryzyka:

- finansowych, wynikających m.in. z kar administracyjnych, wyroków sądowych, kar umownych oraz odszkodowań;
- niematerialnych, dotyczących utraty reputacji, w tym uszczerbku w zakresie wizerunku i marki.

Monitorowanie ryzyka braku zgodności dokonywane jest w szczególności poprzez:

- analizy compliance;
- analizę systemową raportów cyklicznych otrzymywanych od kierujących komórkami organizacyjnymi;
- udział w procesie legislacyjnym Spółki;
- przeglądów wymogów regulacyjnych;
- udział w pracach legislacyjnych w zakresie zmian obowiązujących powszechnie przepisów;
- podejmowanie aktywności w organizacjach branżowych;
- koordynację procesów kontroli zewnętrznej;
- koordynację obowiązków informacyjnych giełdowych i ustawowych;
- przegląd realizacji zaleceń Biura Compliance.

Działania zarządcze w zakresie reakcji na ryzyko braku zgodności obejmują w szczególności:

- akceptację ryzyka m.in. wobec zmian prawnych i regulacyjnych;
- ograniczanie ryzyka w tym dostosowanie procedur i procesów w kontekście wymogów regulacyjnych, opiniowanie i projektowanie regulacji wewnętrznych pod względem zgodności, uczestnictwo w procesie uzgadniania działań marketingowych;
- unikanie ryzyka poprzez zapobieganie angażowaniu w działania niezgodne z obowiązującymi wymogami regulacyjnymi, dobrymi praktykami rynkowymi lub mogące negatywnie wpłynąć na wizerunek.

D. Wycena aktywów i zobowiązań

Ilościowe informacje dotyczące aktywów i zobowiązań wycenionych zgodnie z systemem WII zawiera formularz QRT S.02.01.02 stanowiący załącznik nr 5 do sprawozdania.

D.1. Aktywa

PZU wycenia aktywa dla celów wypłacalności w wartości godziwej, a w poniższej tabeli przedstawiono podstawy, metody i główne założenia stosowane przy wycenie aktywów.

Aktywa	Opis podstaw, metod i głównych założeń stosowanych przy wycenie do celów wypłacalności
Nieruchomości	Wartość godziwą nieruchomości określa się za pomocą alternatywnej metody wyceny opisanej w części D.4.
Udziały w jednostkach powiązanych, w tym udziały kapitałowe	Metoda wyceny zgodna z hierarchią określoną w art. 13 rozporządzenia delegowanego: Udziały kapitałowe w jednostkach podporządkowanych notowanych na aktywnych rynkach wycenia się w wartości godziwej, zgodnie z art. 10 ust. 2 rozporządzenia delegowanego tj., według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach tych samych aktywów. Udziały w jednostkach podporządkowanych, nienotowanych na aktywnych rynkach, wycenia się skorygowaną metodą praw własności. Skorygowana metoda praw własności wymaga od PZU dokonania wyceny udziałów kapitałowych posiadanych w jednostkach zależnych na podstawie posiadanego udziału w nadwyżce aktywów nad zobowiązaniami jednostki zależnej. Przy obliczaniu nadwyżki aktywów nad zobowiązaniami w odniesieniu do jednostek zależnych wycenia się poszczególne aktywa i zobowiązania danej jednostki zgodnie z zasadami systemu WII.
Dłużne papiery wartościowe, pożyczki	Wartość godziwą dłużnych papierów wartościowych określa się na podstawie dostępnych publicznie kwotowań na aktywnym rynku lub wycen publikowanych przez autoryzowany serwis informacyjny, a w przypadku ich braku – przy wykorzystaniu modeli wyceny odnoszonych do publikowanych notowań instrumentów finansowych, stóp procentowych i indeksów giełdowych. PZU dokonuje wewnętrznej weryfikacji wycen publikowanych przez autoryzowany serwis informacyjny, porównując je z dostępnymi wycenami z innych źródeł, opierających się na danych obserwowalnych na rynku. Wartość godziwą dłużnych papierów wartościowych, dla których nie istnieje aktywny rynek oraz pożyczek wyznacza się alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4.
Jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	Wartość godziwą jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych określa się alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4.
Instrumenty pochodne	Dla instrumentów pochodnych notowanych na aktywnym rynku za wartość godziwą przyjmuje się cenę zamknięcia notowań na dzień bilansowy. Wartość godziwa instrumentów pochodnych nienotowanych na aktywnym rynku, w tym kontraktów terminowych (ang. <i>forward</i>) oraz kontraktów zamiany oprocentowania typu IRS (ang. <i>interest rate swap</i>) określa się alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4.
Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych	Wartość godziwą depozytów wyznacza się alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4.
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych	Wartość godziwą wyznaczono alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4. W należnościach od ubezpieczonych oraz pośredników ubezpieczeniowych wykazuje się jedynie te należności, których termin wymagalności już minął. Należne oraz przyszłe raty składek są uwzględniane przy wyznaczaniu najlepszego oszacowania jako przepływy pieniężne – wpływy. W pozycji tej wykazuje się oszacowania z tytułu regresów i odzysków. Przewidywane regresy i odzyski wyznaczane są metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych wyznaczonych na podstawie trójkątnych otrzymanych regresów i odzysków, przy zastosowaniu standardowych metod aktuarialnych typu Chain Ladder.
Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej) oraz kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z ubezpieczeń	Wartość godziwą wyznacza się alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4.

Aktywa	Opis podstaw, metod i głównych założeń stosowanych przy wycenie do celów wypłacalności
Środki pieniężne	Wycena w wartości nominalnej powiększonej w uzasadnionych przypadkach o zarachowane odsetki.

Poniższa tabela przedstawia ilościowe wyjaśnienie różnic pomiędzy danymi dotyczącymi aktywów wyliczonych zgodnie z zasadami stosowanymi przy wycenie dla celów wypłacalności (opisanymi w powyższej tabeli) a danymi wyliczonymi zgodnie z zasadami stosowanymi do wyceny na potrzeby sprawozdań finansowych (wg PSR). W kolumnie „Wartość ze sprawozdania finansowego” zaprezentowano wartości ze sprawozdania finansowego Spółki zgodnie z ich treścią ekonomiczną, ale bez dokonywania korekt, które byłyby konieczne w celu dostosowania tych liczb do formatu i sposobu prezentacji wymaganego w systemie WII. Suma aktywów w kolumnie „Wartość ze sprawozdania finansowego” odpowiada sumie ze sprawozdania finansowego Spółki po uwzględnieniu zmiany prezentacji udziału reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych i udziału reasekuratorów w oszacowanych regresach i odzyskach.

Aktywa (dane w tys. zł)	Wartość ze sprawozdania finansowego	Spisane aktywowanych kosztów akwizycji	Spisane wartości niematerialnych	Wycena lokat	Wycena rezerw	Reklasyfikacja pozycji	Spisane środków ZFŚS	Wycena pozostałych aktywów	Wartość wg Wypłacalność II
Aktywowane koszty akwizycji	1 208 626	(1 208 626)	-	-	-	-	-	-	-
Wartości niematerialne	377 535	-	(377 535)	-	-	-	-	-	-
Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (Rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny	486 407	-	-	117 604	-	-	-	-	604 011
Lokaty (inne niż aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i dla ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	29 153 455	-	-	8 336 940	-	19 389	-	-	37 509 784
Nieruchomości (inne niż do użytku własnego)	26 013	-	-	71 670	-	-	-	-	97 683
Udziały w jednostkach powiązanych, w tym udziały kapitałowe	9 274 657	-	-	7 775 565	-	-	-	-	17 050 222
Akcje i udziały	15	-	-	-	-	-	-	-	15
Akcje i udziały – notowane	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akcje i udziały – nienotowane	15	-	-	-	-	-	-	-	15
Dłużne papiery wartościowe	12 383 931	-	-	489 705	-	-	-	-	12 873 636
Obligacje państwowe	12 165 358	-	-	493 113	-	-	-	-	12 658 471
Obligacje korporacyjne	143 366	-	-	(5 666)	-	-	-	-	137 700
Strukturyzowane papiery wartościowe	75 207	-	-	2 258	-	-	-	-	77 465
Zabezpieczone papiery wartościowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	6 349 619	-	-	-	-	-	-	-	6 349 619
Instrumenty pochodne	199 544	-	-	-	-	-	-	-	199 544
Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych	919 676	-	-	-	-	19 389	-	-	939 065
Pozostałe lokaty	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie	1 961 348	-	-	(59 672)	-	-	-	-	1 901 676
Pożyczki pod zastaw polisy	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie dla osób fizycznych	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie	1 961 348	-	-	(59 672)	-	-	-	-	1 901 676

Kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z:	920 579	-	-	-	(753 985)	-	-	-	166 594
Ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie i ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	742 662	-	-	-	(700 434)	-	-	-	42 228
Ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych)	742 382	-	-	-	(699 662)	-	-	-	42 720
Ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	280	-	-	-	(772)	-	-	-	(492)
Ubezpieczenia na życie i ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń na życie, z wyłączeniem ubezpieczeń zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	177 917	-	-	-	(53 551)	-	-	-	124 366
Ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń na życie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ubezpieczenia na życie z wyłączeniem ubezpieczeń zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	177 917	-	-	-	(53 551)	-	-	-	124 366
Ubezpieczenia na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych	1 819 924	-	-	-	(1 241 974)	-	-	-	577 950
Należności z tytułu reasekuracji biernej	62 354	-	-	-	(12 370)	(49 480)	-	-	504
Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej)	370 159	-	-	-	-	-	(58 705)	-	311 454
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	1 148 031	-	-	-	-	(19 389)	(23 882)	-	1 104 760
Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)	830 789	-	(14 615)	-	(666 015)	49 480	-	(6 730)	192 909
Aktywa ogółem	38 339 207	(1 208 626)	(392 150)	8 394 872	(2 674 344)	-	(82 587)	(6 730)	42 369 642

D.1.1. Jakościowy opis istotnych różnic pomiędzy wyceną dla celów wypłacalności a wyceną wg PSR

D.1.1.1. Wycena lokat

- 1) Nieruchomości: różnica pomiędzy wartością wg PSR a wyceną dla celów wypłacalności wynika z różnej metody wyceny. Wg PSR nieruchomości wyceniane są wg cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszone o wartość naliczonego na dzień bilansowy umorzenia z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości, natomiast dla celów bilansu ekonomicznego ujmowane są w wartości godziwej.
- 2) Wycena jednostek podporządkowanych: różnica pomiędzy wartością wg PSR a wyceną dla celów wypłacalności wynika z różnej metody wyceny. Wg PSR jednostki podporządkowane wyceniane są metodą praw własności, natomiast dla celów bilansu ekonomicznego wyceniane są w wartości godziwej lub skorygowaną metodą praw własności.
- 3) Dłużne papiery wartościowe (portfel instrumentów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności), depozyty długoterminowe, pożyczki: różnica pomiędzy wartością wg PSR a wyceną dla celów wypłacalności wynika z różnej metody wyceny instrumentów wycenianych wg PSR w skorygowanej cenie nabycia z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości, które dla celów bilansu ekonomicznego wyceniane są w wartości godziwej.

D.1.1.2. Wycena rezerw

- 1) Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych: wg PSR – rezerwy tworzone są zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 12 kwietnia 2016 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji według metody indywidualnej lub aktuarialnej na bazie danych historycznych. Na cele bilansu ekonomicznego udział reasekuratora uwzględniany jest jako najlepsze oszacowanie zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych wynikające z rozliczeń z reasekuratorami, które prezentowane jest w pozycji: Kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z ubezpieczeń.
- 2) Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe: wg PSR rezerwy tworzone zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 12 kwietnia 2016 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji według metody indywidualnej, aktuarialnej lub w wysokości udokumentowanej przez cedentów na bazie danych historycznych. Na cele bilansu ekonomicznego rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe wyznacza się poprzez dyskontowanie przyszłych przepływów wynikających ze zobowiązań z tytułu zawartych umów ubezpieczeniowych oraz reasekuracyjnych – najlepsze oszacowanie oraz margines ryzyka. Szczegółowe wyjaśnienie najistotniejszych różnic opisano w części D.2.1.

D.1.1.3. Kryteria oceny aktywnego rynku

„Rynek Aktywny” (dalej: Rynek Aktywny), to rynek, na którym transakcje dotyczące składnika aktywów lub zobowiązania odbywają się z dostateczną częstotliwością i mają dostateczny wolumen, aby dostarczać bieżących informacji na temat cen. W szczególności uznaje się, że instrument jest notowany na Aktywnym Rynku, pod warunkiem, że:

- został dopuszczony do obrotu na tym rynku; oraz
- ceny z tego rynku podawane są do publicznej informacji; oraz
- w każdym dniu na tym rynku zawierane są transakcje na tym instrumencie lub w każdym dniu dostępne są na tym rynku wiarygodne kwotowania cen zainteresowanych nabywców i sprzedawców.

Gdy dany składnik aktywów notowany jest na więcej niż jednym Aktywnym Rynku, dokonuje się ustalenia „Rynku Głównego” (dalej: Rynek Główny), z którego będą pochodziły kursy lub wartości wykorzystywane do ustalenia wartości

godziny tego instrumentu. Wybór dokonywany jest spośród Aktywnych Rynków, na których Spółka zawarłaby transakcje zbycia instrumentu w normalnych warunkach. W szczególności do rynków tych zalicza się:

- rynki, na których Spółka przeprowadzała transakcje na moment dokonywania wyboru;
- dedykowane platformy obrotu instrumentami dłużnymi;
- największe rynki spośród rynków danego kraju;
- rynki globalne przeznaczone dla inwestorów instytucjonalnych.

Za Rynek Główny przyjmuje się taki Rynek Aktywny, na którym łącznie we wszystkich systemach notowań wolumen obrotów danym instrumentem był największy w okresie:

- miesiąca kalendarzowego poprzedzającego dzień wyceny - dla instrumentów notowanych na rynkach aktywnych w miesiącu kalendarzowym poprzedzającym dzień wyceny;
- od momentu dopuszczenia instrumentu do obrotu do dnia wyceny – dla instrumentów, które nie były notowane na rynkach aktywnych w miesiącu kalendarzowym poprzedzającym dzień wyceny.

Powyższa zasada nie dotyczy instrumentów dopuszczonych do obrotu na rynku Treasury Bond Spot SA, który uznaje się za Rynek Główny.

Spółka prowadzi ewidencję rynków, na których notowane są składniki lokat zawierającą w szczególności opis danego rynku oraz wskazanie, czy dany rynek jest uwzględniany w wyborze Rynku Głównego. Ewidencja ta podlega aktualizacji:

- bieżącej, w przypadku pojawienia się nowego rynku oraz w przypadku powzięcia informacji mogącej mieć wpływ na decyzję o uwzględnieniu danego rynku w wyborze Rynku Głównego;
- okresowej, nie rzadziej niż raz w roku.

D.1.2. Zmiany w stosowanych podstawach uznawania i wyceny lub w szacunkach w okresie sprawozdawczym

W 2016 roku nie dokonywano zmian w zasadach uznawania, wyceny ani w szacunkach w zakresie wyceny aktywów.

D.2. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w odniesieniu do każdej linii biznesowej zawierają formularze QRT S.12.01.02, stanowiący załącznik nr 6 do sprawozdania oraz S.17.01.02 stanowiący załącznik nr 7 do sprawozdania. Najistotniejsze linie biznesowe w PZU to linie 4, 5 i 34.

Informacje dotyczące odszkodowań i świadczeń z tytułu ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie w formie trójkątów rozwoju zawiera formularz QRT S.19.01.21 stanowiący załącznik nr 8 do sprawozdania.

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe składają się z najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka, zgodnie z artykułem 225 ustawy o działalności ubezpieczeniowej. Najlepsze oszacowanie uwzględnia wszystkie przyszłe wpływy i wydatki wymagane do rozliczenia zobowiązań ubezpieczeniowych i jest ustalane na podstawie danych historycznych, z uwzględnieniem ewentualnych korekt dotyczących przyszłości. Najlepsze oszacowanie nie zawiera płatności z tytułu regresów i odzysków. Oszacowanie tych płatności wykazywane jest w bilansie ekonomicznym, w związku z art. 28 lit. g) rozporządzenia delegowanego. Najlepsze oszacowanie wyznaczane jest poprzez dyskontowanie stopą wolną od ryzyka prognozowanych przepływów pieniężnych.

Zasadniczym założeniem stosowanym przy ustalaniu najlepszego oszacowania jest adekwatność doświadczenia historycznego na potrzeby przewidywania przeszłości. W poniższej tabeli przedstawiono podstawy, metody i główne założenia stosowane do wyceny dla celów wypłacalności.

Linia biznesowa	Opis podstaw, metod i głównych założeń stosowanych do wyceny
4 i 5	Dla rezerw szkodowych przepływy ustalane są na podstawie trójkątów szkód, przy zastosowaniu standardowych metod aktuarialnych typu Chain Ladder. Przepływy z rezerwy składek ustalane są na podstawie rezerwy składek wg PSR, skorygowanej o prognozowany wskaźnik rezygnacji oraz przewidywanego wskaźnika szkodowo-kosztowego. W

	przepływach uwzględnione są także nieprzetworzone należności z tytułu składek. Przepływy składek ustalone są na podstawie trójkątów inkasa składki.
34	Przepływy pieniężne ustalane są indywidualnie dla każdego rentobiorcy, na podstawie jego cech demograficznych, aktualnej wysokości renty i wybranych cech istotnych z punktu widzenia prognozowania wzrostu renty. Wzrost rent prognozowany jest na podstawie danych historycznych, przy zastosowaniu modeli GLM i GAMLSS. Do wyliczeń przyjmowane są tablice trwania życia GUS.

Wszystkie przepływy dyskontowane są stopą wolną od ryzyka publikowaną przez EIOPA.

Niepewność najlepszego oszacowania wynika głównie z faktu, że przewidywane przepływy mogą odbiegać, być może znacząco, od trendów historycznych. Część takich odchyień może mieć charakter losowy (np. wystąpienie dużych szkód), inne mogą wynikać bądź to ze zmian w otoczeniu (biznesowym, ekonomicznym, prawnym, itp.), bądź też ze zmian procesów obsługi zobowiązań przez Spółkę. Dodatkowa niepewność związana jest z długim okresem realizacji zobowiązań z ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej, w szczególności rezerw dla rent, które istotnie zależą od stosowanej stopy dyskonta.

PZU nie stosuje ważnych uproszczeń do obliczania najlepszego oszacowania.

Kalkulacja marginesu ryzyka odbywa się zgodnie z założeniami zdefiniowanymi w artykule 38 rozporządzenia delegowanego. Spółka stosuje uproszczenia w ramach kalkulacji marginesu ryzyka. Uproszczenia służą przybliżeniu wartości części komponentów przyszłych wymogów kapitałowych za pomocą zidentyfikowanych nośników ryzyka.

D.2.1. Jakościowy opis istotnych różnic pomiędzy wyceną dla celów wypłacalności a wyceną wg PSR

Podstawy, metody i założenia stosowane do wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności wg WII nie różnią się istotnie od podstaw, metod i założeń stosowanych do wyceny tych rezerw na potrzeby sprawozdań finansowych wg PSR. Różnice w wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wynikają z odmiennych zasad wyceny poszczególnych elementów rezerw wg WII i PSR. Wpływ na różnice ma inna granulacja produktów, oraz to, że wartości wg WII są najlepszym oszacowaniem, gdy wartości wg PSR są kalkulowane z wykorzystaniem metod oraz założeń uwzględniających narzuty bezpieczeństwa (np. metoda stochastyczna w OC komunikacyjnym). Poniższa tabela podsumowuje najistotniejsze różnice w zasadach wyceny rezerw dla celów wypłacalności wg WII oraz na potrzeby sprawozdań finansowych wg PSR.

Linia biznesowa	Rezerwy techniczno–ubezpieczeniowe wg WII	Rezerwy techniczno–ubezpieczeniowe wg PSR
1-12	<ul style="list-style-type: none"> Rezerwa składek pomniejszana o przyszły zysk Uwzględnione są przyszłe składki W wartości zdyskontowanej Uwzględnione są koszty ogólne Regresy i odzyski nie są uwzględnione Margines ryzyka 	<ul style="list-style-type: none"> Rezerwa składek zawiera przyszły zysk Przyszłe składki nie są uwzględnione W wartości niezdykontowanej Koszty ogólne nie są uwzględnione Uwzględnione są przyszłe regresy i odzyski Brak marginesu ryzyka
34	<ul style="list-style-type: none"> Zmienna stopa dyskonta Zmienna stopa wzrostu Margines ryzyka 	<ul style="list-style-type: none"> Stała stopa dyskonta Stała stopa wzrostu Brak marginesu ryzyka

D.2.2. Korekta dopasowująca, korekta z tytułu zmienności, przejściowa struktura terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka przejściowe odliczenia

Na dzień 31 grudnia 2016 roku PZU nie stosował korekty dopasowującej, o której mowa w art. 227 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, korekty z tytułu zmienności, o której mowa w art. 229 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, przejściowej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka, o której mowa w art. 496 ustawy o działalności ubezpieczeniowej ani przejściowego odliczenia, o którym mowa w art. 497 ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

D.2.3. Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia)

Kwoty należne z umów reasekuracji ustalane są na podstawie najlepszego oszacowania brutto oraz wskaźników cesji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wg PSR. W kwotach należnych z umów reasekuracji uwzględnione są również przyszłe przepływy z tytułu składek oraz prowizji reasekuracyjnych, wycenione wg PSR. Kwoty należne od reasekuratorów skorygowane są o prawdopodobieństwo upadku reasekuratora. Umowy reasekuracji zawierane są z zakładami z odpowiednio wysoką oceną ratingową (w większości co najmniej A-). PZU nie zawiera umów ze spółkami celowymi (podmiotami specjalnego znaczenia), które skutkowałyby powstawaniem kwot należnych z tego tytułu.

D.3. Inne zobowiązania

PZU wycenia zobowiązania dla celów wypłacalności w wartości godziwej, a w poniższej tabeli przedstawiono podstawy, metody i główne założenia stosowane przy wycenie zobowiązań.

Zobowiązania	Opis podstaw, metod i głównych założeń stosowanych przy wycenie do celów wypłacalności
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe) oraz zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników	Wartość godziwą pozostałych rezerw oraz zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników ustala się alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4.
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Wysokość rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się metodą bilansową, na podstawie dodatniej różnicy między wartościami przypisanymi pozycjom bilansu ujmowanym i wycenianym zgodnie z zasadami ustawy o działalności ubezpieczeniowej i rozporządzenia delegowanego, a wartościami przypisanym pozycjom bilansu wg wyceny dla celów podatkowych, przy uwzględnieniu stawek podatku dochodowego od osób prawnych, które - zgodnie z oczekiwaniami - będą obowiązywały w momencie realizacji rezerwy, zgodnie z przepisami polskiego prawa podatkowego, wydanymi do końca okresu sprawozdawczego. W bilansie ekonomicznym prezentacja rezerw i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego następuje po skompensowaniu (w ujęciu netto).
Instrumenty pochodne	Wycenia się zgodnie z opisem wyceny instrumentów pochodnych w części D.1. Ujemna wycena prezentowana jest jako zobowiązanie.
Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych	Wartość godziwą ustala się alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4.
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych oraz pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej, niewykazane w innych pozycjach)	Wartość godziwą ustala się alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4. W zobowiązaniach z tytułu ubezpieczeń i z tytułu reasekuracji czynnej wykazuje się jedynie te zobowiązania, których termin wymagalności już minął. Bieżące i przyszłe zobowiązania są uwzględniane przy wyznaczaniu najlepszego oszacowania jako przepływy pieniężne – wypływy. W pozycji Pozostałe zobowiązania ujmuje się: zarachowane koszty wynagrodzeń i nagrody dla pracowników, przedpłaty dla kontrahentów, pozostałe rozliczenia międzyokresowe bierne

Poniższa tabela przedstawia ilościowe wyjaśnienie różnic pomiędzy danymi dotyczącymi pozostałych zobowiązań wyliczonych zgodnie z zasadami stosowanymi przez PZU przy wycenie dla celów wypłacalności a danymi wyliczonymi zgodnie z zasadami stosowanymi do wyceny na potrzeby sprawozdań finansowych (wg PSR). W kolumnie „Wartość ze sprawozdania finansowego” zaprezentowano wartości ze sprawozdania finansowego Spółki zgodnie z ich treścią ekonomiczną, ale bez dokonywania korekt, które byłyby konieczne w celu dostosowania tych liczb do formatu i sposobu prezentacji wymaganego w systemie WII. Suma aktywów w kolumnie „Wartość ze sprawozdania finansowego” odpowiada sumie ze sprawozdania finansowego Spółki po uwzględnieniu zmiany prezentacji udziału reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych i udziału reasekuratorów w oszacowanych regresach i odzyskach.

Zobowiązania (dane w tys. zł)	Wartość ze sprawozdania finansowego	Spisane aktywowanych kosztów akwizycji	Wycena lokat	Wycena rezerw	Podatek odroczone	Spisane środków ZFŚS	Spisane Funduszu Prewencyjnego	Wycena pozostałych zobowiązań	Wartość wg Wypłacalność II
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie	13 422 209	-	-	(4 816 235)	-	-	-	-	8 605 974
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych)	13 105 499	-	-	(4 642 207)	-	-	-	-	8 463 292
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Najlepsze oszacowanie	-	-	-	7 959 654	-	-	-	-	7 959 654
Margines ryzyka	-	-	-	503 638	-	-	-	-	503 638
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia zdrowotne (o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie)	316 710	-	-	(174 028)	-	-	-	-	142 682
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Najlepsze oszacowanie	-	-	-	133 364	-	-	-	-	133 364
Margines ryzyka	-	-	-	9 318	-	-	-	-	9 318
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	5 549 836	-	-	(733 758)	-	-	-	-	4 816 078
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia zdrowotne (o charakterze ubezpieczeń na życie)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Najlepsze oszacowanie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Margines ryzyka	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem	5 549 836	-	-	(733 758)	-	-	-	-	4 816 078

kapitałowym)									
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Najlepsze oszacowanie	-	-	-	4 406 153	-	-	-	-	4 406 153
Margines ryzyka	-	-	-	409 925	-	-	-	-	409 925
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Najlepsze oszacowanie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Margines ryzyka	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	663 322	-	-	(663 322)	-	-	-	-	-
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe)	101 753	-	-	(8 290)	-	-	-	-	93 463
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników	12 148	-	-	-	-	-	-	-	12 148
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	271 943	-	-	-	705 978	-	-	-	977 921
Instrumenty pochodne	223 905	-	-	-	-	-	-	-	223 905
Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych	3 764 982	-	98 485	-	-	-	-	-	3 863 467
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych	466 676	-	-	(314 978)	-	-	-	-	151 698
Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej	112 667	-	-	(112 667)	-	-	-	-	-
Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)	587 969	-	-	-	-	(82 586)	(34 430)	-	470 953
Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)	942 785	(30 165)	-	(756 090)	-	-	-	(7 241)	149 289
Zobowiązania ogółem	26 120 195	(30 165)	98 485	(7 405 340)	705 978	(82 586)	(34 430)	(7 241)	19 364 896

D.3.1. Jakościowy opis istotnych różnic pomiędzy wyceną dla celów wypłacalności a wyceną wg PSR

D.3.1.1. Wycena zobowiązań

Zobowiązania finansowe: różnica pomiędzy wartością wg PSR a wyceną dla celów wypłacalności wynika z różnej metody wyceny zobowiązań finansowych wycenianych wg PSR w skorygowanej cenie nabycia, które dla celów bilansu ekonomicznego wyceniane są w wartości godziwej.

D.3.2. Źródła powstawania rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego

PZU dokonuje kompensaty aktywów i zobowiązań z tytułu podatku odroczonego w bilansie ekonomicznym oraz na potrzeby kalkulacji wysokości środków własnych. Poniższa tabela prezentuje źródła powstawania po kompensacie ujemnych i dodatnich różnic przejściowych na dzień 31 grudnia 2016 r.

Źródła powstawania rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Kwota rezerwy z tytułu podatku odroczonego (tys. zł)
Instrumenty finansowe	199 937
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(35 895)
Wycena nieruchomości	12 475
Inne rezerwy i rozliczenia międzyokresowe bierne	(108 028)
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	898 889
Pozostałe różnice	10 543
Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy, razem	977 921

D.3.3. Zmiany w stosowanych podstawach uznawania i wyceny lub w szacunkach w okresie sprawozdawczym

W 2016 roku nie dokonywano zmian w zasadach uznawania, wyceny ani w szacunkach w zakresie wyceny aktywów.

D.4. Alternatywne metody wyceny

Aktywa i zobowiązania, do których mają zastosowanie alternatywne metody wyceny wraz uzasadnieniem zastosowania tych metod przedstawia poniższa tabela.

Aktywa i zobowiązania wyceniane metodą alternatywną	Opis alternatywnej metody wyceny wraz z uzasadnieniem stosowania
Nieruchomości	Z uwagi na brak aktywnego rynku, nieruchomości podlegają wycenie przez licencjonowanych rzeczoznawców majątkowych zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa oraz obowiązującymi standardami zawodowymi, najczęściej metodami porównawczą lub dochodową. Licencjonowani rzeczoznawcy majątkowi zobowiązani są do skompletowania dokumentacji niezbędnej do wykonania wyceny. Akceptacja każdej wykonanej wyceny jest dodatkowo poddana ocenie zgodności ze zleceniem przez pracowników Biura Nieruchomości w celu eliminacji potencjalnych omyłek pisarskich i błędów rachunkowych a powstające ewentualne wątpliwości wyjaśniane są na bieżąco z wykonawcą operatu lub opinii.
Dłużne papiery wartościowe,	Wartość godziwą dłużnych papierów wartościowych, dla których nie istnieje aktywny rynek oraz

Aktywa i zobowiązania wyceniane metodą alternatywną	Opis alternatywnej metody wyceny wraz z uzasadnieniem stosowania
pożyczki	pożyczek wyznacza się metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Współczynniki dyskontowe określa się w oparciu o krzywą rentowności papierów rządowych przesuniętą o spread kredytowy. Jest on wyliczany na dzień najnowszej emisji w stosunku do ceny emisyjnej i powoduje równoległe przesunięcie krzywej rentowności papierów rządowych o stałą wartość na całej jej długości lub jako różnica pomiędzy rentownościami notowanych dłużnych papierów wartościowych emitentów o podobnym ratingu i działających w podobnych branżach a rentownością obligacji rządowych (w przypadku papierów denominowanych w euro są to obligacje rządu Niemiec) przemnożona przez współczynnik ustalany na dzień emisji, uwzględniający w krzywej dyskontowej ryzyko specyficzne danego emitenta.
Instrumenty pochodne	Wartość godziwa instrumentów pochodnych nienotowanych na aktywnym rynku, w tym kontraktów terminowych (ang. <i>forward</i>) oraz kontraktów zamiany oprocentowania typu IRS (ang. <i>interest rate swap</i>) określana jest metodą zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Do dyskontowania przepływów pieniężnych używane są stopy procentowe z krzywych dochodowości przypisanych do danego typu instrumentu finansowego i waluty, konstruowanych na podstawie dostępnych danych rynkowych. Wycena opcji do wartości godziwej wyznaczana jest jako zdyskontowana na dzień wyceny wartość oczekiwana funkcji wypłaty opcji. Wartość oczekiwana funkcji wypłaty wyznaczana jest w drodze modelowania metodą Monte Carlo.
Depozyty długoterminowe	Ze względu na brak aktywnego i regularnego rynku, wartość godziwa depozytów wyznaczana jest jako wartość zdyskontowanych przepływów pieniężnych, wynikających z warunków zawartych umów depozytowych. Do dyskontowania stosowana jest krzywa bazowa skorygowana o spread kredytowy kwantyfikujący ryzyko kredytowe banków kontrahentów, z którymi w danym okresie zostały zawarte długoterminowe umowy depozytowe. Dla każdej waluty depozytów stosowana jest odpowiednia krzywa dyskontowa. Przy ustalonej walucie depozytu stosuje się krzywe dyskontowe specyficzne dla danego banku kontrahenta, w którym ten depozyt został złożony.
Jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	Z uwagi na brak aktywnego rynku Spółka wycenia jednostki uczestnictwa wg cen publikowanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Na dzień sporządzenia sprawozdania SFCR ceny publikowane przez towarzystwa funduszy są weryfikowane do zaudytowanych sprawozdań finansowych funduszy. Wycena jednostek uczestnictwa funduszy będących jednostkami zależnymi podlega korekcie w przypadku, kiedy aktywa funduszu nie są wyceniane w sprawozdaniu funduszu wg wartości godziwej, a różnica pomiędzy wartością godziwą a wartością wyceny w sprawozdaniu funduszu jest istotna.
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych, Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej) oraz kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z ubezpieczeń	Z uwagi na brak aktywnego rynku PZU wycenia należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych oraz pozostałe należności metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Wycena tych należności opiera się na historycznej analizie spłacalności należności, a prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane aktualną rynkową stopą dyskontową. Z uwagi na zwiększoną ściągalność należności w pierwszych miesiącach windykacji efekt dyskonta jest nieistotny dla ustalenia wartości godziwej.
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników oraz pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe) wyceniane metodami aktuarialnymi	Z uwagi na brak aktywnego rynku, wartość godziwą pozostałych rezerw ustala się w kwocie oczekiwanej wartości bieżącej przewidywanych przepływów pieniężnych zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”. Wartość rezerwy na niewykorzystane urlopy uznaje się zgodnie z MSR 19 na bazie memoriałowej. Koszty odpraw emerytalnych i świadczeń pośmiertnych oszacowane metodami aktuarialnymi rozpoznaje się memoriałowo zgodnie z MSR 19 przy zastosowaniu metody prognozowanych uprawnień jednostkowych. Rezerwy na odprawy emerytalne i świadczenia pośmiertne szacowane są metodami aktuarialnymi z zastosowaniem odpowiednich technik i założeń aktuarialnych (stopy dyskontowe, wskaźnik śmiertelności, przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń, wskaźniki rotacji pracowników i inwalidztwa).
Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych	Wartość godziwą zobowiązań finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek oraz pożyczek, stanowiących zobowiązania Grupy PZU wyznacza się metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Wycena takich zobowiązań opiera się o spread kredytowy w stosunku do krzywej wolnej od ryzyka wyliczony tak, by cena instrumentu na datę emisji wynikająca z modelu była równa cenie emisyjnej. Zgodnie z zasadami wyceny zobowiązań w systemie WII tak wyliczony własny spread kredytowy nie podlega późniejszym zmianom.
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych, Pozostałe zobowiązania	Z uwagi na brak aktywnego rynku PZU wycenia zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych oraz pozostałe zobowiązania metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Wycena tych zobowiązań opiera się na historycznej analizie realizacji zobowiązań, a prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane aktualną rynkową stopą dyskontową. Z uwagi na krótki termin wymagalności wartość nominalna stanowi racjonalne przybliżenie wartości godziwej.

Niepewność w wycenie aktywów finansowych mierzona jest następującymi współczynnikami:

- BPV (basis point value), współczynnik ten mówi o ile zmieni się wartość instrumentu (w walucie wyceny) przy zmianie krzywej dyskontowej i projekcyjnej o 1 pb obligacji, pożyczek, depozytów i strukturyzowanych papierów wartościowych
- delta, współczynnik ten mówi o ile procent zmieni się wartość opcji pod wpływem zmiany ceny aktywa bazowego o 1% dla opcji.

PZU regularnie porównuje adekwatność wyceny, poprzez kalibrowanie spreadu (o ile to możliwe) stosowanego do wyceny do dostępnych cen rynkowych oraz porównywanie wyceny modelowej z wyceną w oparciu o skorygowaną cenę nabycia w przypadku obligacji, pożyczek, depozytów i strukturyzowanych papierów wartościowych.

E. Zarządzanie kapitałem

E.1. Środki własne

E.1.1. Zarządzanie środkami własnymi

PZU, jako podmiot dominujący Grupy PZU, dąży do efektywnego zarządzania kapitałem i maksymalizacji stopy zwrotu z kapitału dla akcjonariuszy podmiotu dominującego, w szczególności przy zachowaniu poziomu bezpieczeństwa i utrzymaniu zasobów kapitałowych na cele strategicznego rozwoju poprzez akwizycje.

Polityka zarządzania kapitałem opiera się na następujących zasadach:

- zarządzanie kapitałem (w tym kapitałem nadwyżkowym) Grupy PZU na poziomie PZU jako podmiotu dominującego;
- utrzymanie docelowych współczynników wypłacalności na poziomie 200% dla Grupy PZU, PZU oraz PZU Życie;
- utrzymanie wskaźnika dźwigni finansowej Grupy PZU na poziomie nie wyższym niż 0,35;
- zapewnienie środków na rozwój i akwizycje w najbliższych latach;
- brak emisji akcji przez PZU w okresie obowiązywania Polityki.

Wysokość dywidendy proponowanej przez Zarząd PZU, wypłacanej przez Spółkę za dany rok obrotowy, ustalana jest w oparciu o skonsolidowany wynik finansowy Grupy PZU przypisany jednostce dominującej, przy czym:

- nie więcej niż 20% powiększy zyski zatrzymane (kapitał zapasowy) na cele związane z rozwojem organicznym i innowacjami oraz realizacją inicjatyw wzrostowych;
- nie mniej niż 50% podlega wypłacie w ramach rocznej dywidendy;
- pozostała część zostanie wypłacona w ramach rocznej dywidendy lub powiększy zyski zatrzymane (kapitał zapasowy) w przypadku realizacji w danym roku istotnych nakładów związanych z realizacją założeń Strategii Grupy PZU, w tym w szczególności w ramach transakcji fuzji i przejęć;
- zgodnie z planami Zarządu oraz własną oceną ryzyka i wypłacalności środki własne PZU oraz Grupy PZU po deklaracji lub wypłacie dywidendy, pozostają na poziomie, który zapewnia spełnienie warunków określonych w polityce;
- przy określeniu dywidendy uwzględniane są rekomendacje KNF w zakresie dywidendy.

Okres planowania pozycji kapitałowej obejmuje horyzont czasowy aktualnej Strategii Grupy PZU, nie krótszy niż 3 lata. W sierpniu 2016 roku Grupa PZU opublikowała Strategię do 2020.

Jednocześnie, z uwagi na ogłoszenie transakcji nabycia 20% akcji Pekao, planowane jest odnowienie strategii na najbliższe lata.

W celu monitorowania i utrzymywania kapitału na poziomie adekwatnym do podejmowanego ryzyka oraz spełnienia w sposób ciągły wymogów kapitałowych, wprowadzony został system limitów kapitałowych. Zawiera on system wczesnego ostrzegania w postaci progów, przy których należy podjąć działania naprawcze, zapobiegające przekroczeniu ostatecznego limitu.

System wczesnego ostrzegania wynika z przyjętego apetytu na ryzyko. Działania zarządcze uzależnione są od aktualnego oraz przewidywanego poziomu wskaźnika pokrycia kapitałowego wymogu wypłacalności:

- Strefa zielona (powyżej 160%),
- Strefa żółta (od 120% do 160%),
- Strefa czerwona (poniżej 120%),
- Limit ostateczny (poniżej 100%).

Działania zarządcze mające na celu podwyższenie poziomu środków własnych, to w szczególności:

- zwiększenie zobowiązań podporządkowanych;

- zaniechanie lub czasowe wstrzymanie wykupu instrumentów zakwalifikowanych do środków własnych, jeżeli warunki emisji lub umowa przewidują taką możliwość;
- zatrzymanie części lub całości zysku poprzez zmniejszenie kwot wypłacanych dywidend;
- dopłaty w ramach uzupełniających środków własnych;
- podwyższenie kapitału.

Działania zarządcze w zakresie profilu ryzyka obejmują, w szczególności:

- unikanie ryzyka – nie angażowanie się lub zaprzestanie angażowania się w działania, które powodują wzrost ekspozycji na ryzyko;
- transfer ryzyka – przeniesienie części ekspozycji na ryzyko na stronę trzecią;
- ograniczanie ryzyka – ograniczenie prawdopodobieństwa zmaterializowania się ryzyka lub ograniczenie jego wpływu;
- akceptację poziomu ryzyka – akceptację zatrzymania ryzyka, gdy inne działania zarządcze nie są dostępne lub koszt ich wdrożenia jest zbyt wysoki w stosunku do uzyskanych korzyści;
- wdrożenie narzędzi wspierających inne działania zarządcze, w szczególności: limitów, programów reasekuracyjnych, regularnego przeglądu polityki przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia (underwritingu).

Skala podjętych działań naprawczych zależy od aktualnej oraz przewidywanych zmian pozycji kapitałowej, a także momentu dokonania oceny adekwatności kapitałowej. Jeżeli analiza przeprowadzana jest na etapie planowania, wprowadzane działania naprawcze mogą mieć łagodniejszy charakter (np. dokonanie zmian w biznesplanie), niż gdy jest ona przeprowadzana na etapie monitorowania – wówczas może być konieczne podjęcie działań niezwłocznych. Na dobór działań naprawczych mają również wpływ inne czynniki, takie jak: kwestie związane z ryzykiem reputacji, możliwość zastosowania w praktyce danego działania naprawczego, czas niezbędny do wdrożenia danego działania naprawczego, jakość środków własnych w przypadku podwyższenia poziomu kapitału na pokrycie ryzyka, wpływ na prowadzoną przez Grupę PZU działalność (np. rentowność, udział w rynku).

Decyzje odnośnie zastosowania opisanych powyżej metod podejmuje Zarząd Spółki.

Rada Nadzorcza i Zarząd Spółki otrzymują regularne raporty na temat stanu adekwatności kapitałowej (co najmniej raz na kwartał oraz na bieżąco w przypadku przekroczenia ustalonych progów kapitałowych).

E.1.1.1. Istotne zmiany przeprowadzone w okresie sprawozdawczym

W 2016 roku Rada Nadzorcza PZU zatwierdziła nową Politykę kapitałową i dywidendową Grupy PZU na lata 2016-2020 w związku z rozpoczęciem obowiązywania systemu WII oraz wygaśnięciem Polityki kapitałowej i dywidendowej Grupy PZU na lata 2013 – 2015, zaktualizowanej w maju 2014 roku.

E.1.2. Struktura, wartość i jakość środków własnych

Na 31 grudnia 2016 roku PZU posiadał 22 828 451 tys. zł dostępnych i dopuszczonych środków własnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego. Środki własne spełniały warunki art. 245 ust. 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, przy uwzględnieniu czynników określonych w art. 245 ust. 3 tejże ustawy i w związku z powyższym należały do kategorii 1 nieograniczonej i składały się z następujących pozycji:

- rezerwa uzgodnieniowa przed odliczeniem udziałów kapitałowych w instytucjach finansowych i kredytowych w wysokości 22 203 960 tys. zł;
- pozostałe pozycje podstawowych środków własnych w wysokości 624 491 tys. zł.

Informacje dotyczące środków własnych zawiera formularz QRT S.23.01.01 stanowiący załącznik nr 9 do sprawozdania.

Podstawowe kategorie środków własnych i pokrycia kapitałowych wymogów wypłacalności przedstawia poniższa tabela:

Kategoria	Dane w tys. zł
Kwota dopuszczonych środków własnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR)	22 828 451
Kwota dopuszczonych środków własnych na pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego (MCR)	22 828 451
Kapitałowy wymóg wypłacalności (SCR)	7 872 486
Minimalny wymóg kapitałowy (MCR)	1 968 122
Współczynnik pokrycia kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) dopuszczonymi środkami własnymi	290%
Współczynnik pokrycia minimalnego wymogu kapitałowego (MCR) dopuszczonymi środkami własnymi	1 160%

E.1.2.1. Rezerwa uzgodnieniowa

Struktura istotnych pozycji dotyczących rezerwy uzgodnieniowej zaprezentowano w poniższej tabeli.

Rezerwa uzgodnieniowa (w tys. zł)	31 grudnia 2016
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami, w tym:	23 004 746
Kapitał własny PSR	12 219 012
Wycena WII	10 785 734
Przewidywane dywidendy, wypłaty i obciążenia, w tym:	176 295
Przewidywana dywidenda	0
Odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	0
Przewidywany podatek od aktywów (podatek od niektórych instytucji finansowych) za kolejne 12 miesięcy	176 295
Pozostałe pozycje podstawowych środków własnych	624 491
Kapitał zakładowy	86 352
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związana z kapitałem zakładowym	538 139
Rezerwa uzgodnieniowa, razem	22 203 960

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania nie jest możliwe określenie wartości przewidywanej dywidendy, która zostanie wypłacona przez PZU w trakcie 2017 roku z wyników roku 2016 i która powinna pomniejszać środki własne na dzień 31 grudnia 2016 roku. Decyzja o wysokości dywidendy może być podjęta wyłącznie przez Walne Zgromadzenie, które odbędzie się po dacie publikacji niniejszego sprawozdania.

Z uwagi na powyższe, w kalkulacji środków własnych przewidywaną dywidendę za 2016 rok ujęto w wartości zerowej, a tabela poniżej prezentuje analizę wrażliwości współczynnika wypłacalności na poziom przewidywanej dywidendy. Podziałowi podlega wyłącznie zysk netto wykazany w jednostkowym sprawozdaniu finansowym PZU sporządzonym zgodnie z PSR, jednakże zgodnie z Polityką kapitałową i dywidendową wysokość dywidendy proponowanej przez Zarząd PZU ustalana jest w oparciu o skonsolidowany zysk netto Grupy PZU przypisany jednostce dominującej.

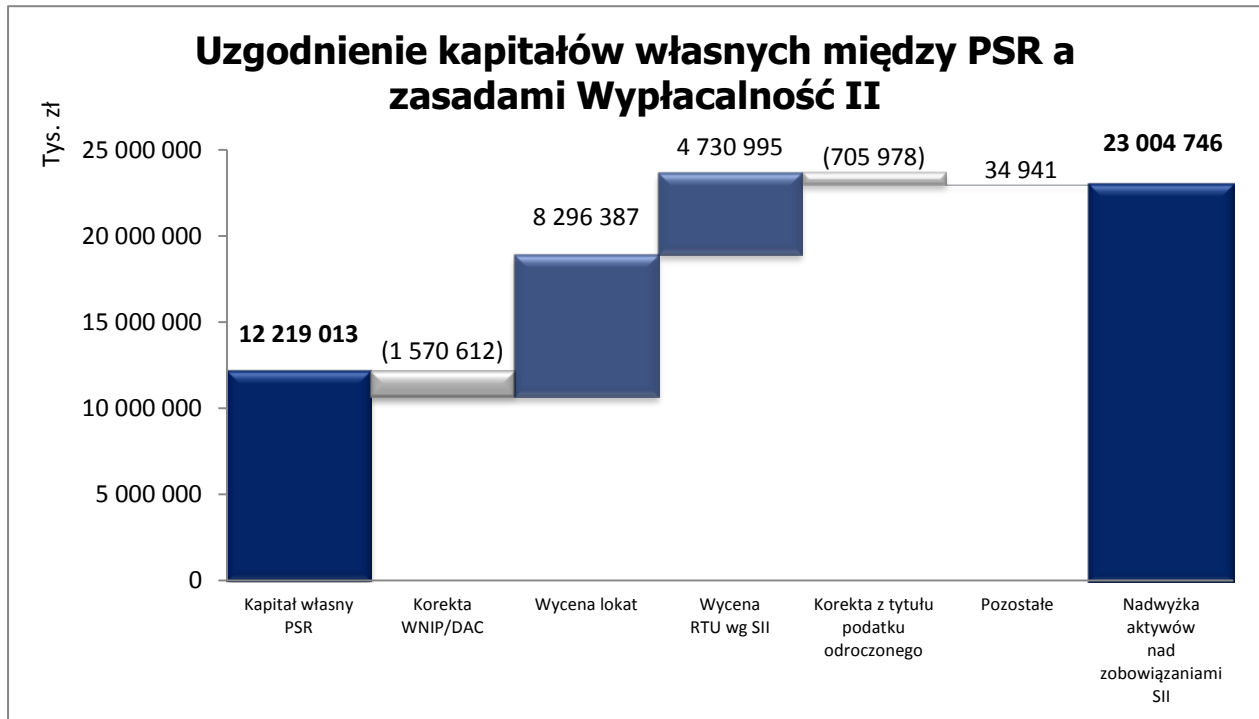
Wysokość środków własnych (w tys. zł)	Dane skorygowane o korektę z tytułu hipotetycznego podziału wyniku	
	Minimalna kwota korekty*	Maksymalna kwota korekty**
Kwota dywidendy jako % skonsolidowanego zysku netto przypisywanego właścicielom jednostki dominującej, co stanowi:		
następujący % jednostkowego zysku netto PZU	50,0%	81,8%
Kwota dywidendy ujęta jako pomniejszenie środków własnych	973 779	1 592 951
Środki własne pomniejszone o kwotę przewidywanej dywidendy	21 854 672	21 235 500
Kapitałowy wymóg wypłacalności	7 872 486	7 872 486
Pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności środkami własnymi	278%	270%

(*) minimalna wartość dywidendy określona w Polityce kapitałowej i dywidendowej Grupy PZU na lata 2016-2020.

(**) maksymalny podział wyniku, ograniczony poziomem 100% zysku netto wykazanego w jednostkowym sprawozdaniu finansowym PZU sporządzonym zgodnie z PSR, nieprzekraczający limitów określonych rekomendacjami KNF dla zakładów ubezpieczeń w zakresie możliwości wypłaty dywidendy za 2016 rok.

W ciągu 2016 roku nie było istotnych zmian w strukturze istotnych pozycji rezerwy uzgodnieniowej.

E.1.3. Różnice pomiędzy kapitałem własnym wykazanym w sprawozdaniu finansowym PZU a nadwyżką aktywów nad zobowiązaniami obliczoną do celów wypłacalności

Tytuły poszczególnych różnic zaprezentowanych na wykresie powyżej wynikają z odmiennych zasad wyceny aktywów i zobowiązań na potrzeby zasad wypłacalności a według PSR – szczegółowa prezentacja różnic jest zaprezentowana w części D. niniejszego sprawozdania. Korekta WNIP/DAC dotyczy spisania wartości niematerialnych i aktywowanych kosztów akwizycji.

E.2. Kapitałowy wymóg wypłacalności i minimalny wymóg kapitałowy

Kwoty kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego PZU na koniec okresu sprawozdawczego wraz z kwotą kapitałowego wymogu wypłacalności w podziale na moduły ryzyka przedstawia Formularz QRT S.25.01.21 stanowiący załącznik nr 10 do sprawozdania. Dane ilościowe dotyczące minimalnego wymogu kapitałowego prezentuje również formularz QRT S.28.01.01 stanowiący załącznik nr 11 do sprawozdania.

PZU nie stosuje uproszczeń ani parametrów specyficznych zgodnie z art. 104 ust. 7 Dyrektywy WII.

Dane do wyliczenia minimalnego wymogu kapitałowego pochodzą z wewnętrznych systemów informatycznych PZU i podlegają kontrolom wewnętrznym właściwym dla procesu sprawozdawczego. Zapewnienie odpowiedniej jakości danych w PZU regulowane jest między innymi poprzez określenie w szczególności ról i odpowiedzialności w procesach systemu WII oraz zasad zarządzania jakością danych, w tym zasad monitorowania jakości danych, ich zbierania, przetwarzania i aktualizowania. Za strategiczną koordynację procesów związanych z zarządzaniem informacją odpowiada Komitet Data Governance powoływany przez Zarząd Spółki.

PZU stosuje formułę standardową w celu obliczenia SCR. Obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności dokonuje się zgodnie z obowiązującymi przepisami systemu WII przy założeniu, że działalność Spółki będzie kontynuowana. Obliczenie to obejmuje prowadzoną działalność oraz nową działalność, której spodziewane rozpoczęcie nastąpi w ciągu kolejnych 12 miesięcy. W 2016 roku nie było istotnych zmian w sposobie kalkulacji wymogów kapitałowych.

E.5. Niezgodność z minimalnym wymogiem kapitałowym i niezgodność z kapitałowym wymogiem wypłacalności

W ciągu 2016 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku nie stwierdzono niezgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności ani minimalnym wymogiem kapitałowym.

Spis załączników

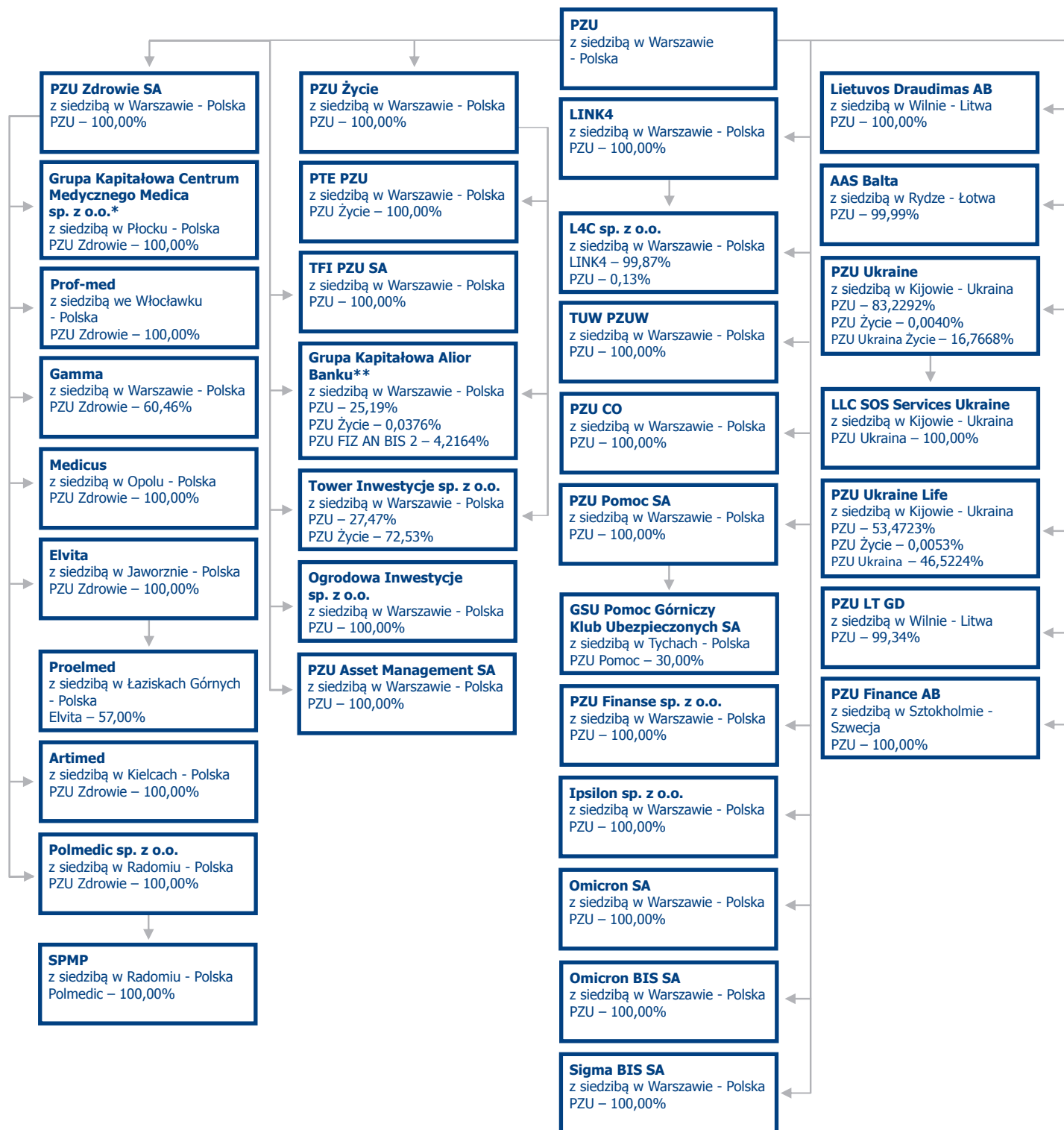
- 1) Struktura Grupy PZU
- 2) Formularz S.05.01.02
- 3) Formularz S.05.02.01
- 4) Schemat organizacyjny
- 5) Formularz S.02.01.02
- 6) Formularz S.12.01.02
- 7) Formularz S.17.01.02
- 8) Formularz S.19.01.21
- 9) Formularz S.23.01.01
- 10) Formularz S.25.01.21
- 11) Formularz S.28.01.01

Podpisy osób wchodzących w skład Zarządu PZU:

Imię i nazwisko	Stanowisko / Funkcja	
Paweł Surówka	Prezes Zarządu PZU (podpis)
Tomasz Kulik	Członek Zarządu PZU (podpis)
Roger Hodgkiss	Członek Zarządu PZU (podpis)
Andrzej Jaworski	Członek Zarządu PZU (podpis)
Maciej Rapkiewicz	Członek Zarządu PZU (podpis)

Warszawa, dnia 12 maja 2017 roku

Struktura Grupy Kapitałowej PZU (stan na 31 grudnia 2016 roku)

* w skład Grupy Kapitałowej Centrum Medycznego Medica sp. z o.o. wchodzi następujące spółki: CM Medica, „SU Krystynka” i Rezo-Medica sp. z o.o.

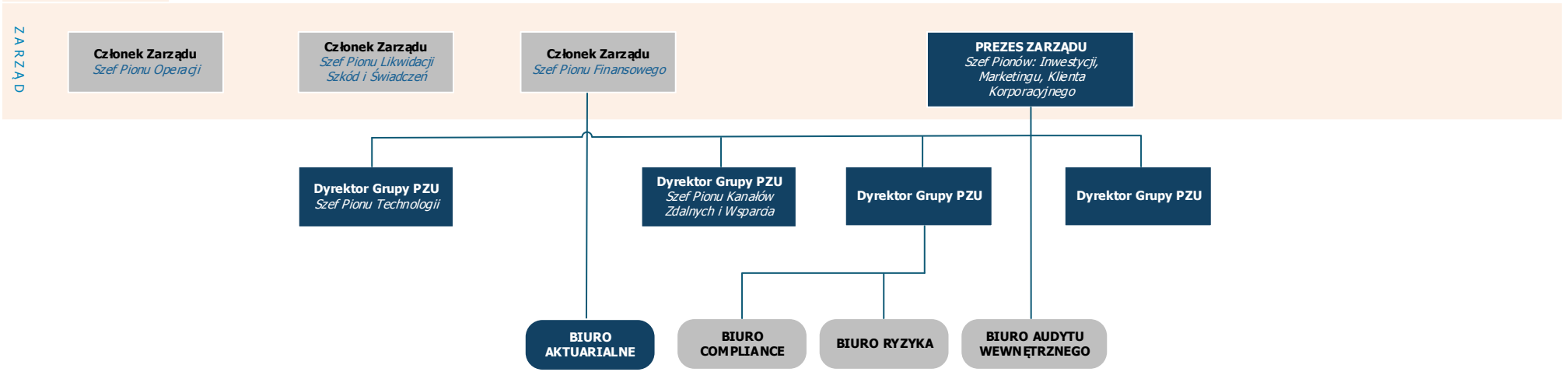
** w skład Grupy Kapitałowej Alior Banku wchodzi następujące spółki: Alior Bank SA, Alior Services sp. z o.o., Centrum Obrotu Wierzytelnościami sp. z o.o., Alior Leasing sp. z o.o., Meritum Services ICB SA, Money Makers TFI SA, New Commerce Services sp. z o.o., Absource sp. z o.o.

Nazwa zakładu		Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna 31-12-2016																	
S.05.01.02 Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg linii biznesowych (w tys. zł)		Linie biznesowe dla zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych związanych z ubezpieczeniami innymi niż ubezpieczenia na życie (bezpśrednia działalność ubezpieczeniowa i przyjęta reasekuracja proporcjonalna)											Linie biznesowe dla przyjętej reasekuracji nieproporcjonalnej				Ogółem		
		Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych	Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów	Ubezpieczenia pracownicze	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych	Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej	Ubezpieczenia kredytów i poręczeń	Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej	Ubezpieczenia świadczenia pomocy	Ubezpieczenia różnych strat finansowych	Zdrowie	Ofiara (wypadku)	Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	Nieruchomości	Ogółem	
		C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0110	C0120	C0130	C0140	C0150	C0160	C0200	
Składki przypisane																			
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0110	-	403 851	-	3 607 199	2 749 138	52 736	1 856 498	685 012	64 332	7 159	339 849	70 889	-	-	-	-	-	9 836 683
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0120	-	26 024	-	488 355	12 888	4 507	117 631	(772)	4 879	-	25 143	111 161	-	-	-	-	-	749 816
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0130	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	179	19 567	973	74 816	-	95 535
Udział zakładu reasekuracji	R0140	-	103	-	14 517	34 737	15 359	211 144	18 804	25 150	-	268	20 952	129	15 244	755	6 431	-	363 593
Netto	R0200	-	429 772	-	4 041 037	2 727 289	41 884	1 762 985	665 436	44 061	7 159	364 724	161 098	50	4 323	218	68 385	-	10 318 421
Składki zarobione																			
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0210	-	423 396	-	3 121 187	2 390 172	50 644	1 905 171	679 818	63 769	6 586	308 652	83 379	-	-	-	-	-	9 032 774
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0220	-	14 752	-	304 903	11 434	3 908	55 800	8 734	2 109	-	995	19 741	-	-	-	-	-	422 376
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0230	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	369	14 309	903	67 291	-	82 872
Udział zakładu reasekuracji	R0240	-	78	-	10 006	30 424	16 443	172 735	16 351	26 030	-	260	26 189	315	9 990	(683)	17 068	-	325 206
Netto	R0300	-	438 070	-	3 416 084	2 371 182	38 109	1 788 236	672 201	39 848	6 586	309 387	76 931	54	4 319	1 586	50 223	-	9 212 816
Odszkodowania i świadczenia																			
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0310	-	92 826	-	2 221 871	1 516 266	33 229	918 431	171 469	14 900	1 044	175 501	(3 510)	-	-	-	-	-	5 142 027
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0320	-	6 082	-	229 282	4 418	(662)	11 063	5 487	195	-	25	40 542	-	-	-	-	-	296 432
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0330	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	52	11 757	3 371	24 925	-	40 105
Udział zakładu reasekuracji	R0340	-	(3)	-	43 177	548	(451)	49 769	3 810	7 336	-	-	(8 114)	-	2 404	-	8 175	-	106 651
Netto	R0400	-	98 911	-	2 407 976	1 520 136	33 018	879 725	173 146	7 759	1 044	175 526	45 146	52	9 353	3 371	16 750	-	5 371 913
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych																			
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0410	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0420	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0430	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Udział zakładu reasekuracji	R0440	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Netto	R0500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Koszty poniesione																			
Pozostałe koszty	R1200	-	181 205	-	1 194 627	840 966	15 930	751 234	251 747	19 412	3 683	131 034	70 280	176	7 880	196	12 261	-	3 480 631
Koszty ogółem	R1300	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25 000
																			3 505 631
Linie biznesowe dla zobowiązania z tytułu ubezpieczeń na życie / Line of Business for: life insurance obligations																			
		Ubezpieczenia zdrowotne	Ubezpieczenia z udziałem w zyskach	Ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia związane z ubezpieczeniowym m funduszem kapitałowym	Pozostałe ubezpieczenia na życie	Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja zdrowotnych	Reasekuracja ubezpieczeń na życie	Ogółem									
		C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280	C0300									
Składki przypisane																			
Brutto	R1410	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Udział zakładu reasekuracji	R1420	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Netto	R1500	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Składki zarobione																			
Brutto	R1510	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Udział zakładu reasekuracji	R1520	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Netto	R1600	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Odszkodowania i świadczenia																			
Brutto	R1610	-	-	-	-	-	133 112	-	11 224	144 326									
Udział zakładu reasekuracji	R1620	-	-	-	-	-	16 228	-	-	16 228									
Netto	R1700	-	-	-	-	-	116 884	-	11 224	128 108									
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych																			
Brutto	R1710	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Udział zakładu reasekuracji	R1720	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Netto	R1800	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
Koszty poniesione																			
Pozostałe koszty	R2500	-	-	-	-	-	12 344	-	629	12 973									
Koszty ogółem	R2600	-	-	-	-	-	-	-	-	12 973									

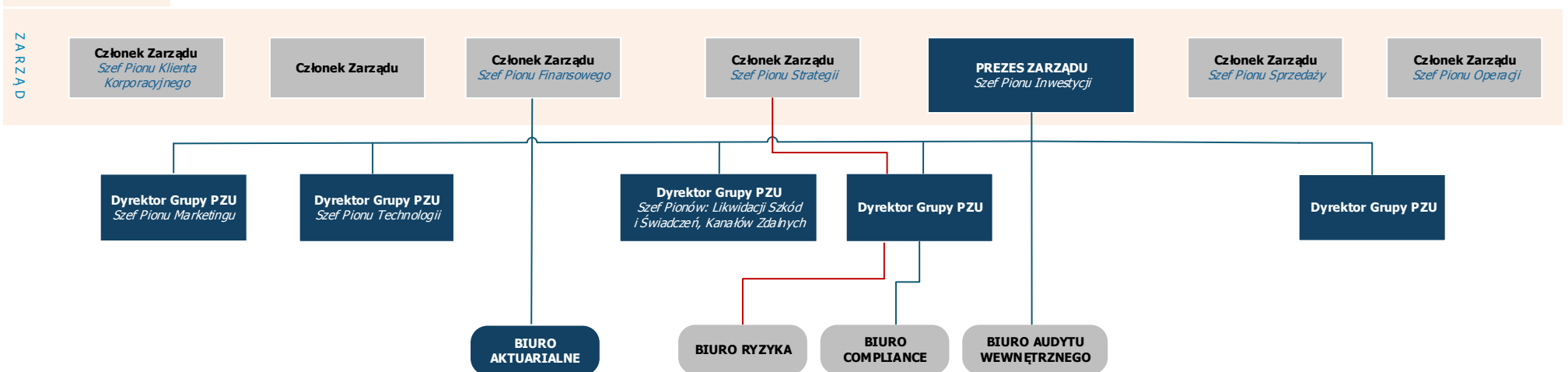
Nazwa zakładu		Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółt 31-12-2016						
S.05.02.01 Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg kraju (w tys. zł)		Kraj siedziby		Najważniejszych pięć krajów (wg kwoty składek przypisanych brutto) – Zobowiązania związane z			Najważniejszych pięć krajów i kraj siedziby	
		C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070
		R0010						
Składki przypisane		C0080	C0090	C0100	C0110	C0120	C0130	C0140
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0110	9 821 743						
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0120	590 519						
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0130	63 480						
Udział zakładu reasekuracji	R0140	333 003						
Netto	R0200	10 142 739						
Składki zarobione								
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0210	9 024 293						
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0220	367 586						
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0230	53 881						
Udział zakładu reasekuracji	R0240	300 807						
Netto	R0300	9 144 953						
Odszkodowania i świadczenia								
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0310	5 137 151						
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0320	250 632						
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0330	22 892						
Udział zakładu reasekuracji	R0340	103 251						
Netto	R0400	5 307 424						
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych								
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0410	-						
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0420	-						
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0430	-						
Udział zakładu reasekuracji	R0440	-						
Netto	R0500	-						
Koszty poniesione	R0550	3 446 963						
Pozostałe koszty	R1200							
Koszty ogółem	R1300							
		Kraj siedziby		Najważniejszych pięć krajów (wg kwoty składek przypisanych brutto) – Zobowiązania związane z			Najważniejszych pięć krajów i kraj siedziby	
		C0150	C0160	C0170	C0180	C0190	C0200	C02010
		R1400						
		C022	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280
Składki przypisane								
Brutto	R1410	-						
Udział zakładu reasekuracji	R1420	-						
Netto	R1500	-						
Składki zarobione								
Brutto	R1510	-						
Udział zakładu reasekuracji	R1520	-						
Netto	R1600	-						
Odszkodowania i świadczenia								
Brutto	R1610	144 336						
Udział zakładu reasekuracji	R1620	16 228						
Netto	R1700	128 108						
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych								
Brutto	R1710	-						
Udział zakładu reasekuracji	R1720	-						
Netto	R1800	-						
Koszty poniesione	R1900	12 973						
Pozostałe koszty	R2500	0						
Koszty ogółem	R2600	12 973						

ZMIANY W NADZORZE NAD FUNKCJAMI KLUCZOWYMI W PZU

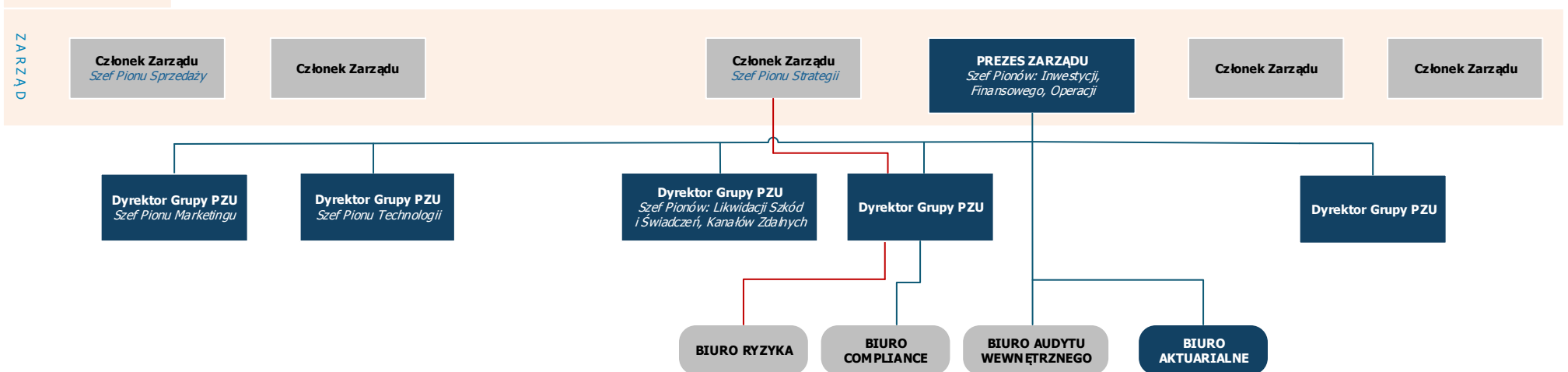
1 stycznia 2016 r.

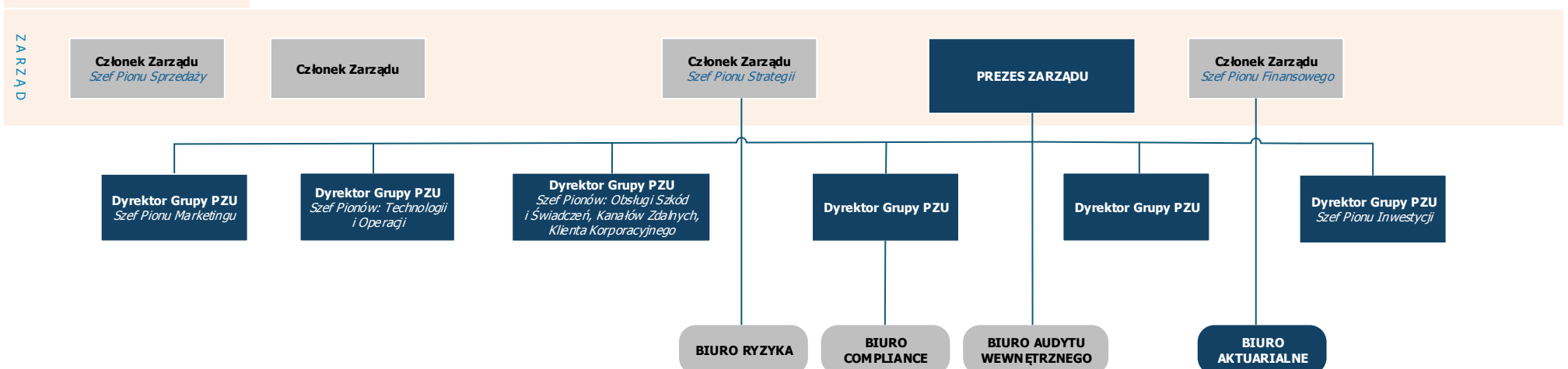
28 kwietnia 2016 r.

23 czerwca 2016 r.

od 4 listopada do 31 grudnia 2016 r.

Nazwa zakładu		Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna 31-12-2016	
S.02.01.02			
Pozycje bilansowe (w tys. zł)			
			Wartość bilansowa wg Wypłacalność II
			C0010
Aktywa			
Wartość firmy	R0010		
Aktywowane koszty akwizycji	R0020		
Wartości niematerialne i prawne	R0030		-
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0040		-
Nadwyżka na funduszu świadczeń emerytalnych	R0050		-
Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (Rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny	R0060		604 011
Lokaty (inne niż aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i dla ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	R0070		37 509 784
Nieruchomości (inne niż do użytku własnego)	R0080		97 683
Udziały w jednostkach powiązanych, w tym udziały kapitałowe	R0090		17 050 222
Akcje i udziały	R0100		15
Akcje i udziały – notowane	R0110		-
Akcje i udziały – nienotowane	R0120		15
Dłużne papiery wartościowe	R0130		12 873 636
Obligacje państwowe	R0140		12 658 471
Obligacje korporacyjne	R0150		137 700
Strukturyzowane papiery wartościowe	R0160		77 465
Zabezieczone papiery wartościowe	R0170		-
Jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	R0180		6 349 619
Instrumenty pochodne	R0190		199 544
Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych	R0200		939 065
Pozostałe lokaty	R0210		-
Aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0220		-
Pozyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie	R0230		1 901 676
Pożyczki pod zastaw polis	R0240		-
Pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie dla osób fizycznych	R0250		-
Pozostałe pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie	R0260		1 901 676
Kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z:	R0270		166 594
Ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie i ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0280		42 228
Ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych)	R0290		42 720
Ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0300		(492)
Ubezpieczenia na życie i ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń na życie, z wyłączeniem ubezpieczeń zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0310		124 366
Ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń na życie	R0320		-
Ubezpieczenia na życie z wyłączeniem ubezpieczeń zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0330		124 366
Ubezpieczenia na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0340		-
Depozyty u cedentów	R0350		-
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych	R0360		577 950
Należności z tytułu reasekuracji biernej	R0370		504
Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej)	R0380		311 455
Akcje własne (posiadane bezpośrednio)	R0390		-
Kwoty należne, dotyczące pozycji środków własnych lub kapitału założycielskiego, do których opłacenia wezwano, ale które nie zostały jeszcze opłacone.	R0400		-
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	R0410		1 104 760
Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)	R0420		192 908
Aktywa ogółem	R0500		42 369 642
Zobowiązania			
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie	R0510		8 605 974
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych)	R0520		8 463 292
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0530		-
Najlepsze oszacowanie	R0540		7 959 654
Marginies ryzyka	R0550		503 638
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia zdrowotne (o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie)	R0560		142 682
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0570		-
Najlepsze oszacowanie	R0580		133 364
Marginies ryzyka	R0590		9 318
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	R0600		4 816 078
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia zdrowotne (o charakterze ubezpieczeń na życie)	R0610		-
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0620		-
Najlepsze oszacowanie	R0630		-
Marginies ryzyka	R0640		-
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	R0650		4 816 078
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0660		-
Najlepsze oszacowanie	R0670		4 406 153
Marginies ryzyka	R0680		409 925
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0690		-
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0700		-
Najlepsze oszacowanie	R0710		-
Marginies ryzyka	R0720		-
Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	R0730		-
Zobowiązania warunkowe	R0740		-
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe)	R0750		93 463
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników	R0760		12 148
Zobowiązania z tytułu depozytów zakładów reasekuracji	R0770		-
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0780		977 921
Instrumenty pochodne	R0790		223 905
Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	R0800		-
Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych	R0810		3 863 467
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych	R0820		151 698
Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej	R0830		-
Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)	R0840		470 953
Zobowiązania podporządkowane	R0850		-
Zobowiązania podporządkowane niewłączone do BOF	R0860		-
Zobowiązania podporządkowane włączone do BOF	R0870		-
Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)	R0880		149 289
Zobowiązania ogółem	R0900		19 364 896
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami	R1000		23 004 746

Nazwa zakładu		Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna 31-12-2016															
S.12.01.02 Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń na życie i ubezpieczeń zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie (w tys. zł)		Ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w				Pozostałe ubezpieczenia na życie			Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami ubezpieczeniowymi innymi niż zobowiązania z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Przejęta reasekuracja	Ogółem (Ubezpieczenia na życie inne niż zdrowotne, w tym ubezpieczenia na życie związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	Ubezpieczenia na życie (bezpośrednia działalność)		Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja ubezpieczeń zdrowotnych (reasekuracja czynna)	Ogółem (Ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń na życie)	
		Ubezpieczenia z udziałem w zyskach	Umowy bez opcji i gwarancji	Umowy z opcjami i gwarancjami		Umowy bez opcji i gwarancji	Umowy z opcjami i gwarancjami					Umowy bez opcji i gwarancji	Umowy z opcjami i gwarancjami				
		C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0150	C0160	C0170	C0180	C0190	C0200	C0210
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0010	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej, po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta, związane z rezerwami techniczno-ubezpieczeniowymi obliczanymi łącznie – Ogółem	R0020	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane jako suma najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka / Technical provisions calculated as a sum of BE and RM																	
Najlepsze oszacowanie																	
Najlepsze oszacowanie brutto	R0030	-	-	-	-	-	-	-	4 392 999	13 154	4 406 153	-	-	-	-	-	-
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem	R0080	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Najlepsze oszacowanie pomniejszone o kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz z reasekuracji finansowej – ogółem	R0090	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Margines ryzyka	R0100	-	-	-	-	-	-	-	408 666	1 259	409 925	-	-	-	-	-	-
Kwota wynikająca z zastosowania przepisów przejściowych dotyczących rezerw techniczno-ubezpieczeniowych / Amount of the transitional on Technical Provisions																	
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0110	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Najlepsze oszacowanie	R0120	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Margines ryzyka	R0130	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ogółem	R0200	-	-	-	-	-	-	-	4 801 665	14 413	4 816 078	-	-	-	-	-	-

Nazwa zakładu		Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna 31-12-2016																
S.17.01.02 Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (w tys. zł)		Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa oraz reasekuracja czynna												Reasekuracja czynna nieproporcjonalna				Ogółem zobowiązania z tytułu ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie
Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych	Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów	Ubezpieczenia pracownicze	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych	Pozostałe ubezpieczenia	Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej	Ubezpieczenia kredytów i poręczeń	Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej	Ubezpieczenia świadczenia pomocy	Ubezpieczenia różnych strat finansowych	Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja nieproporcjonalna pozostałych ubezpieczeń osobowych	Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń morskich, lotniczych i transportowych	Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń majątkowych	Ogółem zobowiązania z tytułu ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie		
C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0110	C0120	C0130	C0140	C0150	C0160	C0170	C0180		
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0010	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej, po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta, związane z rezerwami techniczno-ubezpieczeniowymi obliczany łącznie – Ogółem	R0050	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane jako suma najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka																		
Najlepsze oszacowanie																		
Rezerwy składek																		
Brutto	R0060	-	58 274	-	1 050 212	1 057 768	1 353	75 597	(7 706)	67 170	(13)	109 441	40 308	72	12 586	596	31 793	2 497 451
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem	R0140	-	(492)	-	(31 506)	(38 300)	(12 505)	(177 402)	(12 608)	(6 658)	-	(252)	(10 159)	-	-	-	-	(289 882)
Najlepsze oszacowanie dla rezerwy składek netto	R0150	-	58 766	-	1 081 718	1 096 068	13 858	252 999	4 902	73 828	(13)	109 693	50 467	72	12 586	596	31 793	2 787 333
Rezerwy na odszkodowania i świadczenia																		
Brutto	R0160	-	74 883	-	3 466 183	403 050	50 759	364 368	918 214	25 373	4 194	38 747	206 757	135	15 832	3 461	23 611	5 595 567
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem	R0240	-	1	-	42 260	432	2 059	62 691	51 226	9 052	-	-	154 392	-	1 786	-	8 212	332 111
Najlepsze oszacowanie netto dla rezerw na odszkodowania i świadczenia	R0250	-	74 882	-	3 423 923	402 618	48 700	301 677	866 988	16 321	4 194	38 747	52 365	135	14 046	3 461	15 399	5 263 456
Najlepsze oszacowania brutto ogółem	R0260	-	133 157	-	4 516 395	1 460 818	52 112	439 965	910 508	92 543	4 181	148 188	247 065	207	28 418	4 057	55 404	8 093 018
Najlepsze oszacowania netto	R0270	-	133 648	-	4 505 641	1 498 686	62 558	554 676	871 890	90 149	4 181	148 440	102 832	207	26 632	4 057	47 192	8 050 789
Margines ryzyka	R0280	-	9 314	-	282 567	98 536	4 113	36 469	57 325	5 439	275	9 760	6 703	4	1 211	228	1 012	512 956
Kwota wynikająca z zastosowania przepisów przejściowych dotyczących rezerw techniczno-ubezpieczeniowych																		
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0290	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Najlepsze oszacowanie	R0300	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Margines ryzyka	R0310	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ogółem																		
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ogółem	R0320	-	142 471	-	4 798 962	1 559 354	56 225	476 434	967 833	97 982	4 456	157 948	253 768	211	29 629	4 285	56 416	8 605 974
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem	R0330	-	(491)	-	10 754	(37 868)	(10 446)	(114 711)	38 618	2 394	-	(252)	144 233	-	1 786	-	8 212	42 229
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe pomniejszone o kwoty należne umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz z reasekuracji finansowej – Ogółem	R0340	-	142 962	-	4 788 208	1 597 222	66 671	591 145	929 215	95 588	4 456	158 200	109 535	211	27 843	4 285	48 204	8 563 745

Nazwa zakładu		Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna 31-12-2016											
S.19.01.21													
Odszkodowania i świadczenia z tytułu pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych (w tys. zł)													
Ogółem zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej innej niż ubezpieczenia na życie													
Rok zajścia szkody/rok zawarcia umowy	Z0010	1											
Wypłacone odszkodowania i świadczenia brutto (na zasadzie niekumulatywnej) (wartość bezwzględna)													
Rok zmiany													
Rok	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 & +	W bieżącym roku	Suma lat (skumulowana)
	C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0110	C0170	C0180
Rok													
Wcześniejsze lata	R0100											323 386	
N-9	R0160	2 849 575	812 777	181 813	73 875	48 451	36 935	30 758	34 850	39 293	32 510	323 386	323 386
N-8	R0170	2 962 018	921 431	145 938	75 528	43 091	39 546	35 705	41 779	33 184		32 510	4 140 836
N-7	R0180	3 187 617	777 862	105 337	70 484	58 357	41 046	39 102	29 116			33 184	4 298 220
N-6	R0190	3 656 532	1 082 632	167 835	124 897	61 176	49 732	58 005				29 116	4 308 921
N-5	R0200	2 954 518	679 211	137 124	86 133	58 728	52 411					58 005	5 200 809
N-4	R0210	2 798 833	669 697	123 736	84 337	68 451						52 411	3 968 125
N-3	R0220	2 514 308	627 689	130 608	88 366							68 451	3 745 054
N-2	R0230	2 591 302	673 671	152 472								88 366	3 360 970
N-1	R0240	2 919 700	1 017 734									152 472	3 417 445
N	R0250	3 592 983										1 017 734	3 937 434
												3 592 983	3 592 983
Ogółem	R0260	5 448 617											40 294 182
Niedzdykontowane najlepsze oszacowanie dla rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto (wartość													
Rok zmiany													
Rok	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 & +	Koniec roku (dane zdyskontowane)	
	C0200	C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280	C0290	C0300	C0360	
Wcześniejsze lata	R0100												
N-9	R0160	-	-	-	-	-	-	-	-	-	149 469		497 960
N-8	R0170	-	-	-	-	-	-	-	-	160 488			123 597
N-7	R0180	-	-	-	-	-	-	-	161 836				129 222
N-6	R0190	-	-	-	-	-	253 988						131 033
N-5	R0200	-	-	-	-	313 368							216 930
N-4	R0210	-	-	-	-	389 464							259 814
N-3	R0220	-	-	-	415 430								330 990
N-2	R0230	-	-	541 494									354 322
N-1	R0240	-	1 026 543										458 899
N	R0250	2 437 367											899 882
													2 192 919
Ogółem	R0260	5 595 569											5 595 569

Nazwa zakładu		Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna 31-12-2016				
S.23.01.01 Środki własne (w tys. zł)		Ogółem C0010	Tier 1 – nieograniczone C0020	Tier 1 – ograniczone C0030	Tier 2 C0040	Tier 3 C0050
Podstawowe środki własne przed odliczeniem z tytułu udziałów w innych instytucjach sektora finansowego zgodnie z art. 68 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35						
Kapitał zakładowy (wraz z akcjami własnymi)	R0010	86 352	86 352	-	-	-
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związana z kapitałem zakładowym	R0030	538 139	538 139	-	-	-
Kapitał założycielski, wkłady/składki członkowskie lub równoważna pozycja podstawowych środków własnych w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności	R0040	-	-	-	-	-
Podporządkowane fundusze udziałowe/członkowskie w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności	R0050	-	-	-	-	-
Fundusze nadwyżkowe	R0070	-	-	-	-	-
Akcje uprzywilejowane	R0090	-	-	-	-	-
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związana z akcjami uprzywilejowanymi	R0110	-	-	-	-	-
Rezerwa uzgodnieniowa	R0130	22 203 960	22 203 960	-	-	-
Zobowiązania podporządkowane	R0140	-	-	-	-	-
Kwota odpowiadająca wartości aktywów netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0160	-	-	-	-	-
Pozostałe pozycje środków własnych zatwierdzone przez organ nadzoru jako podstawowe środki własne, niewymienione powyżej	R0180	-	-	-	-	-
Środki własne ze sprawozdań finansowych, które nie powinny być uwzględnione w rezerwie uzgodnieniowej i nie spełniają kryteriów klasyfikacji jako środki własne wg Wypłacalność II						
Środki własne ze sprawozdań finansowych, które nie powinny być uwzględnione w rezerwie uzgodnieniowej i nie spełniają kryteriów klasyfikacji jako środki własne wg Wypłacalność II	R0220	-	-	-	-	-
Odliczenia / Deductions						
Wartość odliczeń z tytułu udziałów kapitałowych w instytucjach finansowych i kredytowych - ogółem	R0230	-	-	-	-	-
Podstawowe środki własne ogółem po odliczeniach						
	R0290	22 828 451	22 828 451	-	-	-
Uzupełniające środki własne						
Nieopłacony kapitał zakładowy, do którego opłacenia nie wezwano i który może być wezwany do opłacenia na żądanie	R0300	-	-	-	-	-
Nieopłacony kapitał założycielski, wkłady/składki członkowskie lub równoważna pozycja podstawowych środków własnych w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności, do których opłacenia nie wezwano i które mogą być wezwane do opłacenia na żądanie	R0310	-	-	-	-	-
Nieopłacone akcje uprzywilejowane, do których opłacenia nie wezwano i które mogą być wezwane do opłacenia na żądanie	R0320	-	-	-	-	-
Prawnie wiążące zobowiązanie do subskrypcji i opłacenia na żądanie zobowiązań podporządkowanych	R0330	-	-	-	-	-
Akredytywy i gwarancje zgodne z art. 96 pkt 2 dyrektywy 2009/138/WE	R0340	-	-	-	-	-
Akredytywy i gwarancje inne niż zgodne z art. 96 pkt 2 dyrektywy 2009/138/WE	R0350	-	-	-	-	-
Dodatkowe wkłady od członków zgodnie z art. 96 ust. 3 akapit pierwszy dyrektywy 2009/138/WE	R0360	-	-	-	-	-
Dodatkowe wkłady od członków – inne niż zgodnie z art. 96 ust. 3 akapit pierwszy dyrektywy 2009/138/WE	R0370	-	-	-	-	-
Pozostałe uzupełniające środki własne	R0390	-	-	-	-	-
Uzupełniające środki własne ogółem						
	R0400	-	-	-	-	-
Dostępne i dopuszczone środki własne / Available and eligible own funds						
Kwota dostępnych środków własnych ogółem na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR)	R0500	22 828 451	22 828 451	-	-	-
Kwota dostępnych środków własnych na pokrycie MCR	R0510	22 828 451	22 828 451	-	-	-
Kwota dopuszczonych środków własnych na pokrycie SCR	R0540	22 828 451	22 828 451	-	-	-
Kwota dopuszczonych środków własnych na pokrycie MCR	R0550	22 828 451	22 828 451	-	-	-
SCR	R0580	7 872 486	-	-	-	-
MCR	R0600	1 968 122	-	-	-	-
Wskaźnik dopuszczonych środków własnych do SCR	R0620	289,98%	-	-	-	-
Wskaźnik dopuszczonych środków własnych do MCR	R0640	1 159,91%	-	-	-	-
		C0060				
Rezerwa uzgodnieniowa						
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami	R0700	23 004 746	-	-	-	-
Akcje własne (posiadane bezpośrednio i pośrednio)	R0710	-	-	-	-	-
Przewidywane dywidendy, wypłaty i obciążenia	R0720	176 295	-	-	-	-
Pozostałe pozycje podstawowych środków własnych	R0730	624 491	-	-	-	-
Korekta ze względu na wydzielone pozycje środków własnych w ramach portfeli objętych korektą dopasowującą i funduszy wyodrębnionych	R0740	-	-	-	-	-
Rezerwa uzgodnieniowa	R0760	22 203 960	-	-	-	-
Oczekiwane zyski						
Oczekiwane zyski z przyszłych składek – Działalność w zakresie ubezpieczeń na życie	R0770	-	-	-	-	-
Oczekiwane zyski z przyszłych składek – Działalność w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0780	-	-	-	-	-
Oczekiwane zyski z przyszłych składek - Ogółem	R0790	-	-	-	-	-

Nazwa zakładu		Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna 31-12-2016		
S.25.01.21 Kapitałowy wymóg wypłacalności – dla grup stosujących formułę standardową (w tys. zł)				
		Kapitałowy wymóg wypłacalności brutto	Parametry specyficzne dla zakładu	Uproszczenia
		C0110	C0080	C0090
Ryzyko rynkowe	R0010	6 860 927		-
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta	R0020	480 342		-
Ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach na życie	R0030	357 744	-	-
Ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach zdrowotnych	R0040	147 114	-	-
Ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia na życie	R0050	3 545 902	-	-
Dywersyfikacja	R0060	(2 593 127)		
Ryzyko z tytułu wartości niematerialnych i prawnych	R0070	-		
Podstawowy kapitałowy wymóg wypłacalności	R0100	8 798 902		
Obliczanie kapitałowego wymogu wypłacalności		C0110		
Ryzyko operacyjne	R0130	283 599		
Zdolność rezerw techniczno-ubezpieczeniowych do pokrywania strat	R0140	-		
Zdolności odroczonej podatków dochodowych do pokrywania strat	R0150	(1 210 015)		
Wymóg kapitałowy dla działalności prowadzonej zgodnie z art. 4 dyrektywy 2003/41/WE	R0160	-		
Kapitałowy wymóg wypłacalności z wyłączeniem wymogu kapitałowego	R0200	7 872 486		
Ustanowione wymogi kapitałowe	R0210	-		
Kapitałowy wymóg wypłacalności	R0220	7 872 486		
Inne informacje na temat SCR				
Wymóg kapitałowy dla podmodułu ryzyka cen akcji opartego na czasie trwania	R0400	-		
Łączna kwota hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla pozostałej części	R0410	-		
Łączna wartość hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla funduszy wyodrębnionych	R0420	-		
Łączna kwota hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla portfeli objętych korektą dopasowującą	R0430	-		
Efekt dywersyfikacji ze względu na agregację nSCR dla RFF na podstawie art. 304	R0440	-		

Nazwa zakładu		Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna 31-12-2016	
S.28.01.01			
Minimalny wymóg kapitałowy – działalność ubezpieczeniowa lub reasekuracyjna prowadzona jedynie w zakresie ubezpieczeń na życie lub jedynie w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (w tys. zł)			
Komponent formuły liniowej dla zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych z tytułu ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie			
		C0010	
MCRNL Wynik	R0010	1 657 612	
		C0020	
		C0030	
		Najlepsze oszacowanie i rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie netto (tj. po uwzględnieniu reasekuracji biernej i spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia))	
		Składki przypisane w okresie ostatnich 12 miesięcy netto (tj. po uwzględnieniu reasekuracji biernej)	
		C0020	
		C0030	
Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych i reasekuracja proporcjonalna	R0020	-	-
Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów i reasekuracja proporcjonalna	R0030	133 649	429 235
Ubezpieczenia pracownicze i reasekuracja proporcjonalna	R0040	-	-
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych i reasekuracja proporcjonalna	R0050	4 505 641	4 039 506
Pozostałe ubezpieczenia pojazdów i reasekuracja proporcjonalna	R0060	1 498 686	2 729 807
Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe i reasekuracja proporcjonalna	R0070	62 558	42 591
Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych i reasekuracja proporcjonalna tył ubezpieczeń	R0080	554 677	1 704 902
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej i reasekuracja proporcjonalna	R0090	871 890	666 052
Ubezpieczenia i reasekuracja proporcjonalna kredytów i poręczeń	R0100	90 150	44 613
Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej i reasekuracja proporcjonalna	R0110	4 181	7 159
Ubezpieczenia świadczenia pomocy i reasekuracja proporcjonalna	R0120	148 440	364 678
Ubezpieczenia różnych strat finansowych i reasekuracja proporcjonalna	R0130	102 831	161 448
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń zdrowotnych	R0140	26 632	5 237
Reasekuracja nieproporcjonalna pozostałych ubezpieczeń osobowych	R0150	4 057	(489)
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń morskich, lotniczych i transportowych	R0160	47 191	123 094
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń majątkowych	R0170	207	586
Komponent formuły liniowej dla zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych z tytułu ubezpieczeń na życie			
		C0040	
MCRL Wynik	R0200	89 918	
		C0050	
		C0060	
		Najlepsze oszacowanie i rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie netto (tj. po uwzględnieniu reasekuracji biernej i spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia)) / Net (of reinsurance/SPV) best estimate and TP calculated as a whole	
		Całkowita suma na ryzyku netto (z odliczeniem umów reasekuracji i spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia)) / Net (of reinsurance/SPV) total capital at risk	
		C0050	
		C0060	
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń z udziałem w zyskach – świadczenia gwarantowane	R0210	-	-
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń z udziałem w zyskach – przyszłe świadczenia uznaniowe	R0220	-	-
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczeń związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0230	-	-
Inne zobowiązania z tytułu (reasekuracji) ubezpieczeń na życie i (reasekuracji) ubezpieczeń zdrowotnych	R0240	4 281 788	-
Całkowita suma na ryzyku w odniesieniu do wszystkich zobowiązań z tytułu (reasekuracji) ubezpieczeń na życie	R0250	-	-
Ogólne obliczenie MCR / Overall MCR calculation			
		C0070	
Liniowy MCR	R0300	1 747 530	
SCR	R0310	7 872 486	
Górny próg MCR	R0320	3 542 619	
Dolny próg MCR	R0330	1 968 122	
Łączny MCR	R0340	1 968 122	
Nieprzekraczalny dolny próg MCR	R0350	16 009	
		C0070	
Minimalny wymóg kapitałowy	R0400	1 968 122	